

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797 Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

V novo življenje

Kadar pridejo nad človeka hudi, usodni udarci, obupa, če je slabši. Če pa je v njem še dovolj zdrave življenjske sile, mu pa nesreča čisto služi za notranje izčiščenje in duševno poglabljanje, da po katastrofi prične hoditi nova pota in si izbere novo življenje, potem, ko mu je bilo uničeno vse, kar mu je bilo ljubo in drago in se je do tal zrušila stavba, na katero je opral svoje upe. Nekaj podobnega je tudi v življenju narodov. Velike nesreče morejo kak narod pahnuti v črn obup, da povsem omrtvi in se sam izbrise iz knjige življenja. More se pa tudi zgoditi, da se ob spoštni narodni nesreči narod šele zdrzne, da ga ponizanje šele usloči in vzbudi v njem speče in neizrabljene sile, da stisne zobe in pesti in se s polno energijo vrže v vrtimec življenja, da ga za sebe ulovi in po svoje prikroji. More se celo zgoditi, da iz velikih nesreč narod še močnejši vstane in da izmordan in očiščen po veliki narodni bolečini previdneje in uspešneje nameri svoj korak v novo življenje.

V mislih imamo usodo češkega naroda. Če se je kdaj kakemu narodu porušilo vse, kar je z velikim trudom zgradil na svojih zunanjih in notranjih mejah, se je gotovo med kar moč tragičnimi okoliščinami porušilo Čehom. Toda že zdaj, ko je ves narod še vedno nekako omamljen od strahovitega udarca, je že več kot gotovo, da nesreča, ki je prišla nadenj, ne bo strla tega žilavega, življenja se veselječega in delavnega naroda, ampak si bo v novih razmerah znal poiskati nova pota v novo življenje. Jasno zaznata je volja po novi orientaciji tako v zunanje-političnem, kakor v notranjem duševnem narodnem življenju.

Zunanje-politično se Čehi dobro zavedajo, da so bili izdani od onih, ki so jih imeli za svoje najzanesljivejše zaveznike in ki so jim tudi neprestano obljubljali svojo brezpogojno pomoč. Če je bilo razočaranje nad Francijo bridko, potem je prevara, ki so jo Čehi doživeli v sovjetsko Rusijo, nanje naravnost porazno delovala. Vedno bolj se kaže, da je prav za prav sovjetska Rusija bila tista, ki je povzročila zlom Češkoslovaške. Sovjeti so namreč vedno silovito bahavo govorili o svoji vojni moči in brezpogojni pripravljenosti pomagati zaveznikom. Komunistična propaganda je prikazovala zlasti sovjetsko letalstvo kot prvo in nedosegljivo na vsem svetu. ČSR je v to famozno sovjetsko letalstvo stavila vse svoje upe — saj bi moglo biti, če bi bilo res tako izvrstno, v primeru vojne odločilnega pomena. Komunistična propaganda je že tudi vedno povedala, da bo Stalin poslal Pragi na pomoč pet ali deset tisoč letal. Čehi so sploh zašli v nekakšno ekstazo od samega navdušenja, če je prišel pogovor na mogočnega sovjetskega zaveznika. Toda Francozom se nekaj ni zdelo v redu. Morda so pričeli sumiti, ker je toliko sovjetskih letal bilo v Španiji sestreljenih. Polagoma je prišlo v javnost, kakšen namen je imel obisk slovitega ameriškega letalca Lindbergha v Rusiji. Lindbergh živi zadnja leta na samotnem bretonskem otoku in so ga v Nemčijo in Rusijo poslali Francozi, da pogleda, kako in kaj. Lindbergh je potoval kot turist, rekli so, da potuje za razvedrilo. V resnici pa je podrobno proučeval razmere v nemškem in sovjetskem letalstvu. Ko se je vrnil, je za javnost podal laskavo izjavo zlasti o sovjetskem letalstvu. Generalnemu štabu pa je napisal poročilo, v katerem označuje sovjetsko vojno letalstvo kot brezglavo in desorganizirano. Izrazil je tudi mnenje, da je nemško letalstvo močnejše kot sovjetsko, francosko in angleško skupaj. To je zadostovalo, da se je usoda ČSR odločila tako, kakor smo doživeli.

Čehi so spoznali, da jim v trdi življenjski elvamosti nič ne pomagajo mogočne, a vtolu doneče fraze masonskih lož in Kominterne. Začelo se je veliko čiščenje z vsemi temi človeškimi »demokratičnimi ustanovami«, ki so imele tako lepo postlano v češki zemlji, pa so le varale mali slovanski narod in bistveno pripomogle, da so Čehi izgubili polovico svoje zemlje. Češka politika bi bila čisto drugačna, ko se ne bi popolnoma slepo zanašala na pomoč svojih »prijateljev«. Zdaj pa hočejo Čehi dobera očistiti svojo hišo te navlake. Raztepli so masonska, komunistična in marksistična gnezda, ki so s svojim strupom zalagala tudi vso južno in vzhodno Evropo, med drugimi tudi našo državo. Sledila bo odpoved tudi političnih zvez, zlasti s Sovjetijo, ki je za ČSR postala največja nesreča. Meščanska masonerija in židovsko levčarstvo pa si bo moralo izbrati kako novo žrtve, zdaj, ko je zapeljalo v nesrečo i španski i češko ljudstvo. — Ne smemo pa pozabiti, da bi tudi usoda naše države mogla danes biti podobna usodi ČSR, ko bi se politično življenje še vedno razvijalo pod masonsko taktirko JNS. Kritika političarjev JNS nad sedanjo vlado in sedanjim režimom je bila vsa zadnja leta najbolj glasna prav v tej točki, da ne vodimo iste politike, kakor jo je vodil g. Beneš...

Pa ne le v političnem, tudi v duhovnem življenju se med Čehi javlja volja po novih potih. Oglašja se vsepovsod želja po duhovni preusmeritvi, vedno glasnejše se čuje klic: nazaj k Bogu, nazaj h krščanstvu. Naj od mnogih tovrstnih glasov navedemo samo enega, članek v znani praški reviji »Katolika«, ki je glasilo zveze katoliških mož na Češkem. Ta revija piše v članku pod naslovom: »Božja roka nas je zadel«, med drugim sledeče: »Naš narod se je poslednjih 20 let vdal življenju, ki je bilo podobno življenju izvoljenega ljudstva, ko se je namesto pravemu Bogu klanjalo zlatemu teletu. Mi smo se opajali ob misli, da moremo kot katoličani svobodno živeti, nismo pa videli, da narod vse bolj sledi onim, ki so se sicer z vljudnim obrazom klanjali avtoriteti Cerkve, a so skrito in javno dajali vso pomoč tistim strujam, ki so delale proti Bogu. Porušili smo Marijin kip v Pragi, pometalni smo križe iz šol in uzakonili smo razporeko. K našemu zavotniku sv. Janezu Nepomuku, h kateremu je nekoč romal ves veren narod, ker se je zavečal, kaj mu je x

Japonci zasedli Kanton

Bliskovito prodiranje Japoncev nima primere v zgodovini

Tudi Hankov je tik pred padcem

Sangaj, 21. okt. TG. Čisto nepričakovano je v Sangaj udarila vest, da so Japonci, ki so se včeraj približali Kantonu na 40 km, prevrgli vse ovire in z bliskovito naglico prodirali naprej proti prestolnici južnega Kitaja Kantonu. Še večja pa je bila senzacija, ko so dopolne časopisne agencije razširile vesti, da se Japonci nahajajo že v predmestjih Kantonu in da Kitajci v strahotni zmedbi beže na vse strani. Prodiranje Japoncev je bilo tako bliskovito, kot ga do sedaj ne pomni nobena vojna. Živezni transporti sploh niso mogli dohajati napredujočih japonskih oddelkov, tako da so morali pošiljati za njimi živež z letali.

Poznejše vesti pa so položaj popolnoma pojasnile. Japonci so vdrl v kantonska predmestja ponoči od četrtega na petek. Prva kolona oklopnih vozov in tankov je prišla do Kantonu že včeraj proti večeru. Tankom so sledili motorizirani oddelki, ki so se v Kanton vili kakor deroča reka. Obrambe ni bilo nobene. Japonci so že proti večeru zasedli vse glavne ulice in vsa javna poslopja. Ljudstvo je v velikih množicah iz mesta zbežalo. Oni pa, ki so v mestu ostali, so ostali mirni. Nad mestom je bilo takoj proglašeno obsešno stanje. Japonske čete v tisti okraj, koder prebivajo tuzemci in kjer so nameščeni inozemski konzulati, niso vkorakali, marveč so spoštovali mednarodne pogodbe o nedotakljivosti tega dela mesta.

Kitajska obramba je bila sama tako presenečena nad nenadnim razvojem dogodkov, da se je šele v četrtek zjutraj zavedala, da Kantonu ne bodo mogli več rešiti. V četrtek so potem Kitajci razstrelili velikanski most čez »Biserno reko« (Pearl River), istočasno pa javno oznanili, da Kantonu ne bodo mogli braniti, da so Japonci pred mestom in da ga bodo vsak čas naskočili. Prebivalstvo naj beži in se reši, kakor pač vsak sam zna in ve.

Honkong, 21. oktobra. TG. Angleške oblasti v Honkongu so zvedele za japonsko zmago pri Kantonu in za osvojitve Kantonu po japonskih četah šele danes dopolne. Angleški vojaški krogi so silno presenečeni. Poročila o bojih pravijo, da so Japonci najprej vdrl v tanki, ki jim je sledila motorizirana pehota. Južnokitajska vlada je imela komaj toliko časa, da je poženila. Ministri so odleteli šele včeraj popoldne. Kitajske čete so, preden so se umaknile, spustile v zrak tudi veliko število tovarn okrog Kantonu, ki so bile v rokah angleškega kapitala. Novica je vzbudila tem večjo senzacijo, ker se je v sredo zvečer kitajski vrhovni poveljnik, ki je prišel s fronte, javno hvalil, da ni nobene nevarnosti za mesto.

Ataturku bolje

Carigrad, 21. okt. AA. Anatolska agencija: Danes dopolne je bilo ob 10 izdano sporočilo o zdravstvenem stanju Kemala Ataturka: Bolnik je noč prebil mirno. Stanje se še naprej zboljšuje. Bitje žile 94, dihanje 20, temperatura 36,9.

dneh stiske pomenjal, je zadnje čase prihajala le še majhna peščica. Skoraj smo ga znova vrgli z kamnitga mostu, po deželi pa smo itak porušili veliko njegovih kipov. Služabnike božje smo zapostavljali, kjer smo mogli, v resnici pa jih je tudi veliko odpadlo od matere Cerkve. Cela armada učiteljstva vse do danes deluje v otroških dušah proti Cerkvi, na deželi in v mestu pa gledališče, film in tisk polagoma rušijo stid in nravnost. V glavnem mestu so zasedale brezbožniške centre, ki so razširjale strup nevere med nas in za mejami. Pa tudi v vernih sreih je otopenl čut za božjo čast in ljubezen do bližnjega, vodila se je nekrščanska borba z lažjo, prevaro in zavistjo. Hus je bil v svojem odporu proti avtoriteti vzor večini naroda, sv. Vavclav nam je bil pomemben le v toliko, ker smo se mogli z njim ponášati kot ustanoviteljem tisočletnega kraljestva. Ob nedeljah smo veselo delali, kleli in se zaklinjali na božje ime. Ni bilo zapovedi, ki je ne bi prelamljali. Za svoje najboljše prijatelje, na katere smo stavili vse svoje upe, smo imeli prostozidarje in izrazite brezbožnike. To vse je nebeski Oče gledal 20 let, nakar je prišla zaslužena kazen. Toda Gospod nas ni hotel

Tokio, 21. oktobra. TG. Uradno poročajo, da so se Japonci, ki prodirajo po reki Jangce navzgor proti Hankovu, že približali mestu do 30 km. Z veliko brzi no so Japonci zasedli mesto Huankang ter takoj nadaljevali prodiranje na reki in na obeh straneh obale reke Jangce. Kitajci se na obeh obalah v velikem neredu umikajo. Poročila pravijo, da je skoraj en milijon kitajskih vojakov v nevarnosti, da jih japonske motorizirane čete ujamejo. — Neštveline divizije srednje kitajske armade se v neredu pomikajo proti Hankovu na severnem bregu obale, da bi se pravčasno mogle rešiti japonskega železnega odpepa. — Železnice med Hankovom in Kantonom ter med Hankovom in Čekjangom so v polnem neredu, ker jih držujejo ogromne množice beguncev, ki se božejo rešiti. Od Hankava navzgor se vale tisoči in tisoči čolnov, na katerih beže begunci. S seboj so mogli vzeti le najnujnejše.

Japonsko prodiranje proti Hankovu pomeni novo veliko zmago Japoncev in nov korak proti končnemu cilju. Z zavzetjem mesta Tajeha so Japonci že dobili v roke največjo kitajsko železarsko industrijo, kjer je v mirnem času Japonska vsako leto kupila pol milijona ton železne rude. Proizvodnja pa znaša en milijon ton letno. Vse to je sedaj skoraj nepoškodovano v japonskih rokah.

Padec Hankava je sedaj samo še vprašanje časa.

Anglija spet — strmi

London, 21. okt. b. Padec Kantonu je povzročil v londonskih političnih krogih veliko skrb, ker dogodki na Daljnem vzhodu prebahajo v odločilno stopnjo. Politični krogi smatrajo padec Kantonu za mnogo važnejši dogodek, kot so smatrali svoečasno padec Sanghaja in Pekinga. Japonci so sedaj skoraj na cilju, da dobijo vso Kitajsko v svoje roke, zaradi česar bodo svoj vpliv zelo razširili in postali nevarni vsem veselislam na Daljnem vzhodu. Poročajo, da je angleški poslanik v Tokiu izvršil nov korak za posredovanje med Japonko in Kitajsko. Kakšen uspeh je imel, še ni znano. Znano je le, da sta se mu priključila francoski poslanik in poslanik Zedinjenih držav. Iz drugega vira pa prihajajo vesti, da je japonska vlada odgovorila, naj bi veselisle raje intervenirale pri maršalu Cankajšku, da odstopi od svojega protijaponskega stališča, kajti Japonska ne zahteva nič drugega, kakor da maršal Cankajšek preneha s svojo protijaponsko politiko. Vse kaže, da bodo veselisle storile vse tudi pri maršalu Cankajšku in da se bodo trudile, da do konca letošnjega leta zavladu na Daljnem vzhodu zopet mir.

V Honkongu so pozvane vse angleške bojne edince na Daljnem vzhodu.

Zanimivosti iz Galaca

Prihodnjo spomlad naskok na sovjetsko Ukrajino

Bukarešta, 21. oktobra. TG. Dopisnik švicarske »Neueste Zürcher Zeitung« poroča svojemu listu nekatere zanimivosti o razgovorih, ki sta jih v Galacu na kraljevski jahti imela poljski zunanji minister Beck in romunski kralj Karel. Razgovor je trajal celih osem ur. Predmet razgovorov pa je bilo vprašanje, kam in komu naj pripada Podkarpatska Rusija. Slednja je za vojaško-obrambenega stališča zelo pomembna dežela, v marsičem podobna Švici. V Podkarpatski Rusiji leže namreč trije gorski prehodi, ki vodijo iz madžarske planote čez Karpatu v poljsko Galicijo. Nadalje vodijo skozi Podkarpatsko Rusijo tudi železniške proge, ki vežejo madžarsko planoto z Romunijo na eni, s poljsko Galicijo na drugi strani. Poljski torej nikakor ne more biti vseeno, v katerih rokah se nahaja ta dežela in kdo bo v bodoče obvladal te gorske prehode in te železnice.

Veliko vlogo igra pri tem tudi bodoča politika nasproti sovjetski Rusiji in vprašanje, če bo prihodnje leto že mogoče načeti sovjetsko-ukrajinsko vprašanje. Nemčija namreč misli, da bi bilo že prihodnje leto mogoče napasti sovjetsko Rusijo ter ji iztrgati Ukrajino. Seveda s privolitvijo ali pa celo v sodelovanjem Poljske in Romunije. Nemška propaganda mogočno deluje v sovjetski Ukrajini in poznavalec razmer potrjujejo, da zanje velike uspehe. Sovjetska Ukrajina bo kmalu na znotraj toliko zrahljana, tako pravijo ti ljudje, da bo zadostoval močan sunek od zunanja, pa bo sovjetske oblasti konec. Ze zaradi tega pa je važno, kdo bo nadzoroval prometne zveze skozi Podkarpatsko Rusijo. Poljska bi najrajši videla, da pridejo pod skupno nadzorstvo Poljske, Romunije in Madžarske in iz tega razloga tudi tako mrzlično zagovarja zamisel skupnih mej z Madžari.

Glede Nemčije pa je znano, da poljskih načrtov ne odobrava, ker je sedaj, odkar je dobila vso češkoslovaško državo pod svoj politični in gospodarski vpliv, zanjo važno, da je češkoslovaški hodnik čim daljši proti vzhodu, torej proti — sovjetski Ukrajini. V Nemčiji zaenkrat ne morejo razumeti, zakaj se Poljska tolikanji trudi, da bi češkoslovaško ozemlje prav v vzhodnem delu krčila, ker je to v nasprotju z načrti o skupnem napadu na sovjetsko Ukrajino. Podjarmljenje Podkarpatske Rusije bi Nemčiji delalo ovire za njeno delovanje v tej smeri.

Morda pa Poljska pri svoji sedanji politiki, kol išče stritev Poljske, Romunije in Madžarske, bolj misli na to, da bi Nemčiji delala ovire na poti proti zahodu, kakor pa, da bi jo to pot olajševala. V tem utegne biti zagonetka okrog Podkarpatske Rusije.

uničiti. Kajti, prihranjena nam je bila vojna, v kateri bi bili popolnoma uničeni. Vendar smo nekoliko odvrnili jezo božjo od sebe, ker smo se zadnje čase iskreno zatekali k Tynski Materi božji in sv. Vavclavu, pod čigar varstvo smo nameravali postaviti našo armado. Od popolnega uničenja nas je obvarovalo spokorno življenje in gorča molitve naših dobrih sorojakov, ki so sicer v manjšini, a so delali Bogu silo s svojimi molitvami. Težka preizkušnja, ki je prišla nad nas, je podobna bolelni operaciji, od katere pa moremo, če se bomo obrnili k Bogu, vstati ozdravljeni na duši in na telesu...

To so pogumne besede, ki kažejo veliko ljubezen do resnice in prav tako veliko ljubezen do lastnega naroda. Do smrti ranjena ljudska duša se obrača nazaj k svojemu Bogu ob spoznanju, do katerega se je dokopala po velikem trpljenju: da se namreč zastojni trudijo zidarji, ako Gospod ne zida hiše. Ako bo ta zavest postala res splošno ljudska, potem ogromne žrtve, ki jih je češki narod prestal, ne bodo zaman, ampak bodo njemu in še drugim narodom temelj za pravo, trajno narodno veličino.

V Rimu presenečeni nad neuspehom polk. Becka

Rim, 21. oktobra. TG. »Associated Press« poroča iz Rima, da so tamkaj v uradnih krogih nekoliko presenečeni nad neuspehom poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka pri romunskem kralju Karlu v Galacu. Italijanski tisk je bil namreč tako gotov, da bo Romunija sprejela ponujene ji predloge o razdelitvi Podkarpatske Rusije in o jamstvih nedotakljivosti romunsko-madžarske meje, da je to nado že objavil. Danes pa je tisk kar nekam molčeč in o Galacu ne prinaša ničesar drugega kakor izjavo romunskega zunanjega ministra Comnena, ki pravi

»da vesti, ki so bile razširjene ponekod v tujini, češ da je Romunija že pristala na priključitev Podkarpatske Rusije Madžarski, nikakor ne odgovarja sedanjim smernicam romunske zunanje politike, ki so ostale nespremenjene tudi po obisku polkovnika Becka, to se pravi, popolnoma nasprotno onim, ki jih gornje vesti razširjajo.«

V Rimu ne prikrivajo presenečenja, saj tudi italijanska diplomacija zadnje dni ni počivala v Bukarešti, in se sprašuje, od kod neki so mogle priti snočne vesti, da je Romunija že dala pregovoriti in se pridružila poljsko-madžarsko-italijanski skupini v pogledu ureditve Podkarpatske Rusije.

Angleško mnenje: „Poljsko-nemško nasprotje“

London, 21. oktobra. b. »Manchester Guardian« se bavi danes z nasprotstvom med Nemčijo in Poljsko in poudarja, da je po monarkovskem sporazumu padla vrednost zaveznitva s Francijo izpod ničle. Zato name-rava Poljska po razkovanju Češkoslovaške na pot stvarne politike, da oslabi porast nemške sile v Srednji Evropi, ker nadoblast Nemčije skriva v sebi veliko nevarnost za neodvisnost Poljske. Od tod je prišel tudi zadnji poskus Poljske, da sedanji položaj v Srednji Evropi izkoristi in ustvari svojo idejo za ustvaritev svojega bloka, ki naj bi segal od Baltskega do Črnega morja, in ki naj bi na eni strani ovrnil nemški razmah, na drugi strani pa naj bi predstavljal zid proti boljševizmu. Nemčija z vsemi silami dela proti temu bloku. Poljska se trudi, da bi poleg Romunije in Italije pridobila za svojo idejo tudi London. Zapadne veselisle pa so si povsem na jasnem, da glede Podonavja ne morejo storiti nič proti Nemčiji, ker je njen vpliv preogromen.

Drobne iz ČSR

Zdravje bivšega predsednika republike dr. Beneša je bilo v zadnjem času zelo zrahljano in je zaradi tega za sedaj odložil svoj odhod v inozemstvo.

Češkoslovaška vlada je odredila dve komisiji, in sicer politično in tehnično, ki bosta izdelali novo češkoslovaško ustavo.

V kratkem bo ustanovljeno državno podtajništvo za narodne manjšine na Češkem in Moravskem. Za podtajnika bo imenovan dr. Kundt, ki je bil vodja delegacije sudetskimi Nemcem v času pogajanj dr. Hodže. Kundt je bil tudi predsednik parlamentarne skupine sudetsko-nemških poslancev.

Zagrebska vremenska napoved. Jasma.

Zemunska vremenska napoved: Hladno bo. Pretežno vedro vreme bo vladalo zlasti v zahodnih krajih. Noč bo hladna, zlasti pa v severnih in vzhodnih krajih.

Kralj Karol 15. novembra v London

Z velikim spremstvom političnih in denarnih strokovnjakov

London, 21. okt. TG. Uradno potrjujejo, da pride rumunski kralj Karol dne 15. novembra v London na uraden obisk k angleškemu kralju, ki ga je povabil, naj ga obišče. Kralj Karol ostane v Londonu 3 dni kot gost angleškega kralja in bo stanoval v Buckinghamski palači. Pri tej priložnosti bo sprejel tudi angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina in zunanjega ministra lorda Halifaxa. Če bo kralj Karol svoje bivanje po končanem uradnem obisku še podaljšal, še ni znano. Verjetno pa je, da bo ostal še nekaj dni v Angliji in bo nadaljeval politične in denarne gospodarske razgovore z angleškimi državni in denariki.

Vse to bo odvisno od nadaljnjega razvoja mednarodnega položaja. Obisk bi moral biti narejen še spomladi v marcu, pa so nastopile zapreke. Obisk kralja Karola prihaja v zelo važnem mednarodno-političnem trenutku, ker se bo morala Rumunija pač odločiti, kje bo v bodočnosti stala, ali bo stala v sklopu z Nemčijo in bo podpirala nemški gospodarski in politični razmah v srednji Evropi, ali pa stopila med one, ki se bodo temu razmahu zoperstavili. Kralja Karola bodo na poti v London spremljali zunanji minister Comen ter trgovski minister s številnimi denarnimi strokovnjaki.

Pogajanja z Madžari — na Dunaju

Češkoslovaška vlada je predložila nove ponudbe

Praga, 21. oktobra. AA. Havas: Iz dobro obveščenih krogov se sliši, da se bodo češkoslovaško-češkoslovaška pogajanja nadaljevala prve dni prihodnjega tedna. Mislijo, da bodo nova pogajanja na Dunaju, ker je baje nemški zunanji minister v Ribbentrop na sestanku s slovaškimi ministri predlagal, naj bodo pogajanja na nevtralnem ozemlju. Slovaški ministri so ta predlog sprejeli. Po drugi strani pa tudi na madžarski strani ni nasprotovanja do tega načrta. Pravijo, da se je dosegel sporazum glede določitve meja in sicer se bodo meje določile po narodnostnem načelu. Sedanje jezikovne meje bodo z manjšimi popravki gospodarskega značaja služile kot osnova.

1. Češko-slovaška odstopi ves Ziti otok in pripadajoče ozemlje med Bratislavo in Komarno.
2. Od južne Slovaške dobi Madžarska vse ozemlje od Novih Zamkov mimo Levenca do Rosenaua.
3. Od rusinske dežele dobi Madžarska obsejno ozemlje, vključivši mesto Bereg.
Nobeno od mest Bratislava, Košice, Užhorod in Munkač, ki jih Madžarska zahteva, se ne nahaja v češkoslovaški ponudbi. Pač pa ponujajo Čehoslovaki, da bodo ustanovili posebno državno podtajništvo za madžarske manjšine, ki bodo še ostale na Slovaškem in Rusinskem, ter tako zaščitili njihove pravice.

Novi praški predlogi

Budimpešta, 21. oktobra. TG. Zunanje ministrstvo je časopisju razglasilo, da češko-slovaška vlada že poslala svoje nove ponudbe glede slovaško-madžarske meje. Madžarska vlada je mnenja, da tudi nove ponudbe prške vlade — čeprav so boljše od onih, ki so bile ponujane pri pogajanjih v Komarnu — nikakor ne odgovarjajo madžarskim zahtevam in madžarski vladi ni mogoče izjaviti, da bi bila z njimi zadovoljna. Madžarska vlada je nazirana, da bo treba še enkrat pritisniti v Berlinu, naj vendar uredijo madžarsko vprašanje tako, kakor je prav. Vlada bi najraje videla, če bi se zbrale zopet monakovske 4 velesile, toda za to pri teh velesilah ni nobenega razpoloženja.

Madžarska protiponudba

Budimpešta, 21. oktobra. b. Madžarska vlada je danes ponudi poslala novo ponudbo Češkoslovaški za rešitev spora. Znano je, da madžarskega predloga Češkoslovaška ne more sprejeti. Nasprotno pa je tudi češka vlada dala protipredloge, ki jih zopet ne more sprejeti madžarska vlada. Večina listov trdi, da Madžarska ne bo zadovoljna brez odstopitve Košic. — Madžarski tisk zahteva, da se rešitev spora med Češkoslovaško in Madžarsko predloži velesilam, ki so podpisale monakovski sporazum.

Brody pri Imredyju

London, 21. oktobra. b. Budimpeštanski dopisnik »Daily Telegrapha« poroča, da v tamkajšnjih političnih krogih pripisujejo velik pomen današnjemu sestanku rusinskega ministrskega predsednika Brodija z madžarskim ministrskim predsednikom Imredyem in zunanjim ministrom Kanyo. Pričakujejo namreč, da bo na tem sestanku padel sklep o usodi Podkarpatske Rusije.

Sidor zadovoljen

Varšava, 21. oktobra. AA. Stefani: Slovaški poslanik Sidor, ki se mudi v Varšavi, je izjavil novinarjem, da je zadovoljen z razgovori, ki jih je imel doslej v Varšavi in da bo danes obiskal tudi zunanjega ministra Becka. Dejal je nadalje, da se bo sodelovanje med Slovaško in Poljsko še poglobilo, ter je izrazil nado, da se bo mogoče sporazumeti tako v madžarsko-slovaškem vprašanju, kakor glede poljsko-slovaških odnosov v zvezi z vprašanjem oljavskega ozemlja. Končno je dejal: Smatram, da ima Podkarpatska Rusija popolno pravico, da sama odloči o svoji usodi.

K vprašanju Italijan. prostovoljcev

London, 21. oktobra. TG. »News Chronicle« čestita italijanski vladi, da je odpoklicala svoje prostovoljce iz Španije in da, hoče sedaj po odhodu pehote odpoklicati še tehnične čete in topništvo, ki je oboje še mnogo večje od pehote. List je mnenja, da je treba čim hitreje odpoklicati tudi ostale čete, ker da bo šele potem mogoče uveljaviti italijansko-angleški sporazum, kakor je to v sporazumu samem naglašeno.

Po odvzetju samostana — 15 frančiškanov obsojenih

Salzburg, 21. okt. AA. DNB.: Danes je bila izrečena obsodba v razpravi proti 16 menihom frančiškanskega reda, večinoma mladim seminarnikom. Obtoženi so bili, da so namenoma pokrovali tuje imetje, ter se niso hoteli pokoravati odredbam oblasti. Gre za tiste frančiškane, ki so o priliki odhoda iz samostana v Salzburgu, ki je bil proglašen za državno imetje, metali pohištvo skozi okna na cesto. Eden izmed obtoženec je bil obsojen na mesec dni zapora, devet na tri tedne, pet na 14 dni, a eden na 10 dni zapora.

Zrna z domačega sveta

O volivnih programih

»Jutro« se strahovito zanima, kakšen volivni program bo zagovarjal »Slovenec« pri prihodnjih volitvah. Poziva nas celo, naj bi »kaj več povedali o glavnem programskem gestu, s katerim stopa njihova stranka v volivno borbo«. Četudi bi mi »kaj več povedali o glavnem programskem gestu, goovo bi to ne bilo nič senzacionalnega, saj je znano in javno. Mnogo bolj dobičkonosno bi bilo, če bi »Jutro« spregovorilo o programu združene opozicije, v kateri sedaj vedri tudi JNS, zlasti če bi razložilo, kako bo JNS »normalizirala razmere« na podlagi centralistično-unitaristično-federalistično-marksistično-kapitalističnega programa. To bi bilo nekaj za časopis, kakor je »Jutro«, zato naj se kar te snovi loti. Ne bomo se motili, če mu obljubimo, da se bodo takrat bralci trgali zanj.

»Dobrotnik« slovenskih delavcev

Socialistična »Delavska politika« piše: »Dne 16. oktobra t. l. je preminul v Amsterdamu na Holandskem nestor socialističnega gibanja v predvoljni Evropi, veliki učitelj znanstvenega socializma in interpret (razlagatelj) nauk Karla Marxa in Friderika Engelsa, s. Karel Kautsky. Smrt Karla Kautskega pomeni v teh težkih dneh, ki jih preživlja delavski razred, dvojno izgubo: izgubo prijatelja, kakršnih ima delavski razred v vrstah izobraženih le malo, in izgubo znanstvenika, ki bi bil v tej dobi zmed in socialnih pretresih kazipot na križpotju. Izmed socialistov v Jugoslaviji je bil s. Topalovič prijatelj Kautskega in z njim v stalnih stikih po vojni. Delavski razred se klanja spominu velikega učitelja, ki je posvetil svoje življenje delu za osvoboditev delav-

Živahne volivne priprave

Zagrebska JNS s 30 proti 7 glasovom obsodila dr. Kramerja

Beograd, 21. oktobra. m. Vodstvo JRZ je danes naročilo vsem svojim organizacijam, da morajo vsi kandidati, ki so pravilno postavili svojo kandidaturu v svojih volivnih okrajih, nemudoma o tem obvestiti tako predsedstvo banovinskega odbora, kakor tudi tajništvo JRZ v Beogradu, Dečanska ulica, zaradi sestave kandidatne liste. Zbirati podpise za listo pa kandidati lahko prične šele tedaj, ko so za to dobili pristanek glavnega, ali pa banovinskega odbora. V tajniških prostorih JRZ je bilo tudi danes zelo živahno. Iz več krajev iz notranjosti Srbije je prišlo več deputacij, ki so se zavzemale za svoje kandidate. Drugeče pa delo v glavnem tajništvu poteka mirno ter urejajo v njem prispelo gradivo za sestavo vsedržavne kandidatne liste.

Z JRZ bo poleg pristašev Jugoslovanske narodne stranke in pristašev ministra Voje Djordjevića glasovali tudi pristaši bivše radikalno socialne stranke, ki jo je, kot znano, za časa JNS režima ustanovil bivši minister dr. Voja Janjič.

V vrstah JNS pa se naprej ver ter se iz dneva v dan večja številu onih pristašev stranke, ki ne odobravajo njenega političnega sodelovanja z dr. Mačkrom. Z jutranjim vlakom sta prispela v Beograd tudi zastopnika banovinskega odbora JNS, bivši poslanik Josip Cvetič in bivši minister dr. Lavoslav Hanžek. Banovinski odbor JNS za svaško banovino se je namreč s 30 proti 7 glasovom izjavil proti političnemu sodelovanju JNS z dr. Mačkrom in listo skupščinske opozicije. V teku dneva sta se sestala z dr. Svetislavom Popovičem iz Zemuna, ki je prav tako nastopil proti sodelovanju JNS z opozicijo. Dr. Hanžek in Cvetič bosta jutri prispela za sprejem pri predsedniku vlade dr. Stojadinoviču in se bosta z njim pogajala glede skupnega nastopa pristašev JNS v svaški banovini z JRZ. Demetroviču, Cvetiču, dr. Hanžeku in ostalim, ki bodo zaradi sklenjenega sporazuma JNS z dr. Mačkrom izvajali konsekvence ter izstopili iz stranke, bo sledilo še več drugih Sla-

nov. Politični krogi smatrajo, da je z zadnjim sklepom glede političnega sodelovanja JNS z dr. Mačkrom in ostalo invenzakupščinsko opozicijo vodstvo stranke samo zadalo stranki smrtonosen sunek.

Z zadnjimi političnimi perturbacijami JNS se bavi tudi današnja »Samouprava«. V uvodniku »Edina politika« pravi, da sta združitev raznih opozicijskih skupin in njihov odhod k dr. Mačku odprla oči vsej naši širši javnosti in tudi onim maloštevilnim izgubljenim državljani, ki so še lahko verjeli, da in v posameznih opozicijskih strankah obstajajo kakšni idejni temelji. Ze samo delo, še bolj pa doseženi rezultati sedanje vlade, so najboljši odgovor na klevete političnih nasprotnikov. Toda nič ni tako koristno za ureditev političnih razmer v naši državi kakor čudna in nemoralna vprega, ki so jo za volitev pripravljali vsi tisti, ki so tri in pol leta ovirali delo za popolno normalizacijo političnih razmer. Če so ljudje, ki so svojo življenjsko kariero zasnovali na unitarizmu, borbi za jugoslovanstvo, na pobijanju separatističnih struj, za en negotov mandat pristali na to, da zavržejo vso svojo preteklost, svoje delo, da javno priznajo, da so po trideset let še več let grešili, in namesto svoje politike sprejemajo politiko frankovcev, tedaj je vsakomur jasno, da se tem ljudem ne more verjeti ter se vanje ne more polagati upanje, da bodo kdajkoli mogli koristiti državi in ljudstvu.

Sedaj je za vsakogar v naši državi jasno, za največje fanatike in neverne Tomaže, da JRZ vodi edino pravilno in ljudstvo koristno politiko. JRZ je edina politična organizacija v naši državi, ki nesebično dela ter se trudi za napredek države in ljudstva. Vsa ostala pisana družba, ki je v opoziciji, ima za svoj končni cilj samo oblast, in to po nezakoniti poti: skozi kaos in nered. Njim je vseeno, kaj se bo zgodilo z državo, ker je deviza celokupne opozicije ta, da lahko za njimi pride tudi potop, samo da se pribore do oblasti. V tem je pa tudi vsa razlika med JRZ in opozicijo.

Nadaljnji kandidati JRZ

Zastopniki JRZ za ljutomerski okraj so na seji v Križevcih soglasno določili za kandidata za ljutomerski okraj g. Franca Snojca, tajnika JRZ v G. Radgoni, in za njegovega namestnika g. Alojzija Stuheca, banskega svetnika in načelnika okrajnega cestnega odbora.

V Crikvenici na listi JRZ kandidiral bivši poslanec Luka Kostrenčić, v Pančevem inž. Stanimir Stanković.

Na Krku bo za JRZ kandidiral bivši poslanec Milan Banič, ki kandidira tudi na Susaku. V Senju dr. Rogič, bivši minister. V Splitu-mesto splitški župan dr. Vlado Matošič, v Splitu-okolica pa Ivan Šakić. V Banjaluki Bahrija Ulenović, svetnik v prometnem ministru. V Dubrovniku dr. Antan Bucović, v Bitolju Jovan Altiparmaković, odvetnik in bivši senator. V okraju Visoko v Bosni bo na listi JRZ kandidiral bivši minister dr. Šefkija Behmen. V okraju Travnik pa predsednik »Šipada« dr. Ivica Pavičić.

JNS bo v Sarajevu kandidirala, kakor smo že poročali, Bogoljuba Jevtića na dr. Mačkovi listi, v Splitu dr. Grizogona, v Splitu-okolica dr. Grga Anđelinovića, v okraju Preko inž. Manfreda Paštrovića, na Hvaru Niko Bartulovića, v okraju Makarska dr. Berislava Anđelinovića, v Šibeniku dr. Jovo Banjanina. Vsi ti bodo kandidirali na dr. Mačkovi listi. Bivša HSS pa bo, kolikor je doslej znano, v naslednjih mesetih postavila sledeče kandidate: v Splitu-mesto dr. Vlado Maček (mesto dr. Trumbiča, ki je težko bolan), v Splitu-okolica Pako Kaliterna, v Crikvenici Franjo Bobić, v Senju Božo Katalinić, gimnazijski ravnatelj v pok. v Dubrovniku dr. R. Mišetić, Voja Janjič, bivši minister in znan zlasti iz dogodkov ob konkordatu, bo kandidiral v okraju Zića, kandidira pa ob enem tudi v Rumi.

Osebnosti

Beograd, 21. oktobra. m. Z odlokom ministrskega predsednika sta postavljena za protokolista 9. skup. Ivan Djordjavić na generalnem konzulatu v Tretu in Leopold Korošec na konzulatu v Düsseldorfu. Z odlokom socialnega ministra je postavljen za administrativnega uradnika zdravstvenega doma v Mariboru v 8. skup. Josip Popov.

V nedeljo ne bo gledaliških predstav

Nedeljske popoldanske in večerne predstave so v narodnem gledališču v Ljubljani odpovedane zaradi pogreba kneza Arzena.

O kandidaturah JRZ v Sloveniji

Iz socialistične »Delavske politike« je prišla zagrebske »Novosti« in odtod nazaj v »Slov. narod« in »Jutra« vest o kandidaturah JRZ v Sloveniji. Njena največja značilnost je v tem, da naštevata izredno veliko število duhovnikov, kar listi, ki to novico pogrevajo, večinoma posebej poudarjajo. Vse take vesti so v celoti iz trte izvite. Dokončne kandidature na naši strani bo sprotil objavljaj »Slovenec« in to naj bo resnim opazovalcem političnega življenja merilo.

Proglaš radikalno socialne stranke

Radikalna socialna stranka je na svoji seji po svojem glavnem odboru ovrgla zgolj »tehnično« sodelovanje JNS z dr. Mačkrom, češ da takega sodelovanja med političnimi strankami ni, ampak je le sodelovanje na osnovi idej. V tem smislu je izdala tudi obširen proglaš, ki sta ga podpisala predsednik Pavle Todorovič, odvetnik v Beogradu, in glavni tajnik inž. Veljko Nikolič. Proglaš pravi, da bodo pristaši radikalno socialne stranke sedaj še z večjim prepričanjem podpirali dr. Stojadinoviča in JRZ, odkar je JNS tako sramotno zapustila svoja načela.

Pismo bivšega senatorja M. Popoviča ob njegovem izstopu iz JNS

Bivši senator Milan Popovič je, kakor smo včeraj poročali, izstopil iz JNS, ki ga je pa prehitela in ga na seji, kateri je prisostvoval tudi dr. Kramer, izključila. Milan Popovič je ob tej priliki časopisju dal obširno izjavo, v kateri pripoveduje, da je že na seji 20. septembra nastopil proti žnogiranjju glavnega odbora. Nato je dne 1. oktobra pisan predsedniku Zivkoviču pismo, da zaradi nesoglasja z nedosledno politiko JNS izstopa iz glavnega odbora, v katerem je bil dotlej tajnik, in se od takrat popolnoma ločil od dotedanjih tovarišev v odboru in stranki. Od dneva, ko ga je glavni odbor izključil, torej že dejansko ni bil več v stranki in je bila ta izključitev prav za prav prazna. M. Popovič še pravi v tej izjavi, da je JNS vsej ideologiji, ki jo je doslej zagovarjala, dala udarec v hrbet in da bo povratek s tega pota, na katerem je sedaj, nemogoč. — Ko tako obsodi JNS, poda v kratkem uspehe dr. Stojadinovičeve vlade na zunanjem, notranjem in gospodarskem polju in ob koncu pravi, da se bo iz teh razlogov opredelil za JRZ. Vabi tudi ostale jugoslovanske nacionaliste, »da si izberejo to pot, ker lastna vest je za vsakega poštenega človeka najvišji sodnik«.

Ali imate volivno pravico?

Večina somišljenikov in članov JRZ misli, da je pravilno vpisana v volivne imenike. Prepričali smo se pa, da v njih manjkajo zelo številni naši prijatelji. Le do torka 25. oktobra je še mogoče ta nedostatek popraviti.

Zato nujno pozivamo in prosimo vse naše prijatelje, da se takoj prepričajo, če so v volivnih imenikih pravilno vpisani. Najbolje store, če se takoj zgledajo v mestnem tajništvu JRZ v Ljubljani, Gosposvetska cesta 10-I. Tam bodo dobili tudi vsa potrebna obvestila glede vpisa, oziroma popravka v volivnih imenikih. — Mestno tajništvo JRZ v Ljubljani.

Vse gg. tajnike kraj. org. JRZ v Ljubljani nujno prosimo, da nemudoma izročijo mestnemu tajništvu JRZ ves zbrani reklamacijski material, nadaljnji reklamacijski material pa izročijo tajništvu sproti.

Volivcem iz Dravlj in okolice!

Volivci JRZ iz vasi Dravlj, Zapuže, Koseze in dela Kamne gorice, ki je bil priključen mestni občini ljubljanski, ki vsi spadate v volivni okraj šte. 1, zglasite se zanesljivo jutri, v nedeljo 23. oktobra, med 10 in 12 dopoldne pri občinskem svetniku g. Jožetu Jerincu. Tam se boste lahko pripravili, če ste pravilno vpisani v volivni imenik. Pazite! Dne 11. decembra boste lahko opravili svojo volivno dolžnost le, če boste v volivnem imeniku pravilno vpisani. Ne zanašajte se, da ste vpisani, dokler se sami ne prepričate. Pri gosp. Jerincu boste dobili tudi vsa potrebna navodila za vpis, oziroma popravek, ako ne bi bili vpisani. Krajevna organizacija JRZ v Dravljah.

pa je ves čas vneto opravljal svojo službo. Res, zelo zanimivo, da ima »Jutro« po novem nekatere ljudi iz svoje »tehnične« fronte v evidenci. Zopet si nekateri morda domišljujejo, da se vrača »idealni« maj 1935., ko so bili v evidenci že mrtvi člani človeške družbe.

Mariborsko študijsko knjižnico bodo preuredili

I. novembra dobi še veliko kazinsko dvorano, prihodnje leto pa bodo prostore popolnoma preuredili

Maribor, 21. oktobra. Maribor se upravičeno ponaša s svojo študijsko knjižnico; saj je veliko večjih in pomembnejših mest, ki takšne in tako bogato založene kulturne ustanove ne premorejo. Pa ravno njeno bogastvo je vzrok, da mariborska študijska knjižnica še komaj diha. Primanjkuje ji prostora za knjige, namesto v omare jih mora zlagati na kupe pod mizami in okrog sten, da so nekatere sobe kakor kakšni magacini, ne pa kot prostori za knjižnico.

Ko je mestna občina sklenila, da se preuredi mariborski grad v muzej, je bilo v načrtu, da se preseli v grad študijska knjižnica. Pokazalo pa se je potem, da bi se adaptacija gradu podražila najmanj za 1 milijon din, če bi se morali preurediti prostori za knjižnico. Na posebni anketi, ki se je vršila lansko leto 15. junija pod predsedstvom mestnega finančnega referenta, ravnatelja Hrastelja, se je dosegel kompromis na ta način, da ostane knjižnica tam, kjer je sedaj, da pa se ji odstopijo v kazinskem posloju še novi prostori, in sicer predvsem velika kazinska dvorana in pa soba poleg dvorane, ki jo do sedaj uporablja gledališče. Gledališču pa se preskrbijo novi študijski prostori z nazidavo pritrilnega poslopja v Slovenski ulici, v katerem je upravnikova pisarna in dnevna blagajna, za eno nadstropje, ki se zveže z gledališko zgradbo.

Na dnevnem redu prihodnje občinske seje je tudi vprašanje odstopitve velike kazinske dvorane študijski knjižnici. Gotovo bo mestni svet v vprašanje pozitivno rešil in 1. novembra bo študijska knjižnica omenjeno dvorano že zasedla ter jo bo začasno uporabila kot skladišče za knjige. Obenem pa se bodo začeli pripravljati načrti za

celotno preureditev prostorov študijske knjižnice, ki v sedanjih obliki svoji svrhi nikakor ne odgovarjajo. Glavni obrisi tega načrta pa so sledeči: Treba je ločiti izposojevalnico in čitalnico, ki sta sedaj združeni. Čitalnica mora dobiti svetlejša prostore, kot so dosedajni. Poleg čitalnice se nujno potrebuje manjši študijski prostor, v katerem bi lahko znanstveniki nemoteno delali. Knjižnica mora dobiti tudi nov vhod.

Na podlagi teh zahtev bodo imeli prostori študijske knjižnice po preureditvi sledečo obliko: Vhod v knjižnico bo skozi sobo, ki jo sedaj uporablja gledališče. Soba bo pregrajena, tako da bo večji del rezerviran za skladišče časopisov ter dobi ognjavaren strop. Po ožjem hodniku se bo prišlo skozi sobo v izposojevalnico, v kateri se bo nahajal oddelk bogato izpopolnjene izposojevalne biblioteke. Iz izposojevalnice bodo trojna vrata vodila: v ravnateljevo sobo, v veliko dvorano in v čitalnico. Ravnateljeva soba dobi ognjavaren strop. Čitalnica bo nameščena v srednji sobi južnega trakta. V čitalnici bo nameščena priročna knjižnica. Srednja čitalnica pa se pregradi na dva dela. Južni, manjši del bo služil za študijsko sobo, severni temnejši pa za skladišče knjig. Vhod v sedanjo čitalnico se zapre. Velika dvorana je bila prvotno namenjena za čitalnico, kar pa bi bilo združeno s prevelikimi preureditvenimi stroški, saj bi bil potreben steklen strop in centralna kurjava. Zato se bo spremenila v glavni prostor za knjige ter bodo postavljene po vsej dvorani knjižne omare. Galerija ostane začasno nezašena, rezervirana pa bo za knjižnico, ki bo zaradi naglega razvoja nedvomno segla v nekaj letih tudi po galerijskih prostorih ter jih uporabila v svoje namene.

Preureditev blagajne na glavni pošti v Ljubljani

Kako bi izpadel odgovor, če bi vprašali pred pol leta Ljubljančana, kaj je največja nesodobnost v Ljubljani. Sleherni Ljubljančan bi brez razmišljanja označil kot največjo nesodobnost blagajno in njene prostore na glavni pošti. Res je, kdorkoli je kdaj imel opravka v blagajni na glavni pošti, kjer je stal vedno v dolgi procesiji v hodniku podobni čakalnici, si je ves srečen oddahnil, ko je posel srečno opravil, vmes pa godrnjal nad velikanskim škandalom, ki ga premoremo menda samo v Ljubljani.

Nič ni čudnega, če je glavna pošta v Ljubljani zgrajena še v prejšnjem stoletju, postal za Ljubljano, ki je v zadnjih 40 letih potrojila svoje prebivalstvo, premajhna. Še bolj nam bo to razumljivo, če pomislimo, da se je v teh letih pisemski in poštini promet najmanj podnesel. Pomislimo samo na številne časopise, dnevnike in tednike, med katerimi imajo nekateri velikanske naklade. Pa če je ljubljanska pošta z velikanskim požrtovalnostjo vsega uradništva še zmagovala v starih in pretesnih prostorih ogromno delo, tedaj je blagajna kljub naporu uradništva res že popolnoma odpovedala. Upravnik pošte g. Šarhear že več let trka na vseh pristojnih mestih, da bi se glavno pošto poslopje povečalo, in je končno tudi uspel. Medtem, ko banska uprava pripravlja podrobne načrte za zgraditev tretjega nadstropja glavne pošte, je v letošnjem poletju doživelo prvo nadstropje v traktu v Prešernovi ulici temeljite spremembe. V tem traktu so bili do letošnjega poletja blagajniški prostori, številni oddelki pisemske pošte in dostavna dvorana, kjer so pismonoše urejali svojo pošto. Od junija naprej so se opravljale prezidave v prvem nadstropju in sedaj se bližajo preureditve koncu. V začetku novembra bo ta trakt dokončno urejen in izročen svojemu namenu.

Prezidave in preureditve prostorov v prvem nadstropju tega trakta so veljale okrog 230.000 din. Delo samo je bilo izredno težavno, ker obrata ni bilo mogoče ukiniti, prostorov, kamor bi se mogli preseliti, pa ni bilo dovolj na razpolago. Tako so se umaknili le nekateri oddelki pisemske pošte in blagajna. V dostavni dvorani pismonoš pa je delo šlo kljub prezidavam redno naprej. Težko si predstavljamo, kako naporno službo imajo dandanes pismonoše, ki opravljajo delo za najmanj še enkrat toliko ljudi, kakor jih je za pisemsko dostavo na razpolago. V letošnjem poletju pa so morali pismonoše prevzeti nase še drugo neprijetno breme. Delati so morali ob svojih mizah v dvorani, ki se je prezidavala. Medtem ko so zidarji razbijali zidove, saj so podrti tri stene ter tako povečali dostavno dvorano pismonoš, so ti vztrajali pri težkem delu in požirali prah, ki ga pri zidarskih delih pač nikdar ne manjka. Tudi pleskarji so po opravljenih zidarskih delih preselili okna, soboskljarji pa stene, ne da bi se delo v dvorani ustavilo. Organizacija poštnega dela, ki teče noč in dan, in popolno pomanjkanje prostora ni dovoljevalo druge rešitve.

Črnomelj ima premalo pitne vode

Načrt za povečanje vodovodnega rezervoarja že izdelan

Čeprav je mesto Črnomelj hudo staro in znamenito mesto in so Črnomeljci že preveč ponosni na svojo slavno zgodovino, so vendar šele leta 1895 začeli piti pošteno vodo, zakaj pred tem letom so se krepili le z deževnico, Dobljanko ali pa Lahinjo, če niso pili samo vino, o čemer pa zgodovina ne piše. V kronikah lahko zasledimo le precej primerov nalezljivih bolezni, ki so nastopile v zvezi s pomanjkanjem dobre pitne vode. Naj bo tako ali tako, belokrajnska metropola je dobila svoj prvi vodovod šele z ljubljanskim potresom.

Črnomeljski vodovod je napeljan 25 km daleč iz Blatnika nad Semičem v Črnomelj. Med potjo oskrbuje z dobro pitno vodo vasi Semič, Petrovo vas in Blatnik. Ima v celoti pet rezervoarjev, katerih poslednji je črnomeljski s 70 m³ prostornine. Prostornina in količina pitne vode je za 800 prebivalcev, ki jih je okrog leta 1895 štelo mesto Črnomelj, popolnoma zadostala. Danes pa količina vode in cevi, ki dajejo komaj 1.1 l vode v sekundi, ne odgovarjajo. Črnomelj šteje okrog 2000 prebivalcev, torej skoraj trikrat toliko kot leta 1895. Poleg porasta prebivalstva se neprestano razvija v mestu tudi stavbarstvo. Samo letošnje leto je bilo v mestu zgrajenih 11 novih hiš, med katerimi je pač največja meščanska šola. Vse nove stavbe imajo stranišča na splakovanje, imajo kopalnice in veliko več vodovodnih pip. Tudi za gradnjo je potrebno precej vode. Nove zdravstvene prilike, ki se vsako leto zboljšujejo, tudi zahtevajo vedno več vode. Tako je problem preskrbe vode za mesto Črnomelj postal silno pereč, zakaj v sušnih mesecih vode skoraj zmanjka. Vodovod je odprt za uporabo samo določene ure. Seveda to

moti normalni potek dnevnega življenja. Z vodo pa je treba štediti, zakaj voda iz rek, ki obdajajo Črnomelj, ni užitna, ker se vanjo stekajo kalcijeve. Cisterne so po večini opuščene, zakaj pred leti je voda zadoščala, ker je količina odgovarjala številu prebivalstva. Danes se je razmerje čisto preokrenilo in je problem treba rešiti čimprej, da se ne bo stanje še poslabšalo z dotokom novih naselencev, ki jih bo privabila popolna elektrifikacija Bele Krajine in zveza z morjem. Za mesto Črnomelj in bližnje okolice, katero bo tudi treba zvezati z vodovodom, bi zadoščal samo rezervoar, ki bi imel vsaj 800 m³ vode. Le tako bi tudi gornji del Črnomlja, ob cesti proti postaji, imel pitno vodo, katere sedaj nima, kljub napeljanemu vodovodu. Množina vode ne zadostuje in pritisk je premajhen.

Mestna občina že dalj časa dela na tem, da se obstoječi rezervoar poveča in vodovodne cevi premenja, saj ima že od banske uprave izdelan moderen načrt, ki ga je treba samo uresničiti. Seveda je zato potrebno precej denarja, ki ga pa mestna občina prav sedaj ne zmore, saj je zgradila moderno meščansko šolo in oskrbela elektrifikacijo. Zato bi morala priskočiti na pomoč banska uprava in državni Higijenski zavod, da se reši tudi ta problem, ki je iz različnih vidikov hudo važen za Črnomelj in okolico. Tako bi mestna občina Črnomelj v kratkem času svojega gospodarstva izvedla tri najvažnejša dela: gradbo meščanske šole, elektrifikacijo in vodovod — da niti ne omenimo drugih pridobitev, med katere spada tudi »Zdravstveni dom«.

nica težkih vreč kovanega denarja. Poleg glavne blagajne je še velika delovna soba za denarni promet. Iz te pa je dohod v dostavno dvorano pismonoš. Seveda je razumljivo, da je prostor glavne blagajne zidan in urejen tako, da nudi popolno varnost za tam shranjeni denar. Premišljeno napravljena vrata in okna pa omogočajo stalno kontrolo zlasti ponoči.

Sedaj opravljajo obrtniki zadnje podrobnosti in v začetku novembra bosta blagajna in dostavna dvorana popolnoma urejeni. Takrat se bo tudi blagajna, ki je za sedaj zasilno nastanjena v pritličju, preselila nazaj v prvo nadstropje ter bo odprta vrata strankam, ki komaj čakajo na to. Takrat si bodo tudi oddahnilo številni uslužbenci glavne pošte, prav tako pa tudi Ljubljančani, ki bodo z zadovoljstvom prihajali v novo blagajno ter skoraj ne bodo mogli verjeti, da so se pred pol leta še gnatli pred okenci na hodniku, kakršnega ne premore morda najbolj zanikarna pošta pri nas.

Naše kmetsko ljudstvo gradi spomenik svojemu dobrotniku

Dobrepolje, 20. oktobra.

Na lepem prostornem travniku na Vidmu med farno cerkvijo in ljudsko šolo naglo raste iz tal mogočna stavba, ki jo gradi stavbno podjetje Vidic Josip iz Ljubljane. Ta veličastna zgradba bo trajen spomenik našemu rojaku blagopokojnemu Francu Jakliču, ki je s svojim neumornim udejstvovanjem na kulturnem, gospodarskem, socialnem in političnem polju znan po vsej slovenski domovini. Zlasti mnogo koristnega je pa storil za dobrobit, razmah in procvit dobrepoljske doline z ustanovitvijo Prosvetnega in Kmetijskega društva, dalje rajfajzovke, ki je bila ena prvih na Slovenskem. Saj je bil pokojnik ožji sodelavec rajnklega Janeza Evangelista Kreka.

Pobuda in zamisel za to veliko zgradbo je izšla spontano iz preprostega kmetskega ljudstva dobrepoljske doline, ki hoče na tako lep in dostojen način ovekovečiti spomin vernega moža, ki je živel in se sam ves žrtvoval za naše kmetsko ljudstvo. Imel je silno tenak čut, da prisluhne kmetski duši ter ji pomaga v njenih težnjah in potrebah. Zato ga je ljudstvo tako vzljubilo.

Spomenik se bo imenoval »Jakličev dom«, v katerem bo dvorana našega Prosvetnega društva, ki bo največja in najmodernejša slovenska poštevska dvorana. Dolga bo 22 m, v širini bo merila 12 m, višina ji bo 6 m ter bo skoraj do polovice podkletena. V dvorani bo tudi velik oder, ki bo razpolagal z ženskimi in moškimi garderobami ter z obsežno shrambo za kulise itd. Sploh se ta oder gradi po najnovejših in najmodernejših odskih izsledkih zadnjega časa. V dvorani bodo tudi prostorne galerije in bo v njej prostora za nad tisoč ljudi. Poleg velike dvorane bo tudi polovica manjša dvorana za razna zborovanja. V tej zgradbi bo tudi kopalnica in pralnica, v njej bo imel tudi svoje obsežne prostore lutkarski tečaj, ki se bo v kratkem vanje preselil. Ta del stavbe bo že letos pod streho in izročen svojemu namenu. Drugi del bo pa zgrajen spomladi, v katerem bo hranilnica in posojilnica, pevske in glasbene sode, sobe za sestanke, knjižnica, več stanovanj itd.

Zanimivo je, da naše slovensko ljudstvo kljub bedi in siromaštvu žrtvuje zadnje prihranke, daje poljske prideleke, ki se vnovičjo, dela kuluk, dovažna kamenje, pesek, les in drugo stavbno gradivo. Ponosni smo, da je naš kmetski človek tako čjovzetan za to koristno in kulturno napravo in zna ceniti dela svojih plemenitih, nesebičnih in velikih mož, ki jim je bila vera do Boga vodilna misel vsega življenja.

Rahlo trkamo na vsa slovenska srca, ki čutijo z nami in ki znajo ceniti velike slovenske može, za skromno denarno podporo.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Za jcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Za asanacijo slovenske vasi

Iz poslednje številke lepo urejevane revije »Zdravje«, katere urednik je dr. Ivo Pirč, direktor Higijenskega zavoda, posnemamo zanimive podatke o prizadevanju dvigniti za asanacijo higijensko in zdravstveno kulturo naše vasi, kar kaže v poslednjih letih vedno lepše napredovanje. Beseda asanacija namreč pomenja tako ureditev vasi, da bo v zdravstvenem oziru vas neoporečna, da bo imela betonirane greznice, vodovod ali vsaj čiste vodnjake, zdravstveno neoporečne hiše, zdravstveni dom in po možnosti tudi v zdravstvu nekoliko izučeno osebje, če že ne zdravnika ali vsaj babice.

Ta revija navaja, da se je higijenska služba v Sloveniji vedno zavedala pomena asanacije podeželja ter je Higijenski zavod v Ljubljani že leta 1925 pričel s sistematičnim higijenskim opisovanjem prebivalstva, stanovanj in krajev v Sloveniji. Tako je bilo s pomočjo okrajnih desinfektorjev v letih 1925—1932 opisanih že 578 vasi s 109.423

prebivalci. Cilj tega dela je bil postaviti asanacijska dela na solidno podlago ter ugotoviti, kako bi se na najbolj uspešen način moglo na higijenskem polju pomagati prebivalstvu.

Leta 1936 je Higijenski zavod v Ljubljani raziskal socialne, gospodarske in zdravstvene razmere v 18 vaseh Slovenske Krajine. Letošnje poletje pa je Higijenski zavod v zvezi z društvom »Bela Krajina« v Ljubljani v velikem obsegu raziskoval vasi v črnomeljskem okraju, enako pa tudi v ptujem okraju. Razveseljivo je, da je ta akcija Higijenskega zavoda našla razumevanje in oporo pri naši inteligenci. Vasi so pomagali raziskovati tako akademiki in dijaki-domačini in zelo marljivo tudi nekateri učitelji. Tudi pristojne oblasti so šle Higijenskiemu zavodu zelo na roke. Kmetstvo ljudstvo v Beli Krajini je bilo od začetka nezaupljivo, toda z uspešno propagando, kakor s filmi in z razdeljevanjem poučne literature se je posrečilo premagati predsodke prebivalstva. Sodelujoče sestre so imele na zalogi najbolj potrebna sredstva za prvo pomoč. Prav tako so razdelile večje število plenice revnim materam.

Ta akcija ima namen predvsem, da ugotovi sedanje stanje naše vasi, poleg tega pa ima še drugi namen, namreč da spravi inteligenco v čim ožji stik z ljudstvom, kr bo obema slojema v korist, v glavno korist pa vsemu narodu. Higijenskiemu zavodu želimo na prvi delu čim največ uspeha!

Slovenska krajina v slikah

Murska Sobota, 19. oktobra.

Lepa razglednica je najboljša propaganda za vsak kraj. To načelo si je osvojilo naše požrtovalno Tujakoprometno in lepševalno društvo in sklenilo oskrbeti Prekmurje z lepimi razglednicami, kakršnih smo doslej pogrešali. Pred kratkim je založilo naše trgovine in trafike s serijo krasnih fotografskih razglednic, ki nam šele pokažejo lepote Prekmurja v pravi luči. Poleg posrečenih posnetkov Murske Sobotne imamo več lepih motivov z žitnimi polji, cerkvicami in visokimi topoli. Tudi brod na Muri pri Petanjcih je dobil svoje častno mesto v tej seriji. Večino slik je posnel g. Vekoslav Kramarič iz Ljubljane. Da bo pa za propagando lepote Slovenske Krajine na razpolago še več razglednic, je Tujakoprometno društvo razpisalo sedem nagrad za najboljše fotografске posnetke iz Prekmurja. Upoštevale se bodo slike pokrajinskega značaja, zgodovinske zanimivosti, tujakoprometne točke, narodne noše, posnetki veselice, sejmov itd. Nagrade so od 300 din navzdol, poleg tega pa bo društvo odkupilo vse dobro ocenjene nenagrajene slike po 50 din. Društvo sprejema pozitivne poljubne velikosti do dne 31. oktobra. Med našimi amaterji vlada veliko zanimanje za to nagradno tekmovanje, ki bo pač prava revija lepote našega Prekmurja.

† Župnik Peter Koprivec

V četrtek, 20. oktobra, zjutraj je umrl na Brezjah upokojeni župnik g. Peter Koprivec, bivši dolgoletni župnik na Breznici na Gorenjskem. Pokojni se je rodil v Skofji Loki, v predmestju Studence pri »Kernovih« 28. junija 1873 ter je bil v mašnika posvečen dne 23. julija 1896. Kot kaplan je služboval v Radečah pri Zidanem mostu, v Moravčah in v Radovljici, kot župnik pa je bil 20 let v Svibnem pri Radečah pod Kumom, ter 13 let na Breznici, ki jo je zapustil letos, ko je zbolel, in šel v pokoj k Materi Mariji na Brezje, kjer je umrl in kjer bo tudi danes ob 10 dopoldne pokopan. Povsod, kjer je bil, je živel samo cerkvi in šoli. Njegova dobra dela bodo šla za njim. Naj počiva v miru pri brezjanski Mariji, ki jo je tako ljubil!

Velik praznik Slovenske Krajine

Otvoritev banov. kmetijske šole v Rakičanu

Murska Sobota, 21. okt.

V nedeljo bo v bližnjem Rakičanu velik praznik, ko bo slovesno blagoslovljeno novo šolsko poslopje in otvorjena banovinska kmetijska šola. Na slovesnost bodo prihiteli mnogi slavnostni gosti, med katerimi bo tudi najbrž kmetijski minister g. Stankovič. Svečanost otvoritve in blagoslovljivosti se bo razvijala po sledečem sporedu: Ob 10 bo v katoški župni cerkvi v Murski Soboti cerkveni govor in maša, ki jo daruje prevzvišeni škof lavantinski g. dr. Ivan Tomažič. Po maši bo odhod v Rakičan, kjer bo g. škof s slovesno blagoslovljivjo izročil novo šolsko poslopje božjemu varstvu. Po pozdravu gostov bo ban g. dr. Marko Natlačen s slavnostnim govorom odprl kmetijsko šolo, ki bo velikega pomena za gospodarski napredek vsega slovenskega Pomurja. Vabimo prijatelje Prekmurja, da se udeležijo tega velikega slavlja Slovenske Krajine!

Nova pošiljka prvovrstnega smeđerovskega grozdja dospela.

GOSPODARSKA ZVEZA, LJUBLJANA, Tyrševa cesta 29. Telefon 27-70.

Ant. Završniku kazen zvišana za dve leti

Ljubljana, 21. oktobra.

Vasi pod Šmarno goro je lani hudo razburil razbojniški napad na delavca Ivana Rotarja, ki se je pozno zvečer vračal iz Tacna proti domu v Kranj. Peljal se je na kolesu, ko ga je na cesti ustavil neki neznanec. Rotar je vozil dalje. Neznanec pa je skočil za njim, ga s kolom udaril po glavi, podrl na tla, mu preiskal žepa in mu siloma vzel 120 din gotovine. Neznanca so pozneje izsledili. Pred malim senatom je bil lani 20. avgusta zaradi zločina razbojništva obsojen livar Anton Završnik, doma iz Spodnjih Pirnič. Završnik je zločin tajil in skušal pred sodniki z alibi dokazi potrditi svojo nedolžnost. Toda Rotar je v njem točno spoznal napadalec.

Državni tožilec se je pritožil na apelacijsko sodišče v Ljubljani zaradi prenizko odmerjene kazni. V prizivnih izjavah je državni tožilec poudarjal, da je razbojništvo smatrati za najtežji in najpodeljši zločin.

Apelacijsko sodišče v Ljubljani je prizivilo državnega tožileca meritorno ugodilo in zvišalo kazno od 10 mesecev strogega zapora na dve leti in 10 mesecev robije. Anton Završnik je bil prepeljan pred dnevi v mariborsko kaznilnico. Za danes je bila proti Završniku določena druga obravnava zaradi prestopka lahke telesne poškodbe. Završnik je 15. maja lani v št. Vidu nad Ljubljano z nožem sunil v prsa Cirila Veharja in ga lahko poškodoval. Razprava je bila preložena, ker Završnika še niso pripeljali iz Maribora pred sodišče v Ljubljano.

Člgava je »kolonija jetičnih v Gramozni jami«

»Slovenski Narod« v eni svojih zadnjih številčk pod naslovom »Kolonija jetičnih v Gramozni jami« zelo nazorno opisuje skrajno žalostno stanje jetične matere, ki bo povila v kratkem četrtega otroka. Živi s svojim »ostanovalcem«, kakor ga »Narod« imenuje, v nekaki drvarnici barake v Gramozni jami, a otrok ne prusti v Dečjem domu zato, da z njimi lahko prosjaci po ulicah. Res ekrajno bedne razmere takaj v zdravstvenem, kakor tudi moralnem oziru! Le enega »Narod« ne pove, namreč, da je ta družina s svojo drvarnico in še nekaj desetini podobnih v jami, katere lastnik je Sokol, kateremu je prejšnja občinska uprava, kakor je bil tedaj običaj razmetavanja občinskega zemljišča, podarila srednji del te jame v izmeri cirka 16.000 kv. m.

Ta jama ni za nič drugega uporabna kot za javen park, katerega tudi šola, ki stoji na severnem obronku te jame, nujno potrebuje, saj nima in ne bo imela v tem stanju niti najpotrebnejših dvorišč in tekališč za številno mladino. Park bi bil v tej jami prav poseben okras celemu okolju, ki bi bilo zelo hvaležno za tako prepotrebni park sedanjemu lastniku, t. j. Sokolu, ako bi pri malo uvidevnosti vrnil občini to zemljišče, da ga uporabi v javne, pravkar omenjene namene. Tako bi nedvomno občina takoj izvedla vse, da očisti ta prostor barak, ki nikakor ne spadajo v središče vileke četrti, ki je krog in krog že zazidano, saj bi nujno stala pred nalogo, da jama preuredi v otroška igrišča in park, kar bi Sokol lahko tudi stavil kot pogoj. Dokler je pa Sokol lastnik tega zemljišča, ki ga nikdar in nikakor ne bo mogel praktično uporabiti za svoje namene in se res čudimo neuvidevnosti vodstva te organizacije, da že davno ni storilo te geste, ki bi jo od viteške organizacije vsaj že davno pričakovali, pada odgovornost za to zdravstveno, socialno in moralno bedo barakarjev Gramozne jame na njega. Jalov bo izgovor, da je dolžna občina skrbeti za socialno poveljni razvoj svojih občanov. Prvič niso to po večini ljubljanski občini, drugič pa občina že poleg ogromne škode, ki jo ima zaradi nepriemerne podaritve tega zemljišča, ne more imeti še a čiščenjem zemljišča, ki naj bi ostala v privatni lasti, ne pa odprto kot park za javne namene, še znatnih in posebnih stroškov.

Apeliramo ob tej priliki na sicer rado hvališano socialno plat ljubljanskih sokolskih društev, naj vrne to zemljišče občini, katere je bilo in kateri s pogojem, da napravi javen park, absolutno tudi pripada. Le s tako gesto bo občinstvo videlo razumevanje in voljo, da ima Sokol in z njim njegovi simpatizerji po Narodu res namen dejansko pomagati bednim barakarjem, a vsem bežigranskim otrokom in občinstvu sploh omogočiti, da pride do tako nujno potrebnega in zelo zaželenega parka. V nasprotnem primeru pa ostane tako pisanje v Narodu kup fraz, pesek v oči vsem prizadetim.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 22. okt.: Kordula, mučenica; Fides (Vera), mučenica.
Nedelja, 23. okt.: 20. pobinkošna misijska nedelja; Ivan Kapištran, spozn. Mlaj ob 9.42; Herschel napoveduje dež.

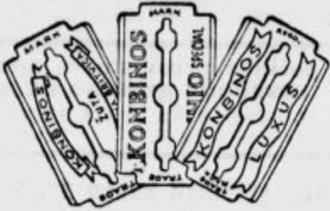
Novi grobovi

† V Chicagu Ill. je umrla gospa Marija Kobal, doma iz Škofje Loke, ki je bila navdušena delavka pri društvenem cerkvenem in socialnem delu v slovenski naselbini sv. Stefana v Chicagu. Dolga leta je živela tudi na farmi v Willardu. Njeni družini izrekamo tudi iz domovine naše sožalje. Pokojnici naj sveti večna luč!

Osebnosti

— Promocija. Danes ob 11 bo na rektoratu ljubljanske univerze promoviran za doktorja tehniških ved iz urbanizma g. ing. arb. Branko Maksimovič, profesor teh. sred. šole v Belgradu. Njegova disertacija nosi naslov »Urbanizam v Srbiji, osnovna izpitivanja i dokumentacija«. (143 strani s 95. slikami.) Delo predstavlja prvo strokovno študijo urbanistične kulture v Jugoslaviji in izpopolnjuje na izredno zanimiv način celotni pregled evropskega urbanizma. Disertacija kot rigoroz sta bila odlično ocenjena. Promotor bo g. prof. Ivan Vurnik. Gospodu doktorju, ki je prvi na arhitekturnem oddelku naše univerze dosegel to čast, iskreno čestitamo!

— Diplomirana je bila na filozofski fakulteti gđ. Marta Zupančič. Čestitamo!

RUMENE zak. zaščit.

KONBINOS

britvice razveseljujejo milijone samobrivcev! Nedosegljiva možnost uporabe, idealno, higijenično britev. Komad po 1, 2 in 4 din. v vseh strokovnih trgovinah. Brezplačno pošiljamo vzorec na poskus, javite nam točen naslov in poklice!

KONBINOS, Maribor, p. p. 70

— Kraljevska banska uprava objavlja, da naj se v smislu zadevnih odlokov ministrstva prosvete izobesijo na poslopih vseh šol in prosvetnih zavodov državne zastave na pol droga do dneva pogreba Nj. kralj. Vis. kneza Arseno Karadjordjeviča.

— III. hrvatski socialni teden se bo začel v nedeljo, 23. oktobra s sv. mašo ob pol 10 dopoldne v cerkvi sv. Katarine v Zagrebu. Sv. mašo bo daroval zagrebški nadškof dr. Stepinac, ki bo imel tudi govor. Socialni teden bo trajal do sobote, dne 29. oktobra. Na sporedu so važna socialna vprašanja, o katerih bodo predavali odlični socialni delavci.

— Proslava ter spominska razstava pokojnega Hausenpiehlerja v Zaleu je zaradi smrti kneza Arseno preložena na prihodnjo nedeljo, 30. oktobra.

Napeto dejanje, razkošni revijski prizori, senzacionalni zapletljaj! **Kino Union**
Nedolžen človek obtožen največjega zločina! **Velika pustolovščina** **Jou-Jou**
Andergast, Albr. Schönhat, Charlotte Susa
Telefon 22-21
Predstave ob: 16., 19. in 21. uri

— Ali je tudi to viteško? Iz Slovenske Bistrice nam poročajo, da je neki tamkajšnji viteški junak preteklo nedeljo pijan kričal po mestu, da bo ubil predsednika tamkajšnje krajevne organizacije JRZ dr. Černeta. Poskušal je priti tudi v njegovo stanovanje, kjer je bila gospa dr. Černeva sama doma. K sreči so pravočasno posegli vmes drugi in preprečili bujše. — Ali v Slovenski Bistrici res še vedno ni varen življenje, kdor ni jejenar?

— Za Baragovo semenišče namesto venca ob smrti megr. dr. J. Debevca, je darovalo lastništvo »Slovenca« 500 din.

— Podružnica Slomškove družbe za krški in brežiški okraj obvešča vse člane, da bo v nedeljo, 23. oktobra, ob 10 dopoldne zborovanje v dvorani Prosvetnega društva, nasproti Savskemu kopališču v Krškem. Sv. maša bo v Krškem ob devetih dopoldne. Vabljeni vsi. — Petje Ignacij, okr. šolski nadzornik in predsednik.

Specijalna nova vina francoskih trt iz samostana oo. trapistov - Rajhenburg beli Pineau in črna Gamay toči restavracija KOŠAK, Prešernova ul.

— Župan Anton Križnar razrešen. Poročali smo o aretaciji župana v Stražišču pri Kranju gospoda Antona Križnarja, ker je osumljen, da je razširjal lažne vesti o oblastnikih. Polcija je zaslila g. Antona Križnarja, ki pa je take ostre besede zanikal. Polcija pa zasljuje še neke prič. Na podlagi dosedanje preiskave je banska uprava razrešila g. Antona Križnarja, ki je v preiskovalnem zaporu, županske dolžnosti. Županske posle bo vodil do nadaljnjega drugi odbornik, izvoljen na isti listi.

— Mesto izrednega profesorja za geologijo s paleontologijo razpisuje rektorat univerze kralja Aleksandra I v Ljubljani. Prošnje je vložiti najkasneje do 30. novembra t. l.

— Zakon o volivnih imenikih in zakon o volitvi narodnih poslancev za narodno skupščino sta sta izšla v posebni knjižici kot LVII. zvezek zbirke »Zakoni in uredbi«, ki jo izdaja tiskarna »Mercur« d. d. v Ljubljani. Zakon o volitvi narodnih poslancev je prirejen v prečiščenem besedilu, na ustreznih mestih pa so dodana tudi vsa tolmačenja ministrstva za pravosodje. Razen tega obsega knjižica tudi vse odločbe, obrazce itd., ki se nanašajo na zakon. Knjižico, ki jo je prav skrbno priredil g. Robert Pohar, urednik »Služ-

benega lista kr. banske uprave, toplo priporočamo kot zanesljiv priročnik v sedanjih volivnih dobi. Naroča se pri založnici kakor tudi v vseh knjigarnah, mehko vezan izvod po 12 din, v platno vezan pa po 20 din, s poštnino po 1 din več.

Švicarske ure, zlatnina - ČUDEN, Prešernova 1
— Za Miklavžovo prireditvev priporočamo dr. Grünčičevo opereto »Miklavž prihaja«. Naroča se v Salezijanskem zavodu na Rakovniku v Ljubljani in stane 50 din. Manjši odri bodo s pridom uporabili iz nje vsaj posamezne lažje prizore in kuplete. Ker so melodije preproste in pevne, hitro ostanejo v ušesu. Zmore jih 9 letni igravček angleček, kakor vsak glasbeno neizobražen kmečki parkelj. Libreto stane 2 din.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani nudi po izredno nizkih cenah sledeče knjige: Bartmann, Dogma und Religionsgeschichte. Für weitere Kreise dargestellt. 110 str., nevez. 10 din. — Baudrand, Die innerliche Seele. Wegweiser zum wahren Leben in Christo. 190 str., vez. 15 din. — Cathrein, Katholik und katholische Kirche. Was hat der Katholik an seiner Kirche und was schuldet er ihr? 364 str., vez. 20 din. — Heimbucher, Willst Du Dich nicht auch gesundbeten? 85 str., nevez. 3 din. — Holzapfel, Die Kirche und die Freidenker. Religiös-wissenschaftliche Vorträge. 93 str., nevez. 5 din. — Imle, Über des Lebens Mitte. Besinnliches für Ältere. 144 str., nevezano 15 din. — Kral, Der christliche Sozialismus? 184 str., nevez. 8 din. — Kreuser, Die apostolische Kirche. 154 str., vez. 15 din. — Pohle, Natur und Übernatur. 160 str., nevez. 10 din. — Schomerus, Buddha und Christus. Ein Vergleich zweier grosser Weltreligionen. 91 str., nevez. 15 dinarjev. — Walter, Bildungspflicht und Katholizismus. 360 str., nevez. 8 din.

— Putnikova potovanja ob Vseh svetih v Trst, Gorico in Idrijo v dneih od 29. oktobra do 1. novembra so zagotovljena in se izvedejo neprekljčno. Sporede dobite v vseh biljetarnicah Putnika in pri poverjenikih izven Ljubljane.

— Nemščina in nemška korespondenca se počuje v večernem tečaju pri »Christofevem učnem zavodu«, Ljubljana, Domobrnska 15. — Posebni začetniški in posebni nadaljevalni tečaj Solnina 30 din mesečno. Prijave se sprejemajo vsak dan.

— Pozor na rumene britvice! Med tisočih britvic se pojavlja že dalje časa vedno več rumenih in prav pozlačenih britvic, barva zak. zašč. Ne samo idealno britje, temveč tudi največkrat se lahko brije z Konbinos britvicami. Glej oglas in ponudbo brezplačnih poskusenj!

— Ispred malega senata. Mali senat v Ljubljani je večeraj obsodil samsko natakario Ivano Majdičevno, ki je bila že večkrat kaznovana zaradi žepnih in drugih tatvin, na 10 mesecev stro.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josef« grenice.

— V Komendi je izmaknila nekemu moškemu 300 din vredno srebrno dozo, drugemu pa je skušala izmakniti uro z verižico, a jo je lastnik zasačil. Irvanka je pobegnila, pa so jo kmalu prišli. — Jože Preklet, star tat, je v kamniški okolici kradel od marca naprej kakor sraka. Šestim posestnikom v kamniški okolici je pokradel razne malenkosti in tudi dragocenosti v skupni vrednosti 2000 din. Preklet je vse tatvine prostodušno priznal. Bil je obsojen na 1 leto in 6 mesecev strogega zapor.

— Odložene sodne dražbe. Člen 3 zakona o volitvah narodnih poslancev med drugim določa, da se ne smejo vršiti sodne dražbe nepremičnin v času 15 dni pred in 3 dni po volitvah. Ljubljansko okrajno sodišče je v smislu tega člena odpovedalo več sodnih dražb raznih posestev, ki naj bi bile v novembru in decembru. Dražbe so sedaj razpisane za poznejši čas. Za 7. decembra je bila določena sodna dražba fužinske graščine pri Ljubljani z vsemi fužinam pripadajočimi ogromnimi

Napeto dejanje, razkošni revijski prizori, senzacionalni zapletljaj! **Kino Union**
Nedolžen človek obtožen največjega zločina! **Velika pustolovščina** **Jou-Jou**
Andergast, Albr. Schönhat, Charlotte Susa
Telefon 22-21
Predstave ob: 16., 19. in 21. uri

zemljiškimi kompleksi. Fužinsko veleposestvo je bilo cenjeno na okoli 13.000.000 din. Nova dražba je razpisana za 21. decembra.

Ljubljana

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.15, pred odhodom turistovskih vlakov.

1 Na Šmarjni gori bo v nedeljo dne 23. oktobra ob 3 popoldne zadnja popoldanska pobožnost z ljudskimi petjem. Za Ljubljančane, ki ne morejo že pred polnoč iz Ljubljane, je najprimernejši odhod s tramvajem ob 1 popoldne.

1 Misijska nedelja v Mladinskem domu na Kodeljevem. Na misijsko nedeljo, dne 23. t. m., bo v novi cerkvi sv. Terezike na Kodeljevem izpostavljeno Najsvetejše v javno čiščenje od 6 zjutraj do konca popoldanske službe božje, ki je vsako nedeljo in praznik ob 4 popoldne. Vabimo vernike, da pridejo molit pred Najsvetejše za misijone posebno v času od 11 do 3 popoldne, ko ni v cerkvi sv. opravil. — Ob pol 11 dopoldne bo v veliki dvorani misijska prireditve, namenjena predvsem moški mladini, pa tudi drugim. Vstopnine ne bo, pač pa bosta en indijanček in en zamorček pobirala prostovoljne prispevke.

1 Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani proslavi svojo 30 letnico v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, v nedeljo, 23. oktobra. — Ob 7 zjutraj sv. maša v Križankah; ob 9 sprejem gostov v Rokodelskem domu; ob 10 slavnostno zborovanje; ob 3 popoldne ogled mesta in njegovih zanimivosti; ob 7 zvečer v dvorani Rokodelskega doma družabni večer. — Vstopnine ni.

1 Zadostilna pobožnost za brezbožnost. Svetovna kat. ženska zveza v Utrechtu poziva kat. ženstvo sveta, da se po velikem kongresu organiziranih brezbožnikov zbere k posebni zadostilni pobožnosti za hudobije brezbožst. To lepo misel je v ljubljanski škofiji sprejela katoliška akcija za dekleta, ki organizirani v sodelovanju z ostalimi kat. ženskimi organizacijami in sporazumu z župniki uradi posebno pobožnost v frančiškanski cerkvi v Ljubljani za praznik Kristusa Kralja ob 4 popoldne. Spored pobožnosti je: 1. Cerkevni govor (prof. dr. Fajdiga), 2. Molitve-

KINO SLOGA

Telefon 27-80

Videti in slišati ta film, znači najtopleje in najlepše videti občuti ti vso veličino in moč romana M. Gorkega

Danes ob 16, 19 in 21 uri premiera slikovitega in globoko pretresljivega filma

NA DNU

Po istoimenskem romanu slavnega ruskega pisatelja MAKSIMA GORKEGA

Danes ob 14.30 in jutri ob 10.30 po znižanih cenah od Din 2.50 dalje GRA-CE MOORE v prekrasnem filmu

Poj le meni!

na ura v čast Srcu Jezusovemu, 3. slovesne liturgije Srca Jezusovega. Vmes ljudsko petje in darovanje za Baragovo semenišče. Podobne pobožnosti naj bi kat. organizacije z vednostjo in priporočilom škofijskega ordinariata organizirale tudi v župnijah na deželi. Ze sedaj vabimo vernike, posebno kat. žene in dekleta k tej lepi in pomembni pobožnosti. — Katoliška akcija za dekleta.

1 Mestno zdravniško službo opravlja od sobote ob 20 do ponedeljka ob 8 dr. Zitko. Pleteršnikova ul. št. 13, telefonska številka 47-64.

1 Odpoved promenadnega koncerta. Zaradi smrti Nj. Visočanstva kneza Arseno odpoveduje turistični odbor za mesto Ljubljano drevi ob 18.30 napovedani promenadni koncert v Zvezdi.

1 Obiščite rajstavo: »Otrok v sliki in plastiki« v Jakopičevem paviljonu. Odpri vsak dan od 9 zjutraj do 18 zvečer.

1 »Sedejeva družina« sporoča svojim članom, da bo maša zadušnica za pokojnega župnika, g. Naceta Lebana v ponedeljek, dne 24. t. m. ob 7 zjutraj v frančiškanski cerkvi pred stranskim oltarjem sv. Križa. Pridite, da pomolimo za dušo blagopokojnega. Odbor.

Danes ob pol 5 popoldne

misijska prireditve za srednješolce in akademike

v frančiškanski dvorani. — Vstopnina 2 din.

1 Braniborova reklamna akcija je tik pred zaključkom. Odziv s strani naših pridobitnikov je tako velik, da se vodstvo narodno-obrambene društva BRANIBOR nadeja 100 odstotnega uspeha. Še danes pa je čas, da se priključijo k sodelovanju pri tej edinstveni akciji še vsi oni pridobitni krogi, ki kaj dajo na moderno in prodorno reklamo. Zato je vreden vse pozornosti naše javnosti letak, ki je priložen ljubljanski nakladi našega lista. Braniborova akcija je koristna za vse. Onim, ki bodo poskusili svojo srečo, pa bo Branibor razdelil 10.000 dobitkov v vrednosti nad 200.000 dinarjev. Skupnih srečk bo 30.000 in se bodo prodajale po ljubljanskih ulicah danes in jutri. Cena 2 dinarja. Segajte prido po njih!

1 Zatemnjevanje Ljubljane. Lepenko in papirje za zastiranje oken dobite v trgovini Bonac, nasproti pošte.

1 Kegljišče, novo oltovrjeno, priporoča gostilna Martinc, Zg. Šiška.

1 Združeni ljubljanski šahovski klub prirede drevi točno ob 19.15 na verandi gostilne pri »Jerici« (Perles) poleg glavne pošte svoj prvi propagandni brzoturnir. Borilo se bo vseh sedem ljubljanskih šahovskih klubov in če nastopi državni prvak z dvojnimi moštvi, bo sedlo za šahovnice 64 najboljših ljubljanskih šahistov. Vstopnine in prijave ne bo!

Za dom in gostinski obrat MOTOHOVO KAVO

Vodnikov trg 5 tel. 25-77 Krekov trg 11 tel. 23-48

1 Maksim Gorke »Na dnu« v kino Sloga. Po Gogoljevem romanu »Taras Bulbi« prinaša danes kino Sloga znamenito literarno delo ruskega pisatelja Maksima Gorkega »Na dnu«. Film so izdelali Francozi in sicer tako živo in pretresljivo, da je sam avtor romana Maksim Gorke priznal veličino tega filmskega umotvora. Film nam slika odlomek iz sedanjega življenja visoke družbe ter najnižjih plasti naroda, živčevij v bedi in pomanjkanju. Najboljši igralci francoškega filma Jean Gabin, Suzy Prim, Louis Jouvet, Vladimir Sokolov itd. so ustvarili pod spretno režijo Jeana Renoira res klasično delo, ki je brezdvomno v ponos francoške filmske produkcije. K premieri tega lepega filma vabi kino Sloga vse ljubitelje modernih literarnih filmskih del.

1 Po dežju mnogo gob. Petkov jutranji dež je ugodno vplival na rast jurčkov in drugih gob. Zato je bil večerajšnji trg prav dobro založen z jesenskimi gobami. Cene so zaradi obilice gob padle. Jurčki so bili po 4 din merica, poprej 5 din, kg 12 din, poprej 14 din. Sivke, ki jih je bilo na izbiro, so bile po 2 din liter.

1 Ribji trg. Večerajšnji ribji trg je bil z morskimi ribami srednje založen. Dovo je znašal do 300 kg. Po dolgem času so bile naprodaj velike sardele po 14 din, sardele po 12 din. Prejšnji teden je bilo pomanjkanje skuš, večeraj so bile te Ljubljančanom priljubljene morske ribe po 16 din kg. Tun je bil po 30, osliči 24, barboni in trilje po 40, zobotci po 32 din. Cene sladkovodnih ribam so bile neizpremenjene. Štuke po 16, postvri po 40 din, dunavske postvri po 20 din. Prava redkost so bile »kečige«, vlovljene v Donavi in pripeljane iz Novega Sada. Bile so po 28 din kg. Ta riba je prav dobra in okusna.

1 Ljubljanskim muslimanom! Mestno poglavarstvo poziva vse v Ljubljani živče osebe islamske veroizpovedi, da se zgledajo zaradi popisa najkasneje do vključno 5. novembra 1938 v mestnem statističnem uradu (Gosposka ul. 15 — prej Auersbergova palača) v uradnih urah ali pa, da pošljejo v istem roku na gornji naslov svoje sledeče osebne podatke: 1. priimek in ime; 2. poklic in zaposlitev z označbo delodajalca; 3. bivališče z navedbo, od kdaj stanuje v tem bivališču; 4. imena staršev; 5. kraj in čas rojstva; 6. spol; 7. zakonsko stanje.

Gledališče

Drama. Sobota, 22. oktobra ob 20: »Trideset sekund ljubezni. Premiera. Premierski abonma. — Nedelja, 23. oktobra ob 15: »Veriga«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Zena na Niskavuriju. Izven. — Ponedeljek, 24. oktobra: Zaprt.

Opera: Sobota, 22. oktobra ob 20: »Na sinjem Jadranu«. Red B. — Ponedeljek, 23. oktobra ob 20: »Grofica Marica«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek, 24. oktobra: Zaprt.

Prireditve in zabave

Koncert violinista Zlatka Balokoviča, ki je bil napovedan za ponedeljek, 24. t. m., se ne bo vršil. Kupljene vstopnice naj se vrnejo Matični knjigarni.

Igralska družina Prosvetnega društva Trnovo otvori v nedeljo 23. t. m. ob 8 zvečer v društvenem domu svojo sezono 1938-39 z uprizoritvijo ljudske igre

v štirih dejanjih »Legionarji«. Predprodaja vstopnic ob 10. do 12. dopoldne na dan predstave.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v torek, 25. t. m. ob 8 zvečer v franc. dvorani literarno skioptičen večer pod naslovom »Legenda o Svetogorski kraljici«. Vstopnice po 3 din v pisarni Pax et bonum v franc. pasaži. Člani z legitimacijami popust.

Sestanki

»Sedejeva družina« v Ljubljani javlja svojim članom, da bo letni občni zbor v soboto, dne 5. novembra 1938 ob 8 zvečer v Rokodelskem domu z običajnim dnevnim redom. (Odbor).

Kino

Zvočni kino Vič: Drevi ob 8.30 vas bo zabavala Anny Ondra v svojem najlepšem filmu »M eden i tedni«. Za dodatek najnovejši zvočni tednik.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Polzvedovanja

Zgubil se je zlat obesek za moško uro. Najditelja prosim, naj vrne proti nagradi v upravo »Slovenca«.

Sneberje-Zadobrova

Dramatični odsek »Pevskega društva« uprizori jutri, v nedeljo ob 3.30 popoldne igro v petih dejanjih »Razbojniki«. Pred praznikom Vseh svetnikov 30. t. m. popoldne ob 3.30 pa uprizori nad vse primerno žalogro »Mlinar in njegova hči«.

Maribor

m Zatemnitev Maribora bo v noči od 24. na 25. oktober. Zatemnitev traja vsa noč s tem, da se ukine ulična razsvetljava 24. oktobra ob 19 zvečer. Odredbe in predpisi za zatemnitev so isti, kakor smo jih večeraj objavili za zatemnitev Ljubljane.

m Cerkev sv. Barbare postane lastnica svoje stabišča. Cerkev sv. Barbare na Kalvariji stoji na občinski zemlji, vzdržuje pa se že od leta 1681., ka je bila zgrajena, pa do danes popolnoma sama. Sedaj je v teku akcija, da bi postala cerkev tudi lastnica zemljišča, na katerem stoji. Pri mestni občini ji zaradi tega gotovo ne bodo delali nobenih težav.

m Vprašanje bogoslužja v grajski kapelici. Z nakupom gradu je postala mestna občina tudi lastnica male, ljubke foretske kapelice v gradu. S te kapelico so zvezane še mašne ustanove iz časov grofov Brandisov. Treba pa je kapelico zagotoviti za katoliško bogoslužje, da je ne bi kedaj pozneje morda kakšna druga verska ločina zahtevala zase. O tem vprašanju bo odločil mariborski mestni svet na svoji prihodnji seji.

m Umrla je v Počehovi ulici št. 4 soproga cestarja Ana Lederer, stara 62 let. Naj počiva v miru!

m Nogometne tekme zopet odpovedane. Oblastveno zopet niso dovoljene nogometne tekme jutri, v nedeljo, v Mariboru.

m Izsedilci vlomili. Pred dvema mesecema je bil izvršen vlom v pralnico žel. uradnikov Fluherja in Zivka v Delavski ulici ter je bilo ukradeno vse perilo. Polcija je zdaj izsledila vlomilce v osebi raznašalca kruha Adolfa in delavca Bruna G.

m Požar je izbruhnil v hlevu posestnika Ludvika Kotnika v Dolgi vasi. Ogenj je uničil hlev, gospodarsko poslopje in listnjak.

m Znak zime — tatvine plašev se pričenjajo. Trgovcu Alojzu Ussarju je v neki kavarni zamenjal neznanec njegov skoraj nov površnik, v zameno pa mu je pustil svojega, starega in oguljenega.

m 322 vžigalnikov odvrgel in zbežal čez mejo. Orožniki v Selnici so zasačili na meji nekega tihotapca iz Lučan, ki je skušal na našo stran prenesti nabasan nahrbtnik. Tihotapec je pred orožniki srečno pobegnil nazaj čez mejo, na naši strani pa je pustil nahrbtnik, v katerem so našli 322 vžigalnikov in več kilogramov kamenčkov.

m Zvočni kino Pobrežje. V soboto in nedeljo pevski vefilim »Maja pesem — moje življenje«. Največji tenor Benjamin Gligl.

m Prosvetno društvo v Hočah priredi v nedeljo, 23. t. m. ob treh popoldne in ob pol osmih zvečer v Slomškovem domu zanimivo veseligo »Stric v toplicah«.

m Mesarski strokovni tečaj v Mariboru. Mariborska poslovalnica zborničnega obrtno pospeševalnega zavoda priredi strokovni tečaj za mesarske in klobasičarske pomočnike iz mesta in okolice. Prijavit se je v dopoldanskih urah v obrtnozadružnem nadzorništvu na okrajnem glavarstvu.

m V 5. kolu šahovskega prvenstva UJNZB je Reinsberger premagal Karla, Lukeš jun. Voduška, Kuster Mišuro, Skala Geigerja, Rupar Antea, Peče Mavrina, Lukeš star. in Skot sta remizirala. Stanje je po petem kolu sledeče: Kuster 4 in pol, Peče in Skala 4, Lukeš star., Reinsberger, Mišura, Mavrin, Rupar, Ante in Sket 2 in pol, Lukeš ml. 2, Vodušek in Geiger 1, Karlo brez točke. Šesto kolo bodaj odigrali v torek, 25. oktobra.

m Pravilno zadet dobitek. Pred nekaj dnevi smo poročali v zvezi z avanturami »strokovnjaka za tombole« Ivana Rotmana, da je Rotmanov svak Ivan Gerželj zadel na tombali Rdečega križa v Mariboru glavni dobitek — nov osebni avtomobil. Ugotovili so, da je zadel Gerželj ta dobitek pravilno.

m Avto ubil konja. V bližini Sevnice ob Dravi se je pripetil karambol med voznikom in tovornim avtomobilom. Avto je bil last mestnega pogrebnege zavoda v Mariboru, konj in voz pa sta bila last posestnika Simona Peteržineka iz Sv. Ožbolta. Posledice karambola so bile za konja usodne, ker mu je zlomilo obe prednji nogi ter so ga morali potem na cesti pobiti. Peteržinek pravi, da je bil vreden konj 6000 din.

m Tlakovanje mostu se je začelo v četrtek. Napreduje zelo naglo ter bodaj del prihodnji teden končana.

Gledališče: sobota, 22. okt. ob 20: »Boccaccio«. Premiera. — Nedelja, 23. okt. ob 15: »Dva dučata rdečih rož. Znižane cene. — Ob 20: »Kar dučeta«.

Willy Fritsch, Gusti Huber in Georg Alexander — vsa tuda zabavali v šéhoviti, smešnopolni komediji!

AMOR V FRAKU

DAS MÄDCHEN VON GESTERN NACHT

KINO MATICA 21-24

ob 16., 19. in 21. uri!

2 zvočna tednika!

Blok obdonavskih kmetijskih držav

Se pred nedavnimi je bila ustanovljena bloka donavskih kmetijskih držav zelo aktualna. S priključkom sudetskih krajev Nemčiji pa je izpadla iz vrst industrijskih držav Češkoslovaška, ki je postala pretežno agrarna država.

Sedaj je po poročilih iz Belgrada zadeva zopet aktualna, ker Nemčija načelno proti temu bloku nima ničesar. Ta blok ne bi škodoval nemškimi interesom, saj Nemčija že danes kupuje 50 odstotkov proizvodov balkanskih držav in vse ka-

že, da bo kupovala vedno več. Nemčija postopa napram vsem balkanskim državam enako, odno-eno daje vsem državam iste cene. Ta blok naj bi sestavljale Jugoslavija, Rumunija, Madžarska, Bolgarija in Češkoslovaška. Nemci smatrajo, da bi v tem bloku dobila Nemčija odlično orožje za izvedbo svojih načrtov in bi bila v tem bloku za- varovana pred konkurenco drugih industrijskih držav.

Pogajanja za izvoz lesa na Madžarsko

Na poziv madžarskega urada za zunanjo trgo- vino, na katerega je počenši s 1. oktobrom prešla kompetenca za reguliranje uvoza lesa na Madžar- sko, se je te dni mudil v Budimpešti šef lesnega odseka Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine g. inž. Ivan M. Dubravčič. Ob tej priliki so se kompetentni faktorji razgovarjali o našem izvozu lesa na Madžarsko.

V prvi vrsti so razpravljali o novem načinu madžarskega uvoza lesa in o posledicah za našo izvozno lesno trgovino. Neobvezno so tudi govorili o povečanju našega izvoza mehkega stavbnega lesa na Madžarsko.

Posebno važni so bili razgovori o tehnični strani izkoriščanja pogodbenih kontingentov, na- dalje o rajoniziranju prodaj jugoslovanskega meh- kega lesa na Madžarskem in o vezanju uvoznih dovoljenj za jugoslovanski les.

Z naše strani smo zahtevali ukinitve gotovih taks, ki bremene naš izvoz lesa, nadalje pa smo stavili gotove zahteve glede podaljševanja uvoznih dovoljenj za les na Madžarskem.

Na drugi strani so Madžari izjavili željo, da se Madžarski vsaj v omejeni izmeri omogoči preskrba z okroglim mehkim lesom v naši državi.

O pogajanjih je bil podpisani protokol, v ka- terem so vsebovani zaključki in obojestranske želje, katere bodo predložene merodajnim faktor- jem v nadaljnje obravnavanje.

Naša rudarska in toplniška proizvodnja

Po uradnih statističnih podatkih je bila pro- dukcija naših rudnikov in toplnic v septembru naslednja (navajamo za primerjavo tudi podatke za avgust 1938 in september lani, v tonah):

	september 1937	avgust 1938	september 1938
Rudarstvo:			
Žrni premog	30.451	38.336	38.072
Rjavni premog	313.709	349.936	352.115
Lignit	88.804	111.722	105.932
Železna ruda	60.580	51.934	49.695
boksit	54.667	56.616	45.495
bakrena ruda	55.968	63.877	22.357
svinčni koncentrat	7.122	8.136	8.054
cinkov koncentrat	7.209	6.117	5.230
pirit	13.154	8.440	15.985
Toplništvo:			
zlato	64 kg	57 kg	74 kg
rebro	18 kg	13 kg	53 kg
železo	4.019	4.555	6.316
svinec	838	654	755
cink	406	419	407
baker	3.938	2.362	952

Iz tabele vidimo, da se prav dobro drži naša premogovna produkcija, dočim produkcija rud ne narašča več. Pri bakreni rudi in bakru se poznajo posledice štrajka v borskem rudniku bakra. Pro- dukcija zlata in rebrca je zelo narasla. Najbolj pa je narasla produkcija surovega železa, ki je do- segla rekordno višino s 6316 tonami.

Proračuni naših mest

Mesečnik »Mestna občina«, ki prinaša tudi slovenske članke (dr. Adolf Vogelnic): Ob de- setletnici obstoja berlinskega inštituta za ko- munalne vede) objavlja v svoji zadnji številki podatke o proračunih naših večjih mest, ki so naslednji (brez fondov) za 1938-1939:

Belgrad	338.978.588 din
Zagreb	268.516.126 din
Ljubljana	117.821.468 din
Novi Sad	35.032.115 din
Sarajevo	36.827.166 din
Split	36.025.201 din
Banjaluca	10.906.257 din
Skoplje	54.519.443 din

Gospodarsko izboljšanje na Češkem

Zaradi velikih potreb držav je bilo potrebno zvi- šati obtok denarja (drobiža in državnih bankovcev) za okoli 4 milijarde kron, kar pa ni imelo nobenih in- flatoričnih posledic.

KULTURNI OBZORNİK

Maks Goričar: Slomškov rodovnik

Maks Goričar: Slomškov rodovnik. Tiskala in izdala tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Str. 40. — S to študijo je zamašena občutljiva vrzel v našem slovetstvu o Slomšku. Pisalo se je o njem pod vsemi mnogimi vidiki, samo o njegovem ro- dovniku se je do najnovjšega časa pisalo bore malo in še v tem, kar se je napisalo, je marsikaj netočno. Vključ tu temu, da so matične knjige rojst- ne župnije škofove 1782 zgorale, se je vendar po- erečilo ugotoviti njegove prednike tja do konca 17. stoletja po očetovi strani, po materini pa do erede 18. stoletja. Dalje nazaj je zasledovanje ne- močnejše, ker so se matične knjige pri nas začele episovati dokaj pozno, urbarji pa ne morejo na- domestiti matičnih zapiskov, ker njih namen ni bil zasledovati sorodstvene vezi, ampak ugotoviti le datjave, ki so jih podložniki bili dolžni leto za letom dajati svoji gosposki. Podložniki, ki so »se- deli« na tej ali oni kmetiji, največkrat niso zabe- leženi z rodbinskim imenom, ampak samo s krst- nim, iz tega se pa sorodstvena vez ne da dognati.

»Uvodne besede« k temu rodovniku je spisal prelat dr. Kovčič, iz njih je razvidno, da je on sam napisal g. Goričarja, da se je lotil nelahkega dela. Kdor prebere knjizico, mora priznati, da je v njo vložena ogromna dela in truda. Pa je tudi uspeh povsem zadovoljiv, kakor je kratko povzelo v »uvodnih besedah«. Rodoslovni izsledki so potrdili resničnost ustrežne izročila v rodovini Slomškov o njih prednikih, kakor ga je napisal škof v svojem potopisu l. 1837. Pravoče Stefan se je prej pisal Novak in je po Slomu dobil ime Slomšek. G. Goričar je izsledil tudi prababico, Stefanovo ženo, Alenko Jošt iz vojniške župnije. Od Stefanovih sinov sta se dva odselila v Škale, oziroma potem v Šaštanj. Iz te linije je bil oče

Z izgubo sudetskoneškega ozemlja se je davčna moč republike zmanjšala za okoli 30% (na češkem za 30%, na Moravskem za okoli 10%).

Končno je izjavil svoj optimizem in dejal, da čaka državo veliko delo pri gospodarski organizaciji države. To delo je treba opraviti v duhu socialne pravičnosti in v prizadevanju, čimprej obnoviti blagostanje naroda. Za to ni drugega kot stari recept: »Delati in var- čevati«.

Zaradi izboljšanja položaja pri čeških bankah je češkoslovaški finančni minister odredil, da banke lahko izplačujejo povečane kvote vlagateljem. Tako smejo vložniki na tekoče račune dvigniti mesečno do 5 odstotkov, doslej samo 3 odstotke. Od vlog 20.000 kron se sme dvigniti 1000 kron namesto 600 kron me- sečno. Pri vlogah nad 30.000 kron se sme dvigniti 1500 kron (doslej 900 kron), pri vlogah od 5.000 do 30.000 kron 5%, pri vlogah pod 5.000 kron 250 kron (doslej 150 kron). Vse vloge, po 21. septembru vložene, so proste omejitev.

Kaj je Poljska pridobila s Tešinom

S tešinskim ozemljem, ki ga je Češkoslovaška odstopila Poljski, je Poljska pridobila 800 km² in se je s tem njeno ozemlje povečalo za 0,2%, nadalje 235.000 prebivalcev, tako da se je prebi- valstvo Poljske povečalo le za 0,1%. Toda s tem ozemljem je pridobila Poljska velike železarnice, ki bodo povečale kapaciteto poljske težke indus- trije za okoli 50%.

V dveh okrajih leži 2794 industrijskih pod- jetij, večinoma malih obratov, ki skupno zapo- sljujejo okoli 50.000 delavcev, od tega 23.000 v rudarstvu in 22.000 v plavžarstvu in železo pre- delujoči industriji.

Poljska je dobila najbogatejše premogovne revirje nekdanje Avstrije in sedanje Češkoslova- ške. Lanska produkcija je znašala v tem okolišu 7,5 milij. najboljšega črnega, dočim je vsa Poljska lani producirala 37 milij. ton premoga. Nadalje je to ozemlje dalo lani 1 milij. ton kokska. Zaloga premoga v zemlji cenijo na 4 milijarde ton, ima ta premog 6800—8000 kalorij. Skupno je v tešin- skem ozemlju 16 premogovnikov, od katerih je 7 v Karvinu.

Tešinsko ozemlje za lani dalo 987.000 ton ko- kska, ki je šel večinoma na Poljsko. Tako Poljska ne bo več navezana na uvoz kokska in ga bo celo izvažala.

Železa je dalo to ozemlje lani 500.000 ton, vsa Poljska ga je lani producirala 724.000 ton, na- dalje je dalo to ozemlje 550.000 ton jekla (vsa Poljska 1.451.000 ton) in 500.000 ton valjarskih izdelkov (vsa Poljska 1.043.000 ton).

Lastnik teh železaren je rudarska in plavžar- ska družba, katere večina delnic je v francoskih rokah: Union Europeenne, skupina Scheider- Creusot.

V tešinskem ozemlju je tudi 12 elektrarn, ki so dale leta 1936 100 milij. kilovatnih ur električ- nega toka. Mnogo proizvajata to ozemlje kot po- stranskih proizvodov koksaren amoniaka, beno- la in naftalina. Nekaj je kemičnih tvornic, rafinerij špirta, cementaren in v Karvinu je tudi velika pivovarna.

Nemški listi pišejo o tem, da bo imela novo pridobljena železarska industrija velik pomen za to, da bo Poljska lahko v večji meri pospešila svoje oboroževanje.

škofov Marko, ki je prevzel Slom, ker so gospo- darji na Slomu, Stefanovi potomci ostali brez po- tomstva. Pojasnjeni so v knjigi tudi podatki o bla- gi škofovi materi, Mariji Zorko in njeni sestri Marijeti, ki je preživela škofa in umrla v maribor- ski bolnišnici 1869. V Mariboru še živi nekaj oseb, ki se še spominjajo tete »Marjete«.

Vsakdo, ki se količkaj zanima za našega veli- kega in svetniškega škofa, bo z veseljem vzel v roke njegov »Rodovnik«. Cena knjizici je 10 din. Dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Zbornik Slovenije ob dvajsetletnici. Pod čast- nim predsedstvom predstavnikov našega javnega življenja z gospodom banom dr. Markom Natlače- nom na čelu in pod glavnim uredništvom gg. dr. Frana Steleta, univerzitetnega profesorja, dr. Jo- sipa Lavriča, ravnatelja Narodnega muzeja in dr. Josipa Lavriča, ravnatelja Kmetijske zbornice v Ljubljani, bo izšla konec tega leta, povodom pro- glave dvajsetletnice Jugoslavije, jubilejna izdaja knjige pod naslovom: Spominski zbornik Slovenije. Te dni je razposlala urava Zbornika okrožno raznim naslovom. Obenem pa kraljevske banke urava izdajo Zbornika pozdravlja ter nakup te knjige priporoča ter vabi vse, ki gledajo z ljube- znijo na razvoj in napredek naše domovine, da uravo Zbornika s svojimi močmi podpirajo v ma- terialnem in materialnem pogledu, to je, da ji gredo na roko s podatki iz svojega področja za ev- tuvalna reportažna članka. Knjiga bo imela sledečo vsebino: I. del: Zgodovina Slovencev od naselitev do Ilirije. — Od Vodnika do Prešerna. — Leto 1848, in njega posledica na slovensko politično zgodovino. — Formiranje političnih strank: Na- rodno napredna stranka, Slovenska ljudska stran- ka, Socialno-demokratska stranka. — Književnost, umetnost, glasba. — Politično in gospodarska pre- bujenje slovenske vasi. — Deželni odbor kranjski. — Ceste, vodovodi, kmetijstvo, živinoreja, združ- nistvo, prosvetni domovi, prosvetna društva, knjiž- nice, čitalnice, pevstva, gaeliska in druga društva

Avtentično tolmačenje uredbe o zaščiti denar- nih zavodov in njih upnikov. Minister trgovine in industrije g. inž. Nikola Kabalin je izdal naslednje avtentično tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov: Predpisi uredbe, kakor tudi odredbe o izvenkonkurzni likvidaciji iz čl. 1 in poglavja 5 se nanašajo v vsem tudi na Hranil- nice javnopravnih teles, v kolikor ni zanje kaj dru- gače odredeno s posebnimi predpisi poglavja 6 te uredbe.

Izpremembe uredbe o odlogu. Ministrski svet je izpremenil uredbo o odlogu z dne 12. julija 1938 tako, da se glasi 4. odstavek čl. 6 uredbe takole: Odlog se ne nanaša na terjatve Narodne banke kraljevine Jugoslavije. (To določilo daje torej Narodni banki, oziroma njenim terjatvam izjemno stališče.) Dosedanji odst. 4 čl. 5 postane 5. odstavek in odst. 5 postane 6.

Podružnica Hranilnice dravske banovine v Ko- čevju je dobila dovoljenje za trgovanje z valutami. Narodna banka je sporočila, da je bilo izdano Hranilnici dravske banovine, podružnica Kočevje, dovoljenje za poslovanje z valutami, kakor tudi za odkup izseljenjskih in turističnih čekov.

Prizadova palača v Belgradu bo v kratkem dograjena. Ima pet nadstropij in bo služila za prostore Prizada, ki se nahaja sedaj v razmeroma majhnih prostorih. Prizad sam bo vzel pritličje, prvo in drugo nadstropje, ostala nadstropja pa bodo dana v najem ali državnim uradom ali zasebnim tvrdkam. Popolnoma dograjena in no- tranje opremljena bo stavba v jeseni drugega leta. Gradbeni stroški znašajo okoli 15 milij. din.

Izpremembe v upravi Hrvatske poljedelske banke. Zagrebški listi poročajo, da sta bila izbr- sana iz trg. registra člana uprave Hrvatske polje- delske banke gg. Baranovič Mate in Milan Stra- hinščak, vpisani pa: Grahor Stjepan, Lončarič Ni- kola, Cvetko Josip, Burgstaler-Remetski Janko, Tandarič Antun, dr. Cuculič Tomo, Štimac Davorin, dr. Barac Gustav, Kiepach Nikola, Mikulek Stjep- an, inž. Šetinski Viktor in Pandžič Ivan.

Pravice delavcev iz naslova zakona o zavo- ranju delavcev. Ravnatelj okrožnega urada za za- varovanje delavcev v Ljubljani g. dr. Joža Bo- hinjec je izdal v priročni obliki pojasnila zavo- ranecem k predpisom zakona in uredb o zavo- ranju za primer bolezn, nezdod, onemoglosti, sta- rosti in smrti. Knjižico je izdal Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ter stane samo 5 din, tako da si jo lahko nabavi vsak. Knjižica razlaga najprej splošne določbe, nato preide na zavarovanje za primer bolezn, nato obravnava zavarovanje za primer nezdod, zavarovanje polje- delskih delavcev in končno najbolj obsežno naj- novšeje zavarovanje: zavarovanje za primer one- moglosti, starosti in smrti.

Ustanove sklada viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za podpiranje osiromašenih in onemoglih bivših pripadnikov Zbornice za TOL Zbornica za trgo- vino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1938 za uboge onemogle bivše svoje pripadnike in njihove vdove ustanove po 100 din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 20. novembra 1938, podprte z dokazili in opremljene s potrdilom občinskega urada in pristoj- nega združenja, da je prošilec obrt ali trgovino samo- slojno izvrševal, pa je sedaj ne izvršuje več, ker zaradi onemoglosti ne more več delati in je obožalo, od- nosno da je prošilka onemogla uboga vdova bivšega zborničnega pripadnika. Prošnje mora vlagati vsak prošilec zase in se prošnje, sestavljene po skupinah, ter prošnje prošilcev, ki nikdar niso izvrševali samostojno kakega obrta ali trgovine, ne morejo upoštevati.

Zmanjšanje obtoka bankovcev na Poljskem. V dobi od 30. septembra do 10. oktobra 1938 se je obtok bankovcev na Poljskem zmanjšal za 86,8 na 1.460,7 milij. zlatov (na koncu avgusta je znašal 1.149 milij. zlatov).

Holandska banka izkazuje od 10. do 17. ok- tobra zmanjšanje obtoka bankovcev za 36 na 1.033,1 milij. goldinarjev.

Zmanjšanje vlog v nemških hranilnicah sep- tembra 1938. Po poročilih nemških listov so sicer dobile nemške hranilnice meseca septembra 453 milij. mark novih vlog, vendar so izplačila pre- segala vloge za 156,5 milij. mark. To je razme- roma majhna vsota, saj znaša komaj 0,9% vseh vlog v nemških hranilnicah. Oktobra se je položaj že izboljšal.

Borza

Dne 21. oktobra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: na 237,20—238,80.

Nemški feki so se okrepili: v Ljubljani na 13,80—14, v Zagrebu na 13,82—14,02, v Belgradu na 13,8551—14,0351. Nadalje so beležili v Zagrebu za sredo novembra 13,76—13,96.

Grški boni so se nadalje okrepili v Zagrebu na 37,93—38,63, v Belgradu na 37,65—38,35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.989,498 din, v Belgradu 4.106,000 din. Efektalni promet je znašal v Belgradu samo 102.000 din.

LIKER BOMBONI

Ljubljana. — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2391,35—2405,95
Berlin 100 mark	1754,23—1768,10
Bruselj 100 belg	741,94—747,—
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	208,41—210,47
Newyork 100 dolarjev	4361,00—4397,32
Pariz 100 frankov	116,47—117,91
Praga 100 kron	150,43—151,54
Trst 100 lir	230,19—233,27

Curih. Belgrad 10, Pariz 11,72, London 20,95, Newyork 440,75, Bruselj 74,50, Milan 23,175, Am- sterdam 234,90, Berlin 176,50, Stockholm 107,90, Oslo 105,275, Kopenhagen 93,525, Praga 15,10, Var- šava 82,75, Budimpešta 87,50, Atene 3,85, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,235, Buenos- Aires 110,125.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko po- srojilo 98,50—99,50, agrarji 59—61, vojna škoda promptna 468—470, begluške obveznice 90—91, dalm. agrarji 88,50—89,50, 8% Blerovo posojilo 96,50—98,50, 7% Blerovo posojilo 90—92, 7% po- srojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 97—98. — Delnice: Narodna banka 7,300—7,400, Trboveljska 185—195.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko po- srojilo 98—99, agrarji 59,50—60 (60), vojna škoda promptna 466—470, begluške obveznice 88,50—90, dalm. agrarji 88—89, 4% sev. agrarji 58—59, 8% Blerovo posojilo 97,25—99 (97,50), 7% Blerovo posojilo 90,37—91,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 97—98. — Delnice: Narodna banka 7,350 denar, Priv. agrarna banka 222 blago, Trboveljska 200 blago, Jadranska plova- ba 350 denar, Oceania 530 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko po- srojilo 98,50—99,50, agrarji 60—61, vojna škoda promptna 466,75—470,50 (466,75), za konec no- vembra 469,50 denar, za konec decembra (469,50), begluške obveznice 89,75—90 (89,75), dalm. agrarji 89—89,25 (89), 4% sev. agrarji 58,50—60, 8% Blerovo posojilo 97—98 (97), 7% Blerovo posojilo 90,50—91,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 de- nar, 7% stab. posojilo 96,50—97 (96,50). — Del- nice: Narodna banka 7,420 blago, Priv. agrarna banka 222—223 (222).

— Proti trdi stolici in zlati žili, zdru- ženi z navalom krči, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in sigurno otvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. rež. S. br. 30474/35.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Sombor. Koruza bačka — sušena, poletna 100 do 102, fižol bački, beli 2% 280—290. Ostalo vso neizpremenjeno. Promet 52% vag.

Živina

Goneji in konjski sejem v Pljuju 18. oktobra. Prignanih (v oklepaju število prodanih glav): 54 (26) volov, 194 (132) krav, 20 (17) bikov, 25 (2) juncev, 69 (30) telic, 129 (20) konj in 7 (6) žrebet, skupno 498 (224) glav. Cene: voli 4,25—5,50, krave 2,50—3,75, biki 3,50—5, junci 3—4, telice 4—5 din za kg žive teže, konji 600—4500, žrebeta 500—2000 din za komad. Prihodnji sejem bo 2. novembra. Svinjski sejem v Pljuju 19. oktobra. Prignanih 153 svinj in 121 prascev, skupno 274 kom., pro- danih 90. Cene: prasci od 6—12 tednov 80—165 dinarjev komad, pršutarji 7—8 din za kg žive teže, plemenke svinje 7 din za kg žive teže. Prihodnji svinjski sejem bo 26. oktobra.

stvo, gozdovi, javna dela, ceste, železnice, bolniš- nice, šole elektrifikacija. — Trgovina obrt in in- dustrija, denarstvo, združništvo (zgodovina raz- voja, splošni in številčni podatki za vso banovi- no in glavna mesta posebej). — Tujski promet: letovišča, zdravilišča, gostinstvo, planinske koč- e s slikami in podatki. — V. del: Zivljenjepisi in slike članov kraljevskega doma, najuglednejših politikov, umetnikov, znanstvenikov, gospodar- stvenikov itd. — VI. del: Politični pregledi od zedinjenja do danes. Ti članki bodo vsebovali po- litično življenje v državi od zedinjenja naprej s posebnim ozirom na Slovenijo. — Članki o pro- svetnem, socialnem, gospodarskem delu, o združ- ništvu itd. — Članke bodo prispevali ugledni po- litiki in drugi javni delavci. — Tako bo s tem Zbornikom Slovenija najlepše počastila dvajset- letnico osvoboditve. Tudi mi pozdravljamo izdajo take knjige ter jo priporočamo.

»Zdravje«. Izšla je 9. številka te Izvrstno ure- javane revije, ki jo urejuje direktor Higijenskega zavoda dr. Ivo Pirč. Priobčuje satirično in zelo aktualno satiro »Spomenik«, dalje članke dr. Iva Pirča »Socialna zdravstvena pomoč učencem; dr. Smrduja: »Naša borba z jetiko;« »Medicina v sta- rem Egiptu;« dr. F. G. »Kolera;« »Sport kot zdra- vilna sredstvo« ter nato obilo drobiža iz zdrav- stvenih panog. Revijo priporočamo.

»Tovarniški vestnik«. Oktobrska številka za- nimivega »Tovarniškega vestnika«, ki ga urejuje Avgust Kuhar, izdaja pa KID, vsebuje prav mnoga lepih člankov, ki nudijo obilo čtiva, tako strokov- nega, dalje raznih informacij, nasvetov in gospo- darskih vesti. Hvalevredno je tudi, da ta časopis skrbi tudi za literarno izabrazbo ter ima kulturno rubriko, iz katere jeseniški delavci, katerim je ta list v prvi vrsti namenjen, črpajo mnogo poučnega in lepega. Tako na primer priobčuje list v zadnji številki članek o Askercu in Askercem pesem »Glas vetrov«. List priobčuje tudi zelo zanimiv roman Mimice Kaničeve iz zgodovine gorenjske- ga železarstva.

Ljudje izpod pariških mostov

Pariz ima svoje poklicne potepe »clocharde«, ki pa niso nevanri ljudje

V Parizu živi na tisoče ljudi, ki prenočujejo pod mostovi. Človek se mora vprašati, kako neki ti siromaki preživljajo tamkaj zimo. Sploh je zanimivo vedeti, kdo so ti ljudje. Na to vprašanje nam odgovarja časnikar, ki je življenje teh ljudi popisal:

Večina teh ljudi so potepini, ki imajo to za svoj poklic, ki jih veseli. Takih ljudi je po mestih v vseh časih in povsod bilo vedno dovolj. V gostih gručah stoji ob bregovih reke Seine, kjer so stalni okrasek njenega obrežja. Kadar pride v deželo poletje, takrat odidejo na počitnice na deželo. Kakor hitro pa se začne bližati jesen, jih že vidiš, te razcapane, vendar vedno vesele prikazni, ki postajajo ob mostovih Seine. Povedati je namreč treba, da pariški potepini po veliki večini niso iz bede postali to, kar so. Večina teh potepinov je namreč taka, najsi so padli še tako globoko, da vedno popevajo, da imajo pa žepih vedno polno kruha in v vsakem žepu stekleničko absinta. Taki in tako se potikajo po pariških ulicah. Odgovedali so se sicer urejenemu življenju, kakršno imajo drugi ljudje, pa jih njihovo življenje bolj mika.

Pariški potepniki niso brez stalnih dohodkov, dasi ti dohodki niso tako veliki. Po tržnicah namreč zbirajo sčevije in zelenjavo ter druge odpadke, kar potem z vsjo trgovsko spretnostjo prodajajo. Poleg tega kar na debelo kupčujejo s cigaretinimi čiki. Ko se zvečer zbere v zavetiščih za brezdomce, začne tiste nabrane čike predelavati v tobak. Ta tobak potem dobro premešajo, nakar ga prodajajo, in sicer je cena natančno določena: 100 gramov za pol franka. Imajo celo nekako borzo za to svojo tobakno trgovino. Tak potep, ki ga Parižani imenujejo »clocharde«, se najrajši potika blizu kavarn, kjer preži na kadilce, ki mečejo cigaretno ogorko na cesto. Marsikdo se kajpada poteguje tudi za brezposelno podporo, ki jo tudi večkrat dobi.

Kadar je zunaj gorko, takrat spe pod mostovi, na stopnicah podzemskih železnic in pa tudi v raznih zavetiščih. Zavetišča za take brezdomce je v Parizu več. Med drugimi je prirejeno tudi na ladi, ki je zasidrana na Seini. Na tej ladi na primer je 200 postelj z vedno svežim perilom na posteljah. Poleg tega so v teh zavetiščih kopalnice in tekoča voda. V zavetišču vsak »clocharde« dobi po dvakrat na dan tople juhe in kos kruha. Zavetišča se seveda brigajo za te potepe in jih skušajo usmeriti v urejeno življenje. Marsikdaj se jim to posreči, še večkrat pa ne, zlasti pri tistih, ki imajo nagubeno do takega življenja. Zato poklicne potepe v zavetišča nič kaj radi ne sprejemajo.

Takle poklicni potep najrajši ponoči leže kar na cestni tlak ter opazuje večerno nebo in zvezde. Tip takega pariškega poklicnega potepa je približno takle: Nosi razcapan plašč, po obrazu mu rastejo dolge sčetine, v kolikor si jih ni postrgal s kakim steklom, s katerim se najrajši brije. Roke ima črne, kakor je črna vrtna prst, v lasih ima polno smeti, slame, cigaretnih čikov in papirnih odrezkov, okoli vratu pa kako živo pisano ovratno ruto. Ti ljudje posedajo v beznicih ob Seini ter govore o politiki. Od časov francoske revolucije se niso niti te beznice niti tipi njihovih obiskovalcev v ničemer spremenili. Pariz ima namreč rad starožitnosti in svoje »clocharde«.

Pojdi lepega jesenskega večera v bližino cerkve Notre Dame. Stopi nato v stransko ulico, pa boš kmalu videl prihajati takega potepa, ki bo po tlaku razgrnil cele pole časopisnega papirja. Če ga boš gledal, se ti bo celo nasmehnil in dejal: »Le glejte, kako si znam pripraviti svojo pernat posteljo. Videl boš lahko tudi kakoga drugega potepina, ki počasi koraka v razsvetljeno beznico. Na prishih stiska najdražje, kar ima, malo sčene. Ko odbije ura dve po polnoči, pridejo od vseh vetrov skavti in prostovoljni člani dobrotelnih organizacij ter iz poljskih kuhinj, ki jih vodijo s seboj, začne tem ljudem deliti gorko juho. Če boš to zadevo od blizu opazoval, se ti utegne zgoditi,

da te bo »clocharde« ljubeznivo povabil, da pokuši njegovo dobro juho. Pravi »clocharde« je namreč z vsakomur vljuden in prijazen.

Ko je prihajala v Pariz angleška kraljevska dvojica, je hotela policija vse potepine izgnati iz Pariza, pa so se srdito uprli. Policija se je morala z njimi resno pogajati. Uspeh pogajanj je bil, da so potepini pristali na to, da 4 dni gredo iz Pariza, mestna občina pa jim je zagoto-

vala, da jim bo te 4 dni dajala prenočišče in gorko hrano. Takoj nato so »clocharde« v svojem glasilu, ki ga tudi imajo in ki se nazivlje »Journal des Clocharde«, objavili članek, v katerem angleško kraljevsko dvojico prosijo odpustitve, ker njihovih veličanstev ne bodo mogli pozdraviti, diplomatski protokol namreč določa za pozdravljalce tako obleko, ki je mi ne zmoremo...

Pobiralke smeti po ulicah ameriškega mesta Filadelfija so stopile v stavko. Na sliki jih vidimo, kako se pripravijo s policijo in s tistimi ženskami, ki bi rade delale. Takoj nato, ko je fotograf posnel to sliko, so hude ženske napadle policiste s steklenicami mleka in kamenjem

Požigalce v Rusiji s smrtjo kaznujejo

Na Ruskem je vsako leto mnogo požarov, zlasti v poletnih mesecih, ko je velika vročina. Letos pa se ti požari ponavljajo kljub temu, da je nastopilo že jesensko vreme. Poleti so rekli, da nastajajo požari zaradi vročine in suše, sedaj jeseni pa sovjetske oblasti že priznavajo, da povzročajo požare požigalci in saboterji. Nekateri požari so bili katastrofalni. Tako na primer v 44 upravnih okrajih Sverdlovske gubernije na Uralu že dva meseca razsaja ogromni gozdni požar, ki je uničil že tisoče hektarov gozda. V okraju Perm je letos že kar 15 krat gorelo in je pogorela v glavnem vsa letošnja žetev. Blizu mesta Minsk v Beli Rusiji so v enem tednu pogorela vsa poslopja tako imenovanega Kaganovičevega kolhoza.

Povsod so posebne preiskovalne komisije dognale, da je bilo namerno zažgano, vendar požigalcev po večini niso mogli dobiti. Kogar pa dobe in ga pritirajo na sodišče, tega čaka smrt. V moskovskem okraju je bila pred vojnim sodiščem obravnava zoper več kmetov, ki so bili obtoženi, da so zažgali več ko 10 velikih žitnih skladišč rdeče armade. Obtožnica je te kmete spravljala v zvezo z dvema višjima uradnikoma Pietrovom ni Lobačevim; 54 obtožencev je bilo nato obsojenih na smrt.

Požigi pa niso na dnevnem redu le v oddaljenih vaseh, marveč tudi v velikih mestih. Blizu Kremlja v Moskvi je zgorela na novo zgrajena tovarna gumija. Moskovski gasilci, ki jim je pomagalo vojaštvo, požaru niso mogli biti kos, ker je medtem začelo goreti kar na več krajih v drugih delih mesta. Požar se je razširil tudi na Leninovo knjižnico, ki je zgorela, kakor tudi več drugih hiš. Preiskava je

dognala, da je bilo povsod zažgano, vendar požigalcev menda niso dobili.

V Borjusu je zgorel ves severni del mesta. Ogenj je nastal, ker je eksplodiral velik bencinski tank. Eksplozija pa so, kakor je dognala preiskava, povzročili neznan saboterji. V sovjetsko-ruskem petrolejskem ozemlju vedno znova začenjajo goreti vreleci petroleja. Pred kratkim je docela pogorel tako imenovani Molotovov rov. Tudi petrolejski vod iz Baku v Batum večkrat poškodujejo in zažgo.

Zaradi vsega tega so v notranjem komisariatu ustanovili poseben požarni oddelek, ki ima nalogo izslediti požigalce in saboterje.

Zadnja novica, ki prihaja iz Sovjetije, veli, da je izbruhnil požar na telefonski postaji Alma-Ata, ki je glavno mesto Kazakstana v Srednji Aziji. Postajo so zažgali, kakor je dognala preiskava, člani neke nacionalistične organizacije.

Kanada slavi spomin poljskega junaka

Letos obhaja vsa Kanada 40-letnico smrti moža, ki je bil Kanadi pravi dobrotnik. Pisal se je Kazimir Gzowski ter se je bil priselil v Ameriko leta 1851.

Kazimir Gzowski se je boril v poljski revoluciji zoper Ruse za osvoboditev Poljske. Ko pa so ruske čete strle poljski odpor, je Gzowski moral bežati. Pribežal je v Ameriko s 5 dolarji premoženja v žepu. Ko je stopil v New Yorku na ameriška tla, ni imel pri sebi drugega premoženja ko tistih 5 dolarjev, ni pa znal niti besedice angleškega jezika. Takrat je bil star 21 let. Sprva se je bedno preživljal. Kadar je tako naneslo, je počeval glasbo. Ko pa se je kmalu nato precej dobro navadil angleškega jezika, je postal odvetnik, pozneje pa, ko je dokončal svoje študije, je postal inženir. Kot inženir je delal v Združenih državah, ko so delali kanal pri jezeru Erie, pozneje pa železnico New York—Erie.

Leta 1842 je odšel v Kanado, kjer je šele prav razvil svoje tehnične in organizatorične sposobnosti. Bil je imenovan za gradbenega cestnega inženirja v provinci Ontario. V 4 letih je zgradil 1000 kilometrov velikih cest, 6 velikih mostov in prav toliko rečnih pristanišč. Njegovo delovanje se je raztezalo čez pol Kanade. Pozneje je kot vodilni inženir prevzel zgradbo železnice iz Montreala v Združene države, skozi jezero Sv. Petra je skopal kanal ter je največjim ladjam omogočil pristanek v preurejenem pristanišču Montreal. Nato pa je ustanovil sam svojo družbo, ki je kanadskim železnicam dobavljala železniške tračnice. Leta 1870 je nazadnje prevzel zgradbo mednarodnega orjaškega mostu čez Niagarske slapove ter je s tem ustvaril tehnično mojstrovino 19. stoletja.

Plinske maske v zastavljalnici

Pariškemu časnikarju se je zgodilo, da je na svojem žepu občutil, kako se je svet zadnje tedne čudovito pomiril. Pred monakovskim sestankom, ko je ves svet pričakoval, da zdaj, zdaj izbruhne vojna, je vsa Francija kupovala plinske maske. Časnikar je kajpak bil med zadnjimi, ki je začel misliti na svojo varnost. Takrat pa je bilo plinskih mask le še malo in so bile silno drage. Za težke denarje je kupil eno. Ko pa je nevarnost vojne minila, plinska maska ni bila več potrebna. Nekega dne je torej stopil v pariško zastavljalnico »Mont de Piété« ter tamkaj v zastavo ponudil svojo plinsko masko, želeč nanjo posojila, kolikor ga pač dado. Tamkaj pa mu na plinsko masko niso hoteli posoditi niti beliča. Dejali so mu: »To blago ne drži cene. Če jo bomo dali na dražbo, je ne bo nihče hotel kupiti, ker je ne bo mogel rabiti!« In tako je bil časnikar ob svoj denar.

Najbolj redka znamka na svetu

Kakor poročajo iz Newyorka, je sedaj na prodaj najbolj redka znamka na svetu. To je znamka iz angleške Guajane iz leta 1856 za en peni. Leta 1935 so za to znamko ponujali 7500 funtov šterlingov, kar je v našem denarju nekako poldrugi milijon dinarjev. Sedaj je ta znamka shranjena v zbirki umrlega milijonarja Arturja Hindla, ki je umrl lansko leto v Utici v Ameriki. Njegova vdova je sedaj naročila, naj se znamka proda za 40.000 dolarjev, kar je v našem denarju nekaj več kakor poldrugi milijon dinarjev. Umrli milijonar je to znamko kupil leta 1922 za 36.500 dolarjev. Našel pa jo je že leta 1872 neki solar na Guajani ter jo takrat prodal naprej za pol šilinga. Posihmal je znamka šla iz rok v roke in njena vrednost je vsakokrat za mnogokrat zrastle.

Profesor Beneš

Bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš, ki ga je njegova hišna služničarka imenovala doma vedno le »ekscelenc«, se sedaj daje nazivljati le »gospod profesor«. Ko so ga vprašali, kaj bo sedaj počel, je dejal: »Hočem brati, brati, brati, že dvajset let sem po ter hrepenel!«

Pes jo je rešil kazni

Neki londonski policijski sodnik je že dni na poseben način rešil težaven primer. Na demarno globo in bolestinno bi morala biti obsojena neka gospa, »glavna oseba« razprave pa je bil njen pes. Na otroškem igrišču je pes ugriznil dve deklici in jima raztrgal obleko. Dan nato je bila gospa povabljena s psom pred sodnika in obe deklici sta izjavili, da je to tisti pes, ki ju je ugriznil. Gospa je zatrjevala, da gre tu očividno za zamenjavo, zakaj njen pes je krotek kakor ovca in še ni nikoli napadel nobenega človeka, še manj pa ga ugriznil. Deklici sta ostali pri svoji trditvi in sodnik se je znašel pred težavnim vprašanjem, kako naj v tem trenutku preizkusi, če so gospejine navedbe o psu resnične. Imel pa je sam pse in je hitro pogodil pravo. Naročil je sodnemu slugi, naj prinese iz kantine dobro dišečo telečjo pečenko. Pes je hvaležno pogledal dobrega strica sodnika, ko mu je ponudil pečenko. Komaj pa je pes hlantil po pečenki, mu jo je sodnik že odtegnil. To je bila za dobrega psa huda preizkušnja potrpežljivosti. Pa jo je dobro prestal. Pogledal je sicer razočarano, pa ni niti zarenčal. Njegova lastnica je bila oproščena.

Raj za tihotapce v Avstraliji

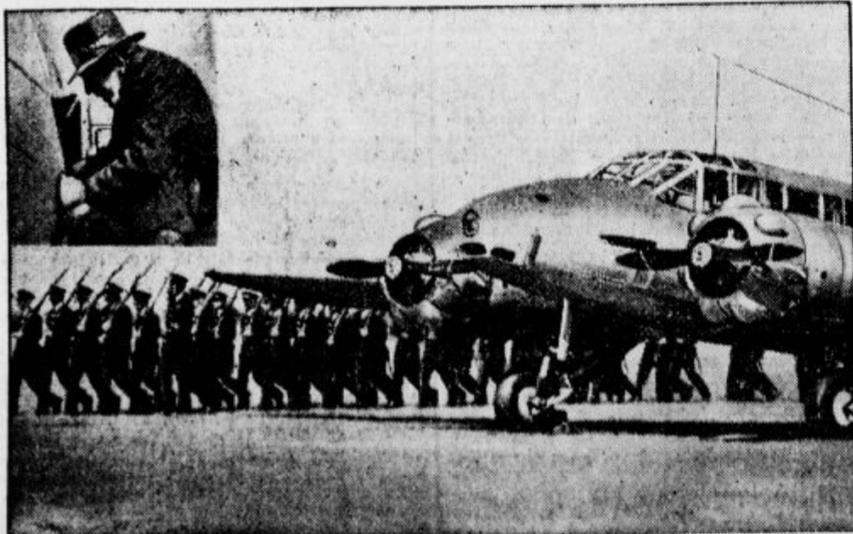
Trgovci v avstralskih mestih Brisbane in Sidney so že delj časa ugibali, kako je mogoče, da nekateri trgovci blago za obleke prodajajo za polovico ceneje, kakor ga morejo prodajati sami. Nekaj časa so potrpeeli, nazadnje pa so se naveličali, ker je bila škoda vedno večja. Pa so šli na policijo ter jo prosili za pomoč, da bi dognala, odkod to pride. Policija je šla na delo, ter je dognala nekaj, kar je carinsko oblast v Avstraliji silno presenetilo. Prav za prav je bilo tisto policijsko odkritje za carinike velik udarec.

Dognali so namreč, da je na vsej severni obali Queenslandije en sam tihotapski raj. Tamkajšnje luke so namreč precej zapuščene in samotne. Zato je delo tihotapcev tamkaj precej enostavno in lahko, saj je redkokdaj tjakaj prišel kak carinik na spregled. Saj pa je tamkaj tudi silo težko nadzorovati vso velikanško obal, ker bi bilo v ta namen treba celega velikega brodograja. Zato si avstralske ca-

rinske oblasti niso vedele pomagati, zlasti ne, ker tihotapeci nastopajo silno prefrigano.

Med seboj imajo namreč dogovorjene posebne ure, ko tihotapske ladje na določenih krajih mečejo v morje ob obali kar cele tovore sukna in drugega blaga, privezanega na plavajoče kajke, da se ne more docela potopiti. To blago je kajpak povito tako varno, da morska voda ne more do njega. Ko se znoči in so varni pred cariniki, se na tista mesta pripeljejo na motornih čolnih tihotapci s suhega ter poberejo s koj blago in ga vlečejo na obrežje, odtod pa po deželi.

Po dolgem ugibanju, kako in kaj bi, so carinske oblasti sklenile, da bodo tisto obrežje nadzorovale z letali ter s stražami na konjih. Je pa seveda veliko vprašanje, ali bodo s tem tihotapcem mogli do živga. Če s temi sredstvi ne bodo mogli omejiti tihotapstva, bodo morali vsako avstralsko mesto obdati z velikim kordonom policijskih straž, kar bo seveda požrlo velike in težke denarje.

90 let stari Tomas Buckland (zgoraj na levi) je avstralskemu letalskemu odelku podaril nov bombnik. Ko so ga v zahvalo nekoliko časa v letalu vozili nad letališčem, je stopil iz letala rekoč: »Zame je ta stvar vendarle prenagla!«

Angleške čete v Betlehemu za vrečami peska krote uporne Arabce

Kaj sodite o meščanski šoli?

XIV.

Anton Mervič:

Dovolite, g. urednik, da se nepozvan pridru- žim kritikom, ki so si nadeli nalogo razčistiti vprašanje vrednosti šole, ki se bori s svojimi nastavnimi zborom od prevrata dalje za svoj obstoj.

Pri tem se ne bom spuščal v nikako polemiko, saj nisem do zdej niti dobro prečital vseh člankov. Spravljam jih in morda se jih lotim, ko bo končana ta anketa, ki pa po izjavah nekaterih ostrih kritikov ne ostaja vselej na tih objektivnosti in temeljitega poznavanja razmer, v katerih života kljub razmahu meščanske šole.

Od prevrata dalje delujem na meščanskih šolah in verujem, da zasledujem njen razvoj s skrbjo in mnogokrat s skepsno.

Priznati moram, da ni imela do zdej ta šola še nobenega pametnega ministra prosvete, ki bi se bil zanjo tako zavzel, kot se zavzema zanjo in za njeno učiteljsko sed, minister g. Magararševič.

Izvemši ministra Pribičevića, ki je dvignil splošno učiteljsvo v položaj, ki ga zavzema danes v državi, in ki je skušal ustvariti dolžnostno meščansko šolo, v katero bi stopali prav vsi absolventi IV. razreda ljudske šole, ki ne odhajajo v gimnazije, se nihče do zdej ni resno lotil vprašanja rešitve tega vprašanja.

Meščanska šola je živovarila in hirala, dasi je bil naval utencev in utesen vanjo vsako leto večji, ker ni bilo zanjo pravega razumevanja nikjer.

Ako je vzdržala, je to edino zaslug njenega učiteljsva, ki je prežeto idealov vztrajalo in borilo se zanjo. Ustanovilo si je svojo lastno stanovsko organizacijo, v kateri se je združilo vse učiteljsvo brez vsake strankarske ali drugačne izjeme in začelo borbo za šolo, za njeno reformo, za izboljšanje gmojnega položaja vseh, ki so bili dodeljeni na delo v teh šolah.

Pogrešilo se je v toliko, ker ni šlo v boj zedinjeno s ljudsko-šolsko in proforsorsko organizacijo, toda to ne spada sem.

In kaj je doseglo? Rešilo je komaj 10% do- datek na plače izprašanemu učiteljsvu. Pri pre- vedbah v letu 1923 in posebno leta 1931 smo pa bili tako zapostavljeni, da se naravnost čudim poštvovalnosti svojih tovarišev in tovarišic, ki so ohranili toliko ideala, da so gmojno slabše situ- irani od tovarišev na ljudskih šolah vzdržali. Za večji trud, za večje delo — niso imeli nikakih bonitet. Napredovali so počasneje in neradneje in niso imeli pravic do naravnih stanovanj, niti do stanarine in upravitelji niso imeli in nimajo kuriva.

Sele letos so si priborili dostop do IV. polo- žajne skupine, toda v IV/1 nas ne bo pustila tako lahko glavna kontrola.

Upraviteljem so dali brezplačno naturalno stanovanje, toda ni še gotovo, če ne bo v primeru kake pritožbe na državni svet zaradi pomanjklj- vih določb zakona o meščanskih šolah padla ta boniteta.

In kaj bo posledica? Dosedanji borci za to danes tako hudo kritizirano ustanovo so šli v po- koj pred nekaj leti v VI. položajni skupini, zad- ni v V. skupini, ki jo doseže vsak ljudskošolski učitelj. In sedanji na pragu upokojitve stoječi pojdejo v IV/2 v pokoj in ponešejo s seboj nekako 250—280 din mesečne nagrade zato, da so 20 let reševali šolo, ki so jo skušale naše neurejene politične in drugačne razmere pokopati. To je nekako 10% približjka po 20 letih zapostavljanja. Bil sem nekoliko predolg, toda zdelo se mi je potrebno, da povem to javnosti, ki ne pozna tež- kih prilik, v katerih so delovali pionirji mešč- šolske organizacije, ljudje, ki so ob prevratu pre- vzeli težko nalogo usmerjenja dotodanje pedago- ško in metodično idealne — v nacionalnem oziru pa popolnoma tuje šole v naše prilike in v našo narodno in državno življenje.

Ce bo mešč-šolsko učiteljsvo neovirano na- predovalo do inkluzivno IV/1 skupine, ne samo na papirju, temveč v resnici, potem je zadeva v gmojnem oziru urejena!

Drugo, na kar pozabljajo oni, ki hvalijo, ka- kor oni, ki grajajo to šolo, je vprašanje primer- nih prostorov za njen razmah. Kar ozrite se po državi, pa si kritično ogledite njene učilnice, njene potrebne ji prostore. Ze v naši banovini nima meščanska šola prostorov, ki bi odgovarjali nje- nim potrebam.

Kjer je pod eno streho z ljudsko šolo, tam živi v sporu zaradi prostorov. In to večkrat upra- vičeno, ker ni dovolj učilnic niti za eno šolo, mnogokrat pa tudi zaradi rivalitete in odpora ljudske šole, ki ne temelji na nikakih pedagoško in drugače vzdržni podlagi.

Končno pa — četudi ni pomanjkanja učilnic za razredni pouk, manjka pri vseh kabinetov, ri- salnih prostorov za ročna dela itd.

Da bi imele te šole po načrtu od 11. maja 1938 potrebne šolske vrtove, delavnice, o tem ni govora.

Izjemo tvorijo le tri šole, ki imajo lastno v zadnjih letih zidano poslopje. Kako je po drugih banovinah, ne vem točno. V Vojvodini bodo raz- mere sem ter tja vzdržne in tudi drugod bo ne- kaj poslopj, ki so vsaj primerna za te šole — toda ogromna večina je taka, kakor na primer v Sarajevu, kjer so njeni prostori v primeri s stav- bami ljudskih šol in gimnazij naravnost škanda- lozni.

Prosvetna uprava je grešila, ker je dovolje- vala otvoritev šol povsod, kjer so zanje zaprosili, ni pa dovolj poskrbela za primerne prostore za njihov razvoj.

Slovenj Gradec

† Dr. Jan Harpi. Minulo nedeljo je umrl 73- letni zdravnik g. dr. Jan Harpi, upokojeni prima- rni, vodja in ustanovitelj tukajšnje bolnišnice. Pokojni g. dr. Harpi, dasi je bil izrazit Nemec, je storil za tukajšnji okraj kot zdravnik mnogo do- brega. Bil je več let tudi mestni župan. Na njegovo pobudo in odločno zahtevo se je pred 43 leti ustanovila tukajšnja javna bolnišnica. Ker so se nemške oblasti v Gradcu in na Dunaju upirale temu, da bi se osnovala pri nas bolnišnica, je šel pokojnik sam v Gradec in osebnio pri šajerskem cesarskem namestniku zahteval, da se bolnišnica ustanovi, kar je končno tudi dosegel. Tri leta je od začetka ustanovitve prostovoljno zastoj opravl- jal poseb primarija in vodja bolnišnice, šele nato je bil nastavljen. Po 20 letih službe je bil po pre- vratu upokojen. Pogreb pokojnika je bil v torek popoldne na tuk. mestno pokopališče. Pogreba se je udeležilo vse bolniško osebje z zdravniki na čelu ter zastopniki drugih uradov. Upravnik bolni- šnice, primarij g. dr. Lojze Simoniti se je v imenu bana g. dr. Natlačena pri odprtem grobu poslovil od pokojnika, pri čemer je ocenil veliko delo, ki ga je pokojnik storil za naše ljudstvo z ustanovit- vijo prepotrebne bolnišnice, za kar mu moramo biti vsi hvaležni ter ga bomo ohranili v trajnem spominu. N. p. v. m.

Se bolj pereče je slednjič vprašanje učnih načrtov za meščanske šole. Z 11. majem 1936 je izšel načrt, ki deli meščansko šolo v tri tipe:

v kmetijsko, v obrtno-industrijsko in v trgovsko usmerjene šole!

Ne bom razpravjal o tem. Toda glavna hiba tega načrta je v tem, da deli šolo v tri tipe, ki nimajo v praksi nikakega pomena. Omenjam le, da ima popolna višja narodna šola obširnejši pro- gram in to prednost, da uvaja risanje v vse 4 razrede, medtem ko je v meščanski šoli ta pred- met omejen le na nižja dva razreda!

Objektivno sliko vrtil in hib tega načrta bo pokazala praksa.

Ali je mogoče v takih razmerah postavljati meščanski šoli točno opredeljen delokrog in jo dvigniti na višino, na katero bi jo radi spravili vsi njeni prijatelji, ki jih kljub njenim hibam ni malo. Najzgovornejši dokaz da je meščanska šola potrebna in da narod čuti potrebo po njej, je na- val novincev in novink, ki narašča od leta do leta.

Ako ji hočete pomagati, potem morate vsi, ki ste dobre volje, prisločiti ji na pomoč in ji dati vse pripomočke za njen razvoj, obenem pa pod- vreti strogi kritiki tudi današnje ljudsko in vse srednje šolstvo.

Saj je meščanska šola le del šolstva, ki po- trebuje splošne temeljite preosnove.

Takoj po prevratu so stremeli mnogi idealni šolniki po enotnem okvirnem zakonu vsega šol- stva — od najnižjega do najvišjega — in v tem zakonu bi pripadlo tudi meščanski šoli mesto, ki naj ga zavzame, da bo imel narod od nje trajnih koristi. Namesto tega smo dobili ločene zakone za ljudske, meščanske, strokovne, srednje in vi- soke šole. Med njimi ni nikakih vez! Od ene do druge zljajo prepadi, ki se ne dajo premostiti. Zato naj sledi anketa o meščanski šoli še anketa o ostalem šolstvu, kateri naj prislubne ves narod, in iz katere naj si merodajni faktorji izločijo najboljše vodilne misli, nakar naj se sestane an- keta šolnikov in zastopnikov raznih korporacij in kulturnih organizacij, ki naj pomaga ustvariti vzoren šolski zakon, po katerem naj bodo vse vrste šolstva tako povezane, da tvorijo idealno zprokroženo prosvetno-vzgojno celoto, ki bo učila za življenje in vzgajala značaje za trdi boj — za obstoj.

Bog nam nas pri tem obvaruje frazerstva in demagogije, ki ji v svojih političnih prilikah tako radi zapademo.

Koncert Trboveljskega slavčka

Ljubljanskemu občinstvu že na široko poznani mladinski zbor »Trboveljski slavček« je te dni po daljšem času priredil ponovno koncert v Filharmo- nični dvorani. Veliko pobudo za nastop je prinesel zbor iz Bolgarije, koder je pod vodstvom svojega pevovodje A. Suligaja žel velike uspehe in se vrnil poln samozavestnega zanosa.

Pa je tudi razumljiva uspešnost tega pevskega podajanja, razumljiva z dveh različnih strani. Naj- prej in najneposredneje prevzema človeka ta otro- škost. V vsem podajanju živi preprost in odkrit izraz, brez neprijetno poudarjenih osebnih potez posameznih pevcev, s čimer je res omogočeno po- sredovanje najčistejših lepotnih utripov umetni- škega sveta. Z druge strani pa privlači zvočna ažgljenost. Zbor je zelo sorazmerno ubran, tenko in toplo ugaščen ter pri vsem intonacijsko čist in gotov — celo pri najtežjih tvorbah, ki zanikujejo tonalno podstavost. Res, da se zboru pozna, kako polagoma že prehaja svojo mladost in kako se ga polagoma zaradi tako pogostega nastopanja pri- jemlje že (skoraj neizogibna) suha rutiniranost. Res tudi, da bi si človek v podajanju želel me- stoma še večje likovne plastike, čistejše izgovor- jave ter točnejšega fraziranja — brez nepotrebnih cezur, ki so zlasti sredi besed nekam kritiče (n. p. mo-oj). Toda v celoti je vendarle toliko prave umetniške lepote, da človek rad prizna uspeh nastopa ter vedno znova rad prislubne temu ubranemu zvenenju mladih grl.

Privlačen je bil tudi spored koncerta, na ka- terem so bili zastopani slovenski mladinski skla- datelji. In to z izjemo pričetka, kjer je bila po- dana pesem Vrhovskega, ki je v njej obdelal zágorški motiv naraičelje. V ostalem pa smo po- slušali umetnine domačih tvorcev. Njih vrsta in značaj sta nam razkrila dolgo razvojno pot do- mače mladinske pesmi. Tam od zgodnje romantike (pesmi bratov Ipavecev), skozl barvito pozno ro- mantiko (ki so nam jo predstavile pesmi Lajovicca, Adamiča, Premrla in Mirka) do mladih potov, po katerih hodijo naši skladatelji, zagledani de- loma še povsem v preteklost (Orbec) ali trgajoče se od nje v sodobnost (Tomc, Pahor, Bravničar, Švara), a zastopajoči tudi skrajno novotarstvo (Osterc).

V samostojnem petju smo slišali mlado so- pranisko Koritnikovo, ki je zapela nekaj samo- spevov s poznano mehko (napovedani dvospevi z Vidgerarjevo so odpadli). Na klavirju pa je spremljal z lepim razumevanjem solistko in de- loma zbor dirigent dr. Švara.

Lepo in smiselno uvodno besedo je povedal prof. Matija Tomc, ki je podal v kratkem orisu podobo naše mladinske glasbene umetnosti. V. U.

Ptuj

Naj se popravi! Ceata od Leskovca dalje ob Halozah, ki je zelo velikega gospodarskega pome- na za ptujške vinogradnike in haloškega posest- nika in viničarja, zlasti ob času trgatve, in se s sredstvi bednostnega fonda s temeljito počasnostjo gradi, je po samovoljnosti nekega tehničnega or- gana na važnem mestu brez potrebe za dalje časa skažena. Tam namreč vodi odcepek v hribček, po katerem se vino iz vinogradov spravlja domov, oziroma v Ptuj. To pa je zdaj postalo nemogoče, ker je gradbeni faktor dal podreti mostiček, kar absolutno ni bilo zahtevano. Naj cestni odbor ptujski odredi, da se zveza z gorico vzpostavi.

Tiskovni odbor za širjenje katoliškega tiska v romantično zaspanem mestu Ptujju smo 19. tega meseca ustanovili, pa tudi v naši okolici bo delo- val, ker tudi ta v tem oziru ni ravna na višku. Odešek si je postavil za nalogo, da propagira naš tišek programsko po načelu, da kdor je pravi ka- tolican, oziroma si za to prizadeva, mora biti na »Slovenca« ali na »Slovenski dom« naročen, če le kolikaj zmore. Danes je razširjenih tolikan zmo- tak glede vere in politike, kakor glede socialne- ga vprašanja, da mora naš zavedni krščanski člo- vek znati odgovoriti na lažnauke raznih šušmar-jev, pa tudi na politična »načela« in zvičajna modrovanja integralnih jugoslovenarjev. To pa more le, če redno vsak dan bere katoliški, resnič- no slovenski ter dejansko narodni časopis, ki je tudi v vseh drugih ozirih našemu človeku vir omike in njegov vzgajalec in tudi ekrb za raz- vedrilo in pouk v vseh področjih praktičnega življenja.

Celje

c Somišljeniki JRZ v Celju. Ne pozabite, da je čas za reklamacije v volivnem imeniku samo še do torka, 25. t. m. Kdor ne bo vpisan, ne bo mo- gel voliti. Zato naj vsak pogleda, če je v voliv- nem imeniku vpisan, ako ni, naj takoj vloži re- klamacijo Volivni imeniki so na vpogled v tajni- štvu JRZ v Prešernovi ulici 15-I. od 8—12 in od 3—6 popoldne. Za nov vpis je potreben krstni list in domovnica, ki se v volivne svrhe dobita brezplačno.

c Na obnem zboru Zveze fantovskih odsekov celjske podzveze je bil izvoljen stari odbor z no- vim podpredsednikom g. Benedičičem Mihaelom in novim predsednikom g. prof. Janežičem Tone- tom na čelu.

c Ne pačite slovenskih imen! V Celje prihaja dnevno časopisje, ki priobčuje novice iz Celja, v katerih pači slovenska imena na različne načine. Ali prida priimkom dvojne končnice »nn«, »gg«, »tz«, č pa zamenja s »tach«. Slovenci, zlasti pa prizadeti se skandalizirajo nad takim početjem in ga obsajajo, vsa slovenska javnost pa zahteva, da se za vselej preneha s pačenjem slovenskih imen vsaj v časopisih, ki izhajajo pri nas. V Celje pri- haja tudi neki inozemski časopis, ki priobčuje no- vice iz Slovenije. Poročevalec tega lista je bil še pred mesecem Slovenec, katerega pa je nova uredništvo odstavilo vkljub temu, da je ta 14 let poročal za list, in nastavilo drugega poročevalca tuje narodnosti. To je gotova tudi vzrok, da je ta časnik prenehal priobčevati v oklepajih slovenska imena, in jih imenuje le s tujimi, tistimi imeni, ki nam jih je tujec, ko nam je gospodaril, hotel vsi- titi. Ne čudimo se takemu postopanju, čudimo pa se dopisniku, ki živi med Slovenci, da ne ve, od- nosno ne ve vedeti, da Slovenci ne poznamo po- pačenih imen, ki nam jih navaja ta časnik.

c Propagandni lahkoatletski miting priredi ju- tri v nedeljo ob 9 dopoldne na igrišču na Glaziji športni klub »Jugoslavija«.

c Uršulin sejma v Celju je bil srednje dobro obiskan. Posebno veliko je bilo čevljarjev, ki so še precej prodali, dočim so se drugi pritoževali,

da ni obiskalo sejma dovolj ljudi. Sejem je oživel šele po 10, ko so se pripeljali z vlaki Savinčani in prišli okoličani. Zeparji niso imeli sreče in so »osušili« le 45 letno Musič Matildo iz Druškovca ob Humu ob Sotli. V Prešernovi ulici ji je ne- znanec izmaknil iz žepa sedem stotakov. Ukra- denka je tatvino takoj prijavila policiji, ki pa ni zasledila tatu.

c »Lepa Vida« na celjskem odru. Drevi ob pol 9 bodo uprizorili dijaki klasične gimnazije v Mariboru v celjskem mestnem gledališču »Lepo Vida«.

c Jutri v nedeljo bo popoldne ob četrta na 4 na Olimpovem igrišču v Gaberju prvenstvena no- gometna tekma med SK Olimpom in SK Celjem. Pred to tekmo nastopita mladina SK Celja in SK Olimpa.

c Strelske tekme Strelske družine v Celju bodo jutri na strelišču pri Pečovniku od pol 9 do- poldne dalje. Vabljeni!

c Frisaufov dom na Okrešlju bo danes in ju- tri in 29. t. m. do 1. novembra askrobovan. Snega ni. Lepa prilika za obisk Okrešlja in za vzpon na okoliške gore.

c Janežič Emanuel podlegel poškodbam. V celjski bolnišnici je umrl 18 letni vajenec Emanuel Janežič, katerega je pred večerajšnjim povozil to- varni avtomobil blizu tovarne mila Cater v Ga- berju. Naj v miru počiva, svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Jesenice

Vpisovanje v esperantski tečaj se vrši v nedeljo, dne 23. t. m., od 9 do 12 dopoldne v ljudski šoli na Jesenicah. Učnina za cel tečaj znaša samo 40 din. — Esperantski klub, Jesenice.

Sava zelo nizka. Strojniki v tavarnskih elek- trarnah vedo povedati, da Sava že dolgo ni bila tako nizka, ko to jesen. Če ne bo deževja, bo to nizko stanje trajalo dalje in vso zimo. Pred lan- skim je nizko stanje vode povzročilo celo delni zastoj v železarni in je moralo do 300 delavcev na dopust. Sedaj je to preprečena, ker deluje plinska naprava visoke peči, delno pa stopi v obrat parna centrala.

Sport

Po športnem svetu

Svetovno prvenstvo akademikov l. 1939 na Dunaju

Kot prirediteljica akademskih športnih tekem za svetovno prvenstvo v l. 1939 je določena Nem- čija, ki se je odločila, da bodo te največje tekme visokošolcev na Dunaju. Računajo, da bo na tem prvenstvu sodelovalo 28 držav. Enkrat so se že v Avstriji vršila ta tekmovanja in sicer zimski del iger v Zell am See, ki so zelo dobro uspeli.

Karl Schäffer trenira — in trenira druge.

Večkratni olimpijski in svetovni prvak v ometnem drsanju na ledu, popularni Dunajčan Karl Schäffer pridno trenira pri Engelmannu na Dunaju mladi rod, ki naj v najbližji bodočnosti prevzame njegovo nedavno vlogo v svetovnem dr- salnem športu. Okrog sebe ima zbranih več mladih in talentiranih drsalcev, ki obetajo postati ve- liki mojstri na ledu. Edina hiba je, da je moškega naraščaja premalo, dočim je dotok žensk zelo šte- vilen, ker hoče pač vsaka postati Sanja Henie. Moški se bolj navdušujejo za borben šport. Schäffer pa tudi sam sebe pridno vadi, četudi ne bo več tekmoval, ampak bo spet pred javnostjo samo nastopal s svojim programom v umetnem drsanju.

Koliko gledalcev je na angleških nogometnih tekmah?

Na zadnjih angleških liga tekmah se je nabra- lo 810.000 gledalcev. Pri tekmi Chelsea-Arsenal je bilo 70.000 gledalcev. Podlegel je Arsenal s 4:2. Pri tekmi druge lige med Tottenham Hotspur- son in Fulhamon je bilo 50.000 gledalcev. Pri tek- mi Bolton Wanderer-Everton, katero je Everton zgubil s 4:2, je bilo 60.000 gledalcev itd. Za naše razmere nepojmljive številke.

Pomanjkanje športnih igrišč v Belgradu.

Belgrad ima največ klubov v državi in samo 8 igrišč in še od teh se nahajajo 3 v Zemunu. Zato se belgraj. športniki pritožujejo, vendar so ostali vsi njihovi napori za gradnjo novih športnih igrišč brezuspešni. Dogodilo se je že, da bi moralo samo na en dan igrati 60 klubov nogometne tekme. Da se ne morejo razvrstiti, je razumljivo, kaj šele, da bi vsi ti klubi, njihove rezerve in naraščaj lahko trenirali. Je neprijetno, če je preveč športnih klubov in premalo igrišč, še hujsje je pa, če je dovolj igrišč pa premalo športnikov.

Pariz : Belgrad.

Nogometna reprezentanca Pariza, ki nastopi 1. novembra proti izbrani belgrajski enajstorici, je močnejša kakor francoska državna reprezen- tancia. Pariško reprezentanco smatrajo za najmoč- nejšo od katerokoli, ki je doslej zastopala glavna mesto Francije, kajti v njeni sredi se nahajajo 4 igralci, katere so upoštevali v kontinentalni repre- zentanci. Aston bo igral v evropski reprezentanci desno krilo, tri je pa francoska nogometna zveza predlagala za omenjeni tim.

Francoski olimpijci bodo stanovali na Normandiji.

Predsednik francoskega olimpijskega odbora se bavi z mislijo, da bi celotno francosko olimpij- sko moštvo poslal ekupaj na parniku k olimpij- skim igram v Helsinki leta 1940. Poleg tega je v načrtu, da bi Francozi ves čas olimpijskih iger tudi stanovali na tem parniku. Kakor poročajo, se bodo peljali in stanovali francoski športniki na ogromnem parniku »Normandie«, na katerega je vsak Francoz ponosen. Bivanje na parniku ne bo nikaka novost, kajti na olimpijadi v Amsterdamu leta 1928 so tudi Amerikanci stanovali na parni- ku, ki jih je pripeljal preko morja.

Ameriški rokoborci so premagali nemške s 5:2.

Ameriški težkoatletci v prosti rokoborbi so v Stuttgartu ponovno dokazali, da so razred zase. Nemce so premagali s precejšnjim naskokom, s pe- timi zmaganimi, dočim beležijo Nemci samo dve zmagi. Za to tekmo je bilo veliko zanimanje.

46 kandidatov za svetovno prvenstvo.

Za težkoatletske tekme v dviganju uteži, ki bodo od 21. do 23. t. m. na Dunaju, se je prijavo Švedav dvignilo število na 12 narodov s 46 ude- leženci. Zanimivo je, da sodelujejo vsi lanaki or- yaki, tako da bodo barbe res prvovrstne.

Lahkoatletci — ne počivajte pozimi!

Lahkoatletska sezona se zaključuje in atleti počasi odlagajo svoje drese in šprinterice. Nekateri so uspešno prestali letošnje poletje, drugi zopet manj, a vendar je v splošnem zaznamovati lep napredek pri nas in drugod po svetu. Od igrišča in tekalnice, kjer je bilo od zgodnje pomladi do pozne jeseni živahno vrvenje, se polagoma poslav- ljajo lahkoatletci. Dokler bo pokrivala snežna odeja travnike in igrišča, atletov ne bo na spregled. Kaj naj torej počno v dolgih zimskih mesecih?

V naših krajih imamo štiri mesece zimo, od- nosno tako vreme, da lahkoatletom ni mogoče trenirati na prostem. Napačno pa bi bilo, da bi atlet do dolgo dobo preživel v športnem brezdolju, kajti spomladi, ko se pojavi na igrišču, bi moral začeti zopet znova. Mnogo truda in dela, s katerim se je v pretekli sezoni povzpел do uspehov, bi šlo tako rekóv v nič. Temu se je treba izogniti na ta način, da gredo lahkoatletci takoj v telovadnice, kakor hitro so kotični »redne treninge« na prostem. Naj je bila sezona še tako naporna za enega ali drugega lahkoatleta, se ne sme odlašati z delom v telovad- nici. Saj so atleti po težki sezoni potrebni počitka, toda vse delo v telovadnici je tako, da se atlet prav lahko počeno odpočije. Pravilni treningi, ka- tere vodi spretna roka, so prav za prav razvedrilo za one atlete, ki so v sezoni z velikimi napori in ostrimi treningi dosegali svoje rezultate.

Prostor v telovadnici je res tesen in zato mar- sikomu ne diši, da bi se gibal med štirimi stena- mi. Kdor hoče ostati preko zime kolikor toliko v kondiciji in kdor hoče biti takoj spomladi, ko pride na prosto, v formi, ta se mora sprijazniti s to mislijo. Splošna in smotrna gimnastika sta za vsakega lahkoatleta zlasti v zimski dobi neobhod- no potrebni. Različno telovadno orodje, ki naj služi lahkoatletu predvsem kot zapreka, v izdatni meri pomaga gotovim disciplinam na igrišču. Vadi- ti je mnogo skoke čez orodje, v višino in daljavo. Kjer skokov zaradi premajhnega prostora ni mogoče izvajati z zaletom, naj se izvajajo vsaj z mesta. Ne zanemarjati talne telovadbe, in oni, ki potrebujejo moč v rokah, naj nekoliko plezajo in izvajajo ustrezajoče vaje na orodju.

Vaje naj izbira strokovnjak za posamezne atlete. Navažnejše pa je seveda, da gredo atleti jeseni takoj v telovadnice in redno posejajo trenin- gne (vsaj dvakrat na teden) vse dotle, dokler zopet ne pridejo na igrišče.

SK Mars : SK Reka

Kaj bo prineslo nedeljsko srečanje: presene- čenje ali razočaranje — je težko reči. Prvi del prvenstvenega tekmovanja se za prve in druge s tem konča. — Mars bo igral z Reko na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno. Njegova igra bo mo- rala biti pač povsem drugačna, kakor je bila pro- ti Svobodi in Kovinarju, zlasti, ker bo Reka igrala s svojimi najboljšimi močmi. Tekma prične ob 10; kot uvod pa nastopijo juniorji obeh prvih moštev s pričetkom ob 9 dopoldne.

SK Grafika : SK Mladika

v nedeljo ob 10 dopoldne na igrišču ZSK Hermes.

Ena najbolj važnih prvenstvenih tekem bo brez dvoma nedeljsko srečanje Grafika : Mladika. Tekma bo skoraj gotovo odločala o prvem mestu. Mladika, ki je sicer utrpela letos poraz od SK Most, in to na svojem igrišču, je samo za dve točki za SK Grafiko, ki je v vodstvu. Zato bo skušala na vsak način zmagati. Če ji bo to uspelo, bomo videli v nedeljo. Na vsak način pa sta oba kluba temeljito pripravljena na to borbo. Vstop- nina je nizka, zato vabimo vse prijatelje obeh klubov, da nas v nedeljo obiščejo!

Lahkoatletski miting SK Jugoslavije v Celju

V nedeljo, dne 23. t. m., priredi agilni SK Jugoslavija v Celju na Glaziji ob 9 dopoldne lah- koatletski miting za seniorje in juniorje. Sodelo- vati bodo atleti ASK Primorja, SK Celja, priredi- telja in drugih klubov ter bo konkurenca ostrá, borbe pa lepe in napete. Prijatelji lahke atletike, vabljeni!

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Grafika. Proti Mladiki nastopimo v postavi, ki je igrala v Zagrebu. Rezerve: Marn, Janković in Cimprman. Vsi igralci, bodite točno ob pol desetih v garderbi ZSK Hermes. — Nacelnik. Redna glavna skupščina ljubljanskega atletskega zveze bo v postek 28. oktobra v Unionskih klubskih prostorih ob 19.30 in ne, kakor je bilo pomotoma ob- javljeno, ob 20.30. — Tajnik.

Jožo Premrov:

Kdo sme v Argentino Slovinci v Buenos Airesu se pridno gibljejo

Argentinske oblasti so te dni izdale poseben dekret glede priseljavanja v Argentino z ozirom na socialne, kulturne in gospodarske potrebe. Kdor koli, ki ni argentinski državljan, pa bo hotel stopiti na argentinska tla, se bo moral javiti na priseljskem ravnateljstvu, kjer bodo pregledali zane liste, v kakšne svrhe so bili izdani, uradniki zunanega, notranjega in poljedelskega ministrstva. Uradniki bodo morali natančno poročati uradu, iz kakšnega razloga je potnik prišel v deželo. Turisti ne bodo mogli ostati več časa v Argentini nego tri mesece. Priseljsko ravnateljstvo bo lahko brez posebnega dovoljenja izdalo dovoljenje za prihod v Argentino naslednjim: starši bodo lahko poklicali svoje otroke in vnuke, mož ženo in obratno, a morajo živeti tisti, ki jih pokličejo, v deželi najmanj dve leti. Dovoljenje dobijo tudi gledališki igralci, specializirani delavci in poljedelci, ki pa morajo vsi imeti od koga vpklic. Kdor je že bil v Argentini, se bo lahko brez posebnega dovoljenja vrnil v dveh letih, potem pa mu vse pravice zapadejo. Oblasti utemeljujejo ta dekret s tem, da bi se z novimi priseljenci, ki jih slabe razmere v Evropi silijo ven, lahko ogrožal socialni položaj argentinskega delavstva, posebno v industriji in drugih obrtnih strokah. Pospeševalo pa se bo samo priseljavanje poljedelcev. Ta novi dekret je stopil v veljavo že dne 1. oktobra.

Rosario: V letošnjem letu je prispelo v Južno Ameriko 27.567 priseljencev. V prvem razredu se je pripeljalo 5840 oseb, od katerih so večinoma Angleži, ki niso prišli iskati dela, ampak so prišli po trgovskih opravkih. Tem slede Nemci, Francozi, Italijani in Španci. V 3. razredu pa je dospelo v tem času 21.636 potnikov, med temi največ Poljakov, namreč 7741, tem slede Italijani, Španci, Nemci in Portugaleci. Jugoslovanov našteva statistika prav majhno število, namreč samo 389.

Buenos Aires: Kljub mnogim preizkušnjam in nepotrebnemu ter nikomur koristnemu nasprotovanju med družini in izseljenci, je po skoraj devetih letih našega priseljenstva vendar prišlo v naši slovenski koloniji do stvarnega dela, ki bo brez dvoma imelo za posledico lepe uspehe. Po skoraj enoletnem pripravljavanju ter temeljitim študiranju pravil in načelnih smernic novega društva sta se zadnje dni združili Slovencev prosvetno društvo in Izseljsko društvo »Taborc« v eno društvo, ki se imenuje »Slovenski dom«. Slovenski dom ima štiri glavne odseke, ki so: prosvetni, gospodarski, šolski in tiskovni. Prva dva odseka sta direktno podvržena odboru Slovenskega doma, druga dva pa se bosta samostojno upravljala in vodila in bosta v najtesnejših stikih s slovenskim domom in obratno. Organizacija »Slovenski dom« je tako zamišljena, da bo vseh vse, če bo vsakdo doprinesel po pravih določenih moralni in materialni deleži. Prvi akt novega društva je bil skupni nastop v radiu, drugi nastop pevcev pa na prireditvi, ki je po dolgem času zopet združila vsa tukajšnja slovenska društva. Bilo je to v Villa Devoto, kjer je bila šolska prireditev tamkajšnje šole. Na njej se je zbralo toliko Slovencev kakor

že dolga leta ne. Ta prireditev najgovorneje dokazuje, da naši rojaki za slovensko šolo le še niso izgubili zanimanja. V mesecu septembru so imeli proslavo rojstnega dne Nj. Veličanstva kralja Petra II. V najkrajšnji tukajšnji cerkvi Najsvetejšega zakramenta smo imeli sv. mašo ob preplepi udeležbi diplomatskih zastopnikov, ki so nastanjeni v Buenos Airesu. Nad vse pomemben akt naše izseljske zgodovine pa je bila kulturna prireditev, ki je bila 11. septembra. Na programu je bila štiridejanska igra »Dve materici, prevedena iz slovenskega na španski jezik. Prestavo je preskrbela slovenska usmiljenka s. Odila. Poleg tega pa so bile še druge pevске točke. Te prireditve se je udeležilo nad 1300 oseb in je bila zares nekaj mogočnega. Dve tretjini udeležencev so bili Španci, drugi pa v pretežni večini Slovenci. Pred številnim občinstvom je bil pri tej priliki podan košček naše narodne umetnosti v pesmi in nošah, pa tudi dokaz, da smo dostojni ljudje, ki znamo biti hvaležni za prežete dobrote. Prireditve je napravila na občinstvo zelo dober vtis, kar so drugi dan omenili tudi argentinski časopisi.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 22. oktobra: 12 Vsakemu svoje - zvočnik zapoje (plošče) - 12.45 Poročila - 13 Napovedi - 13.30 Vsakemu svoje - zvočnik zapoje (plošče) - 14 Napovedi - 17 Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersen popotoval z divjimi gosmi; povest v nadaljevanjih; b) Striček Matijček - 17.40 Plošče - 17.50 Pregled sporeda - 18 Za delopust igra Radijski orkester - 18.40 Pogovori s poslušalci - 19 Napovedi, poročila - 19.30 Nae ura - 19.50 Beseda k prazniku - 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) - 20.30 Joža Vombžar: SOS (Jaka Smrdina) v konkurzi, vesela zvočna igra. Izvajajo člani rad. igr. družine, vodi inž. Penkov - 22 Napovedi, poročila - 22.15 Vesel konec tedna (Igra Radijski orkester).

Kranj

Radio-poslušalci v Kranju se zelo pritožujejo zaradi velikih motenj, ki jih morajo trpeti. Upajo, da bo poštna uprava uvidevna in da bo ukrenila vse potrebno, da bodo poslušalci radia zadovoljni, kar je v prvi vrsti interes nje same.

Konči Ahačič:

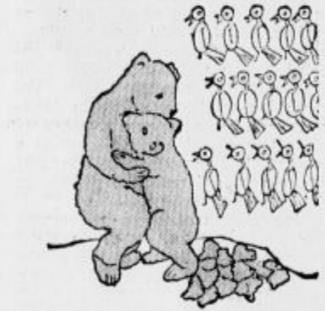
Bumček in Bunkica

JX. Svidenje.

Drugo jutro je zbudil spečega Bumčka klepetavi vran: »Bumček smrči, Bunkica spi. Kmalu se bosta zbudila oba in se toplo objela radostna.« Bumček odpre oči in skoči na tačke: »Vran! Vran! Črn eigan! Kljunček svoj odpri in odgovori mi: Kje je Bunkica mala, ki me je po svetu iskala. Revica me ni dobila; le starše je že izgubila.« — »Bunkica, sestra, ni daleč preč. Čez hribčka dva in prav nič več. V skali je pod hrastom ob vdoljci,

kamor prideš po teje stezi.« — Bumček teče, da se dlakaste hlačke kar tako otepajo po nogah in da mu rdeči jezik daleč visi iz gobčka. Prav nič ne postoji in prav nič si ne oddahne, dokler ne dospe do hrasta. Kje je le Bunkičina jama? Tedaj zasliši petje bisernih ptičk snežink: »Zdaj so pretekli že trije dnevi. Bunkica naj se zdaj zbudi! Kraljica Snežinka tako veli. In Bumček bratec več daleč ni.« Bunkica veselo odpre oči... in zagleda ljubljene bрата. Objameta se in poljubljata se ob petju sneženih ptičk cel dan in celo noč. Potem pojedata nekaj suhih tepk in se odpravita domov.

Ilse von Stach:

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Prior je poslušal. Kar je govoril do zdaj Benjamin o duhovništvu, je mogel opravičiti z neopametjo njegovih let in zapeljivostjo upornikov; če je pa govoril zdaj o preprostitih verskih resnicah materinske cerkve napačno, se je moralo zgoditi to samo iz hudobnega, neiskrenega srca. »Papež,« je pridigal Benjamin, »je naš vest silno etiskal, da smo rajši dali skromno potrebnost svojega telesa za bohotno nego njegovega trebuha, kakor da bi se zaupno zanesli na božje usmiljenje. Ah, uboge duše, dokler ni prišel doktor Martin, kako smo bili s poestom, molitvijo in miloščino v skrbeh za svojo pravičnost, s katero smo hoteli potolažiti strogega sodnika! Preden je zasvetila luč iz Wittenberga, smo iskali zveličanje svoje duše zelo kaznivno in zavrzljivo samo in edino v božji čednosti, nad vse hvaljeno troedino božanstva z njegovo zveličavno milostjo smo pa pregnali iz svojih src.« — Govorniki odmor, ki ga je naredil Benjamin za večji poudarek svojih besed, je nenadoma izpolnil iz ozadja dvorane neki glas, ki se je srdil kot nizki register orgel. »Kaj ti nisi, Bog, vladar, človek ničeva je stvar, nič brez greha, čisto ni —« »rekel glas, ki so ga vsi navzoči začudeno in s pritajeno sapo poslušali. Zdaj stopi prior iz množice ljudi in zakliče uporno Benjaminu: »Deček, ali nisi nikdar molil in pel teh besed, dokler si bil še pokoren cerkvi?« — »Zdaj šele so zapazili lutrovci, da jih je poslušal in presenetil katoličan, menih. Prerivali so se in vpili, s čimer so sicer ločili priorja in Benja-

mina, ki sta se gledala za trenutek iz očesa v oko, niso pa mogli preprečiti, da ne bi napadla njihovega govornika tema, neprestano rastoča rdečica. Ko je Giorgio videl, da so začeli nekateri razbrzdanci zmerjati ljubljene očeta, mu je naredil pot skozi gnečo in ga odpeljal, da si je abotavljal, iz dvorane. ČETIRTO POGlavJE. Sonce letega dne, ki je svetilo Benjaminu pri propovedi o duhovni oporoki reformatorjevi, je zlatorumeno obrabljalo široko ateno oblakov, ko sta korakala prior Baltazar in brat Giorgio po poljih in zapuščala dalje in dalje za seboj Lutrovo mesto. Pri oknu hišice s pročeljem pred Sračjimi vrati je stala Margareta in zrla s sovražno pogledom za potnikoma. »Naj vaju spremlja satan s peklenjskimi vojskami!« je govorila v srcu, stiskala pa ustnice pri teh notranjih besedah, da ne bi preplašila Benjaminja z glasno besedo iz premišljevanja. Odkar je prišel Giorgio, je sedel pri knjižgah, ne da bi bral, sedel pri domačem ognjišču, ne da bi gledal ženo in otroka. Ko sta izginila meniha iz Voghere Margareti izpred oči, je zapustila z vzdihom rešitve okno, se približala Benjaminu in ga gledala v skrbeh v blede, žalostni obraz. Tudi on dvigne negotov pogled k ženi in reče: »Nekdo je trkal, Margareta, — zdi se mi, da stoji nekdo pred vrati.« »Nikogar ni zunaj,« odvrne Margareta. Da bi zakrila svoje misli, doda: »Kdo bi pa tudi hotel noter?« Benjamin prikima, Margareta pa vzame pletivo, s katerim se usede zraven moža na klopi. Tako molčita oba, samo trkanje igel in težko Benjaminovo dihanje palni sobo s šumom brez veselja. »Saj bi lahko šel in ga poiskal,« pravi končno Benjamin. »Kam hočeš iti?« vpraša Margareta s strašno kretnjo.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; feulitovanjski oglas 2 din Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolična, 3 mm visoka polina vrstica po 3 din. — Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Radio tehnika samostojnega, sprejemno. Ponudbe v upravo »Sl.« v Ljubljani pod »Celje« št. 16520. (b)

Kam pa kam?

Na Kurešček vozil avtobus v nedeljo, 23. oktobra ob 8 zjutraj izpred Mestnega doma. — Prijave telefon 36-98

Samostojno gospodinjico ima veselje do otrok, sprejem takoj. — Plača 300 din. Poizve se: Riharjeva ul. 4, Mirje. (b)

Vajenci

Mesarskega vajenca takoj sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16595. (v)

16-letni kmečki fant se želi izučiti ključavnj, čarso ali kovasko obrt. Oskrho v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16660. (v)

Kupimo

Bukove deske zamane ali nezamane, debelina 80 in 90 mm. Ponuditi na »Exportlex«, Tyrševa 15, Ljubljana. (k)

Kupim pletilni stroj znamke Popp št. 8, dolžina 60—80 cm. Menjalo za večkrat prestaviti. — M. Anžur, Predovičeva 14, Moste, Ljubljana. (k)

Stanovanja

Sobo z majhno kuhinjo in pritiklami oddam v mestu ent ali dvema osebama - 1. novembra. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16653

Razno

Jutri vsi na loterijo rejcev malih živali. Na vrtu restavracije Novi svet bodo ob 3 pop. razdeljena: 3 motorna kolesa, 20 koles, 2 šivalna stroja, 2 radio-aparata, spalnica, kuhinja, harmonika, fotoaparata itd. itd. skupaj 400 daril. Nekaj srečk je še na razpolago v trafikah. (r)

Poizvedbe

Izgubljeno — nagrada Kolesar v sivi obleki, ki je pobral rdečo aktovko, ki mi je padla iz avta nasproti kavarnarje Evrope, kar je videlo četrvero ljudi, ki so ga natanko opisali, je naprosen, da v izogib posledice stopi takoj z menoj v zvezo.

Prima suha bukova drva dostavljena na dom, zaganana 100 din, cepljena 110 din, ter prvovrstni trboveljski premog — pri Putrich, Dolenjska c. 6. Telefon 48-55.

Štajerska jabolka sortirana, najboljših vrst, ima v zalogi po dnevnih cenah Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3.

Patent »Kraljica pečik« ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gori ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (1)

Glavno zastopstvo in zaloga: Robert Weinberger Zagreb, Gunduličeva 16.

SOBE

Gospodična išče večjo prazno sobo s posebnim vvhodom. Ponudbe na upr. Slovenca pod »Centrum«. (s)

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri napradaj po neverjetno nizkih cenah Nova trgovina Ljubljana - Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočustvovanja ob težki izgubi naše matere, stare matere in tašče, gospe Marije Domladiš roj. Woschnagg zasebice se tem potom najiskrenejšim zahvaljujemo. — Iskreno zahvalo izrekamo vsem darovalcem cvetja, vsem prijateljem in znancem, ki so nam izrazili sožalje, ter vsem onim, ki so drago pokojnico spremlili na njeni zadnji poti. Sv. maša zadušnica bo darovana v torek, dne 25. t. m. ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja. Ljubljana, dne 22. oktobra 1938. Zalujoči rodbini: inž. Domladiš - dr. Tomšič.

Deteljni odpadki zmlati, so najboljšo mešno krmilo za govedo, 100 kg 90 din. Tudi fižolove odpadke nudimo po 90 din. Sever in Komp., Ljubljana. (1)

Volno bledo za domske obleke, moderni vzorci Din 14— moške tople srajce Din 24— moške nogavice močne, moderni vzorci Din 5—

moderne svilene kravate Din 7— dam. svilene kombinirane srajce Din 24— otroške svilene hlačke Din 6—

dam. hlačke in majlice tople in močne Din 8— trpežne žen. sportne bluže v vseh barvah in velikostih Din 10— tople nogavice ženske trpežne za zimo Din 9—

in razno ostalo blago po neverjetno nizkih cenah prodaja „ZORA“ Ljubljana, Miklošičeva c. 30

Obiščite nas in prepričajte se, da imamo veliko zalogo in prodajamo dobro blago po zelo nizkih cenah.

Vogelna parcela ob Celovski cesti, prva postaja od remize, poceni napradaj. Natančne informacije dobiti na Celovski cesti 193. B

BANČNO-KOM. ZAVOD Maribor, Aleksandrova 40 kupi takoj in plača najbolje HRANILNE KNJIZICE bank in hranilnic VREDNOSTNE PAPIRJA 3% obveznice, bone in srečke, delnice itd. VALUTE VSEH DRZAV. PRODAJA SRECK državne razr. loterije;

Mariborsko študijsko knjižnico bodo preuredili

1. novembra dobi še veliko kazinsko dvorano, prihodnje leto pa bodo prostore popolnoma preuredili

Maribor, 21. oktobra.

Maribor se upravičeno ponaša s svojo študijsko knjižnico; saj je veliko večjih in pomembnejših mest, ki takšne in tako bogato zložene kulturne ustanove ne premorejo. Pa ravno njeno bogastvo je vzrok, da mariborska študijska knjižnica še komaj diha. Primanjkuje ji prostora za knjige, namesto v omare jih mora zlagati na kope pod mizami in okrog sten, da so nekatere sobe kakor kakšni magacini, ne pa kot prostori za knjižnico.

Ko je mestna občina sklenila, da se preuredi mariborski grad v muzej, je bilo v načrtu, da se preseli v grad študijska knjižnica. Pokazalo pa se je potem, da bi se adaptacija gradu podražila najmanj za 1 milijon din, če bi se morali preurediti prostori za knjižnico. Na posebni anketi, ki se je vršila lansko leto 15. junija pod predsedstvom mestnega finančnega referenta, ravnatelja Hrastelja, se je dosegel kompromis na ta način, da ostane knjižnica tam, kjer je sedaj, da pa se ji odstopijo v kazinskem posloppju še novi prostori, in sicer predvsem velika kazinska dvorana in pa soba poleg dvorane, ki jo do sedaj uporablja gledališče. Gledališču pa se preskrbijo novi študijski prostori z nadzidavo pritrilnega poslopja v Slovenski ulici, v katerem je upravnikova pisarna in dnevna blagajna, za eno nadstropje, ki se zveže z gledališko zgradbo.

Na dnevnem redu prihodnje občinske seje je tudi vprašanje odstopitve velike kazinske dvorane študijski knjižnici. Gotovo bo mestni svet to vprašanje pozitivno rešil in 1. novembra bo študijska knjižnica omenjeno dvorano že zasedla ter jo bo začasno uporabila kot skladišče za knjige. Obenem pa se bodo začeli pripravljati načrti za

celotno preureditev prostorov študijske knjižnice, ki v sedanjih obliki svoji svrhi nikakor ne odgovarjajo. Glavni obriši tega načrta pa so sledeči: Treba je ločiti izposojevalnico in čitalnico, ki sta sedaj združeni. Čitalnica mora dobiti svetlejša prostore, kot so dosedaj. Poleg čitalnice se nujno potrebuje manjši študijski prostor, v katerem bi lahko znanstveniki nemoteno delali. Knjižnica mora dobiti tudi nov vhod.

Na podlagi teh zahtev bodo imeli prostori študijske knjižnice po preureditvi sledečo obliko: Vhod v knjižnico bo skozi sobo, ki jo sedaj uporablja gledališče. Soba bo pregrajena, tako da bo večji del rezerviran za skladišče časopisov ter dobi ognjaren strop. Po ožjem hodniku se bo prišlo skozi to sobo v izposojevalnico, v kateri se bo nahajal oddelček bogato izpolnjene izposojevalne biblioteke. Iz izposojevalnice bodo trojna vrata vodila: v ravnateljevo sobo, v veliko dvorano in v čitalnico. Ravnateljeva soba dobi ognjaren strop. Čitalnica bo nameščena v srednji sobi južnega trakta. V čitalnici bo nameščena priročna knjižnica. Srednja čitalnica pa se pregradi na dva dela. Južni, manjši del bo služil za študijsko sobo, severni temnejši pa za skladišče knjig. Vhod v sedanjo čitalnico se zapre. Velika dvorana je bila prvotno namenjena za čitalnico, kar pa bi bilo združeno s prevelikimi preureditvenimi stroški, saj bi bil potreben steklen strop in centralna kurjava. Zato se bo spremenila v glavni prostor za knjige ter bodo postavljene vse dvorane knjižne omare. Galerija ostane začasno nezasedena, rezervirana pa bo za knjižnico, ki bo zaradi naglega razvoja nedvomno segla v nekaj letih tudi po galerijskih prostorih ter jih uporabila v svoje namene.

nica težkih vreč kovanega denarja. Poleg glavne blagajne je še velika delovna soba za denarni promet. Iz te pa je dohod v dostavno dvorano pismošč. Seveda je razumljivo, da je prostor glavne blagajne zidan in urejen tako, da nudi popolno varnost za tam shranjeni denar. Premišljeno napravljena vrata in okna pa omogočajo stalno kontrolo zlasti ponoči.

Sedaj opravljajo obrtniki zadnje podrobnosti in v začetku novembra bosta blagajna in dostavna dvorana popolnoma urejeni. Takrat se bo tudi blagajna, ki je za sedaj zasilno nastanjena v pritrilju, preselila nazaj v prvo nadstropje ter bo odprla vrata strankam, ki komaj čakajo na to. Takrat si bodo tudi oddahnil številni uslužbenci glavne pošte, prav tako pa tudi ljubljanači, ki bodo z zadovoljstvom prihajali v novo blagajno ter skoraj ne bodo mogli verjeti, da so se pred pol leta še gnuli pred okenci na hodniku, kakršnega ne premore morda najbolj zanikarna pošta pri nas.

Naše kmetsko ljudstvo gradi spomenik svojemu dobrotniku

Dobrepolje, 20. oktobra.

Na lepem prostornem travniku na Vidmu med farno cerkvijo in ljudsko šolo naglo raste iz tal mogočna stavba, ki jo gradi stavbno podjetje Vidic Josip iz Ljubljane. Ta veličastna zgradba bo trajen spomenik našemu rojaku blagopokojnemu Francu Jakliču, ki je s svojim neumornim udejstvom na kulturnem, gospodarskem, socialnem in političnem polju znan po vsej slovenski domovini. Zlasti mnogo koristnega je pa storil za dobrobit, razmah in procvit dobrepoljske doline v ustanovitvi Prosvetnega in Kmetijskega društva, dalje rajfajzovke, ki je bila ena prvih na Slovenskem. Saj je bil pokojnik ožji sodelavec rajnkega Janeza Evangelista Kreka.

Pobuda in zamisel za to veliko zgradbo je izšla spontano iz preprostega kmetskega ljudstva dobrepoljske doline, ki hoče na tako lep in dostojen način ovekovečiti spomin vernega moža, ki je živel in se sam ves žrtvoval za naše kmetsko ljudstvo. Imel je silno tenak žut, da prislunke kmetski duši ter ji pomaga v njenih težnjah in potrebah. Zato ga je ljudstvo tako zljubilo.

Spomenik se bo imenoval »Jakličev dom«, v katerem bo dvorana našega Prosvetnega društva, ki bo največja in najmodernejša slovenska podeželska dvorana. Dolga bo 22 m, v širini bo merila 12 m, višina ji bo 6 m ter bo skoraj do polovice podkletena. V dvorani bo tudi velik oder, ki bo razpolagal z ženskimi in moškimi garderobami ter z obežno shrambo za kulise itd. Sploh se ta oder gradi po najnovejših in najmodernejših odskih izsledkih zadnjega časa. V dvorani bodo tudi prostorne galerije in bo v njej prostora za nad tisoč ljudi. Poleg velike dvorane bo tudi polovico manjša dvorana za razna zborovanja. V tej zgradbi bo tudi kopalnica in pralnica, v njej bo imel tudi svoje obežne prostore lutkarski tečaj, ki se bo v kratkem vanje preselil. Ta del stavbe bo že letos pod streho in izročen svojemu namenu. Drugi del bo pa zgrajen spomladi, v katerem bo hranilnica in posojilnica, pevске in glasbene sobe, sobe za sestanke, knjižnica, več stanovanj itd.

Zanimivo je, da naše slovensko ljudstvo kljub bedi in siromaštvu žrtvuje zadnje prihranke, daje poljske pridelke, ki se vnovičjo, dela kuluk, dovažna kamenje, pesek, les in drugo stavbno gradivo. Ponosni smo, da je naš kmetski človek tako dovtolen za to koristno in kulturno napravo in zna ceniti dela svojih plemenitih, nesebičnih in velikih mož, ki jim je bila vera do Boga vodilna misel vsega življenja.

Rahlo trkamo na vsa slovenska srca, ki čutijo z nami in ki znajo ceniti velike slovenske može, za skromno denarno podporo.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Za je u, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

† župnik Peter Koprivec

V četrtek, 20. oktobra, zjutraj je umrl na Brezjah upokojeni župnik g. Peter Koprivec, bivši dolgoletni župnik na Breznici na Gorenjskem. Pokojni je bil v škofiji Loka, v predmestju Studence pri »Kernovih« 28. junija 1873 ter je bil v mašnika posvečen dne 23. julija 1896. Kot kaplan je služboval v Radečah pri Zidanem mostu, v Moravčah in v Radovljici, kot župnik pa je bil 20 let v Svibnem pri Radečah pod Kumom, ter 13 let na Breznici, ki jo je zapustil letos, ko je zbolel, in šel v pokoj k Materi Mariji na Brezje, kjer je umrl in kjer bo tudi danes ob 10 dopoldne pokopan. Povsod, kjer je bil, je živel samo cerkvi in šoli. Njegova dobra dela bodo šla za njim. Naj počiva v miru pri brezjanski Mariji, ki jo je tako ljubil!

Velik praznik Slovenske Krajine

Otvoritev banov. kmetijske šole v Rakičanu

Murska Sobota, 21. okt. V nedeljo bo v bližnjem Rakičanu velik praznik, ko bo slovesno blagoslovljeno novo šolsko poslopje in otvorjena banovska kmetijska šola. Na slovesnost bodo prihiteli mnogi slavnostni gosti, med katerimi bo tudi najbrž kmetijski minister g. Stankovič. Svečanost otvoritve in blagoslovitve se bo razvijala po sledečem sporedu: Ob 10 bo v katoliški župni cerkvi v Murski Soboti cerkveni govor in maša, ki jo daruje prevzvišeni škof lavantinski g. dr. Ivan Tomažič. Po maši bo odhod v Rakičan, kjer bo g. škof s slovesno blagoslovitvijo izročil novo šolsko poslopje božjemu varstvu. Po pozdravu gostov bo ban g. dr. Marko Natlačen s slavnostnim govorom odprl kmetijsko šolo, ki bo velikega pomena za gospodarski napredek vsega slovenskega Pomurja. Vabimo prijatelje Prekmurja, da se udeležijo tega velikega slavlja Slovenske Krajine!

Nova pošiljka prvovrstnega smedevskega grozdja dospela.

GOSPODARSKA ZVEZA, LJUBLJANA, Tyrševa cesta 29. Telefon 27-70.

Ant. Završniku kazen zvišana za dve leti

Ljubljana, 21. oktobra.

Vasi pod Šmarno goro je lani hudo razburil razbojniški napad na delavca Ivana Rotarja, ki se je pozno zvečer vračal iz Tačna proti domu v Kranj. Peljal se je na kolesu, ko ga je na cesti ustavil neki neznanec. Rotar je vozil dalje. Neznanec pa je skočil za njim, ga s kolom udaril po glavi, podrl na tla, mu preiskal žepa in mu siloma vzel 120 din gotovine. Neznanec so pozneje izsledili. Pred malim senatom je bil lani 20. avgusta zaradi zločina razbojništva obsojen livar Anton Završnik, doma iz Spodnjih Pirnic. Završnik je zločin tajil in skušal pred sodniki z alibi-dokazi potrditi svojo nedolžnost. Toda Rotar je v njem točno spoznal napadalca.

Državni tožilec se je pritožil na apelacijsko sodišče v Ljubljani zaradi prenizko odmerjene kazni. V prizivnih izjavanjih je državni tožilec poudarjal, da je razbojništvo smatrati za najtežji in najpogostejši zločin.

Apelacijsko sodišče v Ljubljani je prizivu državnega tožilca meritorno ugodilo in zvišalo kazen od 10 mesecev strogega zapor na dve leti in 10 mesecev robije. Anton Završnik je bil prepeljan pred dnevi v mariborsko kaznilnico. Za danes je bila proti Završniku določena druga obravnava zaradi prestopka lahke telesne poškodbe. Završnik je 15. maja lani v St. Vidu nad Ljubljano z nožem sunil v prsa Cirila Veharja in ga lahko poškodoval. Razprava je bila preložena, ker Završnika še niso pripeljali iz Maribora pred sodišče v Ljubljano.

čigava je »kolonija jetičnih v Gramozni jami«

»Slovenski Narod« v eni svojih zadnjih številok pod naslovom »Kolonija jetičnih v Gramozni jami« zelo nazorno opisuje skrajno žalostno stanje jetične matere, ki bo povila v kratkem četrtega otroka. Zivi s svojim »stanovalcem«, kakor ga »Narod« imenuje, v nekaki drvarnici barake v Gramozni jami, a otrok ne pusti v Dečjem domu zato, da s njimi lahko prosiči po ulicah. Res skrajno bedne razmere takaj v zdravstvenem, kakor tudi moralnem oziru! Le enega »Naroda« ne pove, namreč, da je ta družina s svojo drvarnico in še nekaj desetim podobnih v jami, katere lastnik je Sokol, kateremu je prejšnja občinska uprava, kakor je bil tedaj običaj razmetavanja občinskega zemljišča, podarila srednji del jame v izmeri cirka 16.000 kv. m.

Ta jama ni za nič drugega uporabna kot za javen park, katerega tudi sola, ki stoji na severnem obronku te jame, nujno potrebuje, saj nima in ne bo imela v tem stanju niti najpotrebnejših dvorišč in tekališč za številno mladino. Park bi bil v tej jami prav poseben okras celemu okolju, ki bi bilo zelo hvaležno za tako prepotrebni park sedanjemu lastniku, t. j. Sokolu, ako bi pri malo uvidevnosti vrnil občini to zemljišče, da ga uporabi v javne, pravkar omenjene namene. Tako bi nedvomno občina takoj izvedla vse, da očisti ta prostor barak, ki nikakor ne spadajo v središče vilske četrti, ki je krog in krog že zazidano, saj bi nujno stala pred nalogo, da jama preuredi v otroška igrišča in park, kar bi Sokol lahko tudi etvil kot pogoj. Dokler je pa Sokol lastnik tega zemljišča, ki ga nikdar in nikakor ne bo mogel praktično uporabiti za svoje namene in se res čudimo neuvidevnosti vodstva te organizacije, da že davno ni storilo te geste, ki bi jo od viteške organizacije vsi že davno pričakovali, pada odgovornost za to zdravstveno, socialno in moralno bedo barakarjev Gramozne jame na njega. Jalov bo izgovor, da je dolžna občina skrbeti za socialno poveljni razvoj svojih občanov. Prvič niso to po večini ljubljanski občini, drugič pa občina že poleg ogromne škode, ki jo ima zaradi neprimerne podaritve tega zemljišča, ne more imeti še s čiščenjem zemljišča, ki naj bi ostala v privatni lasti, ne pa odprto kot park za javne namene, še znatnih in posebnih stroškov.

Apeliramo ob tej priliki na sicer rado hvalljano socialno plat ljubljanskih »okolskih« društev, naj vrne to zemljišče občini, katere je bilo in kateri s pogojem, da napravi javen park, absolutno tudi pripada. Le s tako gesto bo občinstvo videlo razumevanje in voljo, da ima Sokol in z njim njegovi simpatizerji po Narodu res namen dejansko pomagati bednim barakarjem, a vsem bežigrjskim otrokom in občinstvu splot omogočiti, da pride do tako nujno potrebnega in zelo zaželenega parka. V nasprotnem primeru pa ostane tako priznanje v Narodu kup fraz, pesek v oči vsem prizadetim.

Preureditev blagajne na glavni pošti v Ljubljani

Kako bi izpadel odgovor, če bi vprašali pred pol leta ljubljana, kaj je največja nesodobnost v Ljubljani. Sleherni ljubljana bi brez razmišljanja označil kot največjo nesodobnost blagajno in njene prostore na glavni pošti. Res je, kdorkoli je kdaj imel opravka v blagajni na glavni pošti, kjer je stal vedno v dolgi procesiji v hodniku podobni čakalnici, si je ves srečen oddahnil, ko je posel srečno opravil, vmes pa godrnjal nad velikanskim škandalom, ki ga premoremo menda samo v Ljubljani.

Nič ni čudnega, če je glavna pošta v Ljubljani zgrajena še v prejšnjem stoletju, postalag za Ljubljano, ki je v zadnjih 40 letih potrojila svoje prebivalstvo, premajhna. Še bolj nam bo to razumljivo, če pomislimo, da se je v teh letih pisemski in poštni promet najmanj podvojeval. Pomislimo samo na številne časopise, dnevnike in tednike, med katerimi imajo nekateri velikanske naklade. Pa če je ljubljanska pošta z velikansko požrtvovalnostjo vsega uradništva še zmagovala v starih in pretesnih prostorih ogromno delo, tedaj je blagajna kljub naporu uradništva res že popolnoma odpovedala. Upravnik pošte g. Šarlahar že več let trka na vseh pristojnih mestih, da bi se glavno poštno poslopje povečalo, in je končno tudi uspel. Medtem, ko banska uprava pripravlja podrobne načrte za zgraditev tretjega nadstropja glavne pošte, je v letošnjem poletju doživelo prvo nadstropje v traktu v Prešernovi ulici temeljite spremembe. V tem traktu so bili do letošnjega poletja blagajniški prostori, številni oddelki pisemske pošte in dostavna dvorana, kjer so pismošč urejali svojo pošto. Od junija naprej so se opravljale prezidave v prvem nadstropju in sedaj se bližajo preureditve koncu. V začetku novembra bo ta trakt dokončno urejen in izročen svojemu namenu.

Prezidave in preureditve prostorov v prvem nadstropju tega trakta so veljale okrog 230.000 din. Delo samo je bilo izredno težavno, ker obrata ni bilo mogoče ukiniti, prostorov, kamor bi se mogli preseliti, pa ni bilo dovolj na razpolago. Tako so se umaknili le nekateri oddelki pisemske pošte in blagajna. V dostavni dvorani pismošč pa je delo šlo kljub prezidavam redno naprej. Težko si predstavljamo, kako naporno službo imajo dandanes pismošč, ki opravljajo delo za najmanj še enkrat toliko ljudi, kakor jih je za pisemsko dostavo na razpolago. V letošnjem poletju pa so morali pismošč prevzeti nase še drugo neprijetno breme. Delati so morali ob svojih mizah v dvorani, ki se je prezidavala. Medtem ko so zidarji razbijali zidove, saj so podrli tri stene ter tako povečali dostavno dvorano pismošč, so ti vztrajali pri težkem delu in požirali prah, ki ga pri zidarskih delih pač nikdar ne manjka. Tudi pleskarji so po opravljenih zidarskih delih preselili okna, soboslikarji pa stene, ne da bi se delo v dvorani ustavilo. Organizacija poštne dela, ki teče noč in dan, in popolno pomanjkanje prostora ni dovoljevalo druge rešitve.

Črnomelj ima premalo pitne vode

Načrt za povečanje vodovodnega rezervoarja že izdelan

Čeprav je mesto Črnomelj hudo staro in znamenito mesto in so Črnomelci še preveč ponosni na svojo slavno zgodovino, so vendar šele leta 1895 začeli piti pošteno vodo, zakaj pred tem letom so se krepili le z deževnico, Dobilčanko ali pa Lahinjo, če niso pili samo vino, o čemer pa zgodovina ne piše. V kronikah lahko zasledimo le precej primerov nalezljivih bolezni, ki so nastopile v zvezi s pomanjkanjem dobre pitne vode. Naj bo tako ali tako, belokrajinska metropola je dobila svoj pravi vodovod šele z ljubljanskim potresom.

Črnomeljski vodovod je napeljan 25 km daleč iz Blatnika nad Semičem v Črnomelj. Med potjo oskrbuje z dobro pitno vodo vasi Semič, Petrovo vas in Blatnik. Ima v celoti pet rezervoarjev, katerih poslednji je črnomeljski s 70 m³ prostornine. Prostornina in količina pitne vode je za 800 prebivalcev, ki jih je okrog leta 1895 štelo mesto Črnomelj, popolnoma zadoščala. Danes pa količina vode in cevi, ki dajejo komaj 1.1 l vode v sekundi, ne odgovarjajo. Črnomelj šteje okrog 2000 prebivalcev, torej skoraj trikrat toliko kot leta 1895. Poleg porasta prebivalstva se neprestano razvija v mestu tudi stavbarstvo. Novo letošnje leto je bilo v mestu zgrajenih 11 novih hiš, med katerimi je pač največja meščanska šola. Vse nove stavbe imajo stranišča na splakovanje, imajo kopalnice in veliko več vodovodnih pip. Tudi za gradnjo je potrebno precej vode. Nove zdravstvene prilike, ki se vsako leto zboljšujejo, tudi zahtevajo vedno več vode. Tako je problem preskrbe vode za mesto Črnomelj postal silno pereč, zakaj v sušnih mesecih vode skoraj zmanjka. Vodovod je odprt za uporabo samo določene ure. Seveda to

moti normalni potek dnevnega življenja. Z vodo pa je treba štediti, zakaj voda iz rek, ki obdajajo Črnomelj, ni užitna, ker se vanjo stekajo fekalije. Cisterne so po večini opuščene, zakaj pred leti je voda zadoščala, ker je količina odgovarjala številu prebivalstva. Danes se je razmerje čisto preokrenilo in je problem treba rešiti čimprej, da se ne bo stanje še poslabšalo z dotokom novih naselencev, ki jih bo privabila popolna elektrifikacija Bele Krajine in zveza z morjem. Za mesto Črnomelj in bližnje okolice, katero bo tudi treba zvezati z vodovodom, bi zadoščal samo rezervoar, ki bi imel vsaj 600 m³ vode. Le tako bi tudi gornji del Črnomlja, ob cesti proti postaji, imel pitno vodo, katere sedaj nima, kljub napeljanemu vodovodu. Množina vode ne zadostuje in pritisk je premajhen.

Mestna občina že dalj časa dela na tem, da se obstoječi rezervoar poveča in vodovodne cevi premenjajo, saj ima že od banske uprave izdelan moderen načrt, ki ga je treba samo uresničiti. Seveda je zato potrebno precej denarja, ki ga pa mestna občina prav sedaj ne zmore, saj je zgradila moderno meščansko šolo in oskrbela elektrifikacijo. Zato bi morala priskočiti na pomoč banska uprava in državni Higijenski zavod, da se reši tudi ta problem, ki je iz različnih vidikov hudo važen za Črnomelj in okolice. Tako bi mestna občina Črnomelj v kratkem času svojega gospodarstva izvedla tri najvažnejša dela: gradbo meščanske šole, elektrifikacijo in vodovod — da niti ne omenimo drugih pridobitev, med katere spada tudi »Zdravstveni dom«.

Za asanacijo slovenske vasi

Iz poslednje številke lepo urejane revije »Zdravje«, katere urednik je dr. Ivo Pirc, direktor Higijenskega zavoda, posnemamo zanimive podatke o prizadevanju dvigniti za asanacijo higijensko in zdravstveno kulturo naše vasi, kar kaže v poslednjih letih vedno boljše napredovanje. Beseda asanacija namreč pomenja tako ureditev vasi, da bo v zdravstvenem oziru vas neoporečna, da bo imela betonirane greznice, vodovod ali vsaj čiste vodnjake, zdravstveno neoporečne hiše, zdravstveni dom in po možnosti tudi v zdravstvu nekoliko izučeno osebje, če že ne zdravnika ali vsaj babice.

Ta revija navaja, da se je higijenska služba v Sloveniji vedno zavedala pomena asanacije podeželja ter je Higijenski zavod v Ljubljani že leta 1925 pričel s sistematičnim higijenskim opisovanjem prebivalstva, stanovanj in krajev v Sloveniji. Tako je bilo s pomočjo okrajnih desinfektorjev v letih 1925—1932 opisanih že 578 vasi s 109.423

prebivalci. Cilj tega dela je bil postaviti asanacijska dela na solidno podlago ter ugotoviti, kako bi se na najbolj uspešen način moglo na higijenskem polju pomagati prebivalstvu.

Leta 1936 je Higijenski zavod v Ljubljani raziskal socialne, gospodarske in zdravstvene razmere v 18 vaseh Slovenske Krajine. Letošnje poletje pa je Higijenski zavod v zvezi z društvom »Bela Krajina« v Ljubljani v velikem obsegu raziskoval vasi v črnomeljskem okraju, enako pa tudi v tujskem okraju. Razveseljivo je, da je ta akcija Higijenskega zavoda našla razumevanje in oporo pri naši inteligenci. Vasi so pomagali raziskovati tako akademiki in dijaki-domačini in zelo marljivo tudi nekateri učitelji. Tudi pristojne oblasti so šle Higijenskemu zavodu zelo na roke. Kmetско ljudstvo v Beli Krajini je bilo od začetka nezaupljivo, toda z uspešno propagando, kakor s filmi in z razdeljevanjem poučne literature se je posrežilo premagati predsodke prebivalstva. Sodelujoče sestre so imele na zalogi najbolj potrebna sredstva za prvo pomoč. Prav tako so razdelile večje število plenice revnim materam.

Ta akcija ima namen predvsem, da ugotovi sedanje stanje naše vasi, poleg tega pa ima še drugi namen, namreč da spravi inteligenco v čim ožji stik z ljudstvom, kr bo obema slojema v korist, v glavno korist pa vsemu narodu. Higijenskem zavodu želimo pri tem delu čim največ uspeha!

Slovenska krajina v slikah

Murska Sobota, 19. oktobra.

Lepa razglednica je najboljša propaganda za vsak kraj. To načelo si je osvojilo naše požrtvovalno Tujskoprometno in olepševalno društvo in sklenilo oskrbeti Prekmurje z lepimi razglednicami, kakršnih smo doslej pogrešali. Pred kratkim je založilo naše trgovine in trafike s serijo krasnih fotografskih razglednic, ki nam šele pokažejo lepote Prekmurja v pravi luči. Poleg posebnih posnetkov Murske Sobotne imamo več lepih motivov z žitnimi polji, cerkvicami in visokimi topoli. Tudi brod na Muri pri Petanjcih je dobil svoje častno mesto v tej seriji. Večino slik je posnel g. Vekoslav Kramarič iz Ljubljane. Da bo pa za propagando lepote Slovenske Krajine na razpolago še več razglednic, je Tujskoprometno društvo razpisalo sedem nagrad za najboljše fotografske posnetke iz Prekmurja. Uspoštevalne se bodo slike pokrajinskega značaja, zgodovinske zanimivosti, tujskoprometne točke, narodne noše, posnetki veselje, seljmov itd. Nagrade so od 300 din navzdol, poleg tega pa bo društvo odkupilo vse dobro ocenjene nenagradene slike po 50 din. Društvo sprejema pozitivne poljubne vložitve do dne 31. oktobra. Med našimi amaterji vlada veliko zanimanje za to nagradno tekmovanje, ki bo pač prava revija lepote našega Prekmurja.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 22. okt.: Kordula, mučenica; Fides (Vera), mučenica.
Nedelja, 23. okt.: 20. pobinkoština misijonska nedelja; Ivan Kapištran, spozn. Mlaj ob 9.42; Herschel napoveduje dež.

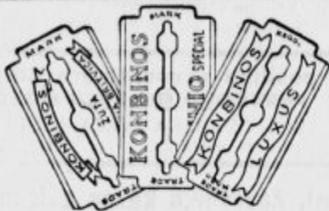
Novi grobovi

† V Chicagu Ill. je umrla gospa Marija Koba, doma iz Škofje Loke, ki je bila navdušena delavka pri društvenem cerkvenem in socialnem delu v slovenski naselbini sv. Štefana v Chicagu. Dolga leta je živela tudi na farmi v Willardu. Njeni družini izrekamo tudi iz domovine naše sožalje. Pokojnici naj sveti večna luč!

Osebnosti

— **Promocija.** Danes ob 11 bo na rektoratu ljubljanske univerze promoviran za doktorja tehniških ved iz urbanizma g. ing. arh. Branko Maksimovič, profesor teh. sred. šole v Beogradu. Njegova disertacija nosi naslov »Urbanizam v Srbiji, osnovna ispitivanja i dokumentacija«. (143 strani s 95 slikami.) Delo predstavlja prvo strokovno študijo urbanistične kulture v Jugoslaviji in izpopolnjuje na izredno zanimiv način celotni pregled evropskega urbanizma. Disertacija kot rigoroz sta bila odlično ocenjena. Promotor bo g. prof. Ivan Vurnik. Gospodu doktorju, ki je prvi na arhitektnem oddelku naše univerze dosegel to čast, iskreno čestitamo!

— **Diplomirana** je bila na filozofski fakulteti gđ. Marta Zupančič. Čestitamo!

RUMENE zak. zaščit.

KONBINOS

britvice razveseljujejo milijone samobritvev! Nedosegljiva možnost uporabe, idealno, higijenično britje. Komad po 1, 2 in 4 din. v vseh strokovnih trgovinah. **Brezplačno** pošiljamo vzorec na poskus, javite nam točen naslov in poklic:

KONBINOS, Maribor, p. p. 70

— **Kraljevska banska uprava** objavlja, da naj se v smislu zadevnih odlokov ministrstva prosvete izobesijo na poslopih vseh šol in prosvetnih zavodov državne zastave na pol droga do dneva pogreba Nj. kralj. Vis. kneza Arseno Karadževića.

— **III. hrvatski socialni teden** se bo začel v nedeljo, 23. oktobra s sv. mašo ob pol 10 dopoldne v cerkvi sv. Katarine v Zagrebu. Sv. mašo bo daroval zagrebški nadškof dr. Stepinac, ki bo imel tudi govor. Socialni teden bo trajal do sobote, dne 29. oktobra. Na sporedu so važna socialna vprašanja, o katerih bodo predavali odlični socialni delavci.

— **Proslava ter spominjska razstava pokojnega Hausenpiehlerja** v Zaleu je zaradi smrti kneza Arseno preložena na prihodnja nedeljo, 30. oktobra.

benega lista kr. banske uprave, toplo priporočamo kot zanesljiv priručnik v sedanjih volivni dobi. Naroča se pri založnici kakor tudi v vseh knjigarnah, mehko vezan izvod po 12 din, v platno vezan pa po 20 din, s poštnino po 1 din več.

Švicarske ure, zlatnina - ČUDEN, Prešernova 1

— **Za Miklavžovo prireditev** priporočamo dr. Grzinčičovo opereto »Miklavž prihaja«. Naroča se v Salezijanskem zavodu na Rakovniku v Ljubljani in stane 50 din. Manjši odri bodo s pridom uporabili iz nje vsaj posamezne lažje prizore in kuplete. Ker so melodije preproste in pevne, hitro ostanejo v ušesu. Zmore jih 9letni igravec angelček, kakor vsak glasbeno neizobražen kmečki parkelj. Libreto stane 2 din.

— **Jugoslavanska knjigarna** v Ljubljani nudi po izredno znižanih cenah sledeče knjige: Bartmann, *Dogma und Religionsgeschichte*. Für weitere Kreise dargestellt. 110 str., nevez. 10 din. — Baudrand, *Die innerliche Seele*. Wegweiser zum wahren Leben in Christo. 190 str., vez. 15 din. — Cathrein, *Katholik und katholische Kirche*. Was hat der Katholik an seiner Kirche und was schuldet er ihr? 364 str., vez. 20 din. — Heimbucher, *Willst Du Dich nicht auch gesunden?* 85 str., nevez. 3 din. — Holzapfel, *Die Kirche und die Freidenker*. Religiös-wissenschaftliche Vorträge. 93 str., nevez. 5 din. — Imle, *Über des Lebens Mitte*. Besinnliches für Ältere. 144 str., nevezano 15 din. — Kral, *Der christliche Sozialismus?* 184 str., nevez. 8 din. — Kreuser, *Die apostolische Kirche*. 154 str., vez. 15 din. — Pohle, *Natur und Uebnart*. 160 str., nevez. 10 din. — Schomerus, *Buddha und Christus*. Ein Vergleich zweier grosser Weltreligionen. 91 str., nevez. 15 dinarjev. — Waller, *Bildungspflicht und Katholizismus*. 360 str., nevez. 8 din.

— **Putnikova potovanja ob Vseh svetih** v Trst, Gorico in Idrijo v dneih od 29. oktobra do 1. novembra so zagotovljena in se izvedejo neprekinjeno. Sporede dobite v vseh biljetarnicah Putnika in pri poverjenikih izven Ljubljane.

— **Nemščina in nemška korespondenca** se počuje v večernem tečaju pri »Christofovem učnem zavodu«. Ljubljana, Domobranska 15. — **Posebni začetniški in posebni nadaljevalni tečaj** Solnina 30 din mesečno. Prijave se sprejemajo vsak dan.

— **Pozor na rumene britvice!** Med tisoč britvic se pojavlja že dalje časa vedno več rumenih in prav požlačenih britvic, barva zak. zašč. Ne samo idealno britje, temveč tudi največkrat se lahko brije z Konbinos britvicami. Glej oglas in pomudno brezplačnih poskusov!

— **Izpred malega senata.** Mali senat v Ljubljani je včeraj obsodil samsko natakario Ivano Majdičevico, ki je bila že večkrat kaznovana zaradi žepnih in drugih tatvin, na 10 mesecev stroje.

— **Pri zaprtju**, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— **Uredba** v Komendi je izmaknila nekemu moškemu 300 din vredno srebrno dozo, drugemu pa je skušala izmakniti uro z verižico, a jo je lastnik prijel. Ivanka je pobegnila, pa so jo kmalu prišli. — **Jože Prekret**, star tat, je v kamniški okolici kradel od marca naprej kakor sra. Šestim posestnikom v kamniški okolici je pokradel razne malenkosti in tudi dragocenosti v skupni vrednosti 2000 din. Preklet je vse tatvine prostodušno priznal. Bil je obsojen na 1 leto in 6 mesecev strogega zapor.

— **Odložene sodne dražbe.** Člen 3 zakona o volitvah narodnih poslancev med drugim določa, da se ne smejo vršiti sodne dražbe nepremičnin v času 15 dni pred in 3 dni po volitvah. Ljubljansko okrajno sodišče je v smislu tega člena odpovedalo več sodnih dražb raznih posestev, ki naj bi bile v novembru in decembru. Dražbe so sedaj razpisane za poznejši čas. Za 7. decembra je bila določena sodna dražba fužinske graščine pri Ljubljani z vsemi fužinam pripadajočimi ogromnimi zemljiškimi kompleksi. Fužinsko veleposestvo je bilo cenjeno na okoli 13.000.000 din. Nova dražba je razpisana za 21. decembra.

Kino Union
 Telefon 22-21
 Predstave ob:
 16., 19. in 21. uri

Velika pustolovščina

Jou-Jou
 Nedolžen človek obtožen največjega zločina! Maria Andergast, Albr. Schönhals, Charlotte Susa

— Ali je tudi to viteško? Iz Slovenske Bistrice pretekle nedelje pijan kričal po mestu, da bo ubil predsednika tamkajšnje krajevne organizacije JRZ dr. Černeta. Poskušal je priti tudi v njegovo stanovanje, kjer je bila gospa dr. Černetova sama doma. K sreči so pravočasno posegli vmes drugi in preprečili hujske. — Ali v Slovenski Bistrici res še vedno ni varen življenje, kdor ni ježesar?

— **Za Baragovo semenišče** namesto venca ob smrti megr. dr. J. Debevca, je darovalo lastništvo »Slovenca« 500 din.

— **Podružnica Slomškove družbe** za krški in breziški okraj obvešča vse člane, da bo v nedeljo, 23. oktobra, ob 10 dopoldne zborovanje v dvorani Prosvetnega društva, nasproti Savskemu kopališču v Krškem. Sv. maša bo v Krškem ob devetih dopoldne. Vabljeni vsi. — **Petje Ignacij**, okr. šolski nadzornik in prednik.

— **Specijalna nova vina francoskih trt iz samostana oo. trapistov-Rajhenburg** beli Pineau in črnina Gamay toči restavracija KOŠAK, Prešernova ul.

— **Zupan Anton Križnar** razrešen. Poročali smo o aretaciji Zupana v Stražišču pri Kranju gospoda Antona Križnarja, ker je osumljen, da je razširjal lažne vesti o oblastnikih. Policija je zaslila g. Antona Križnarja, ki pa je tako ostre besede zanikal. Policija pa zašluže še neke priče. Na podlagi dosedanje preiskave je banska uprava razrešila g. Antona Križnarja, ki je v preiskovalnem zaporu, županske dolžnosti. Županske posle bo vodil do nadaljnjega drugi odbornik, izvoljen na isti listi.

— **Mesto izrednega profesorja** za geologijo s paleontologijo razpisuje rektorat univerze kralja Aleksandra I v Ljubljani. Prošnje je vložiti najkasneje do 30. novembra t. l.

— **Zakon o volivnih imenikih in zakon o volitvi narodnih poslancev** za narodno skupščino sta sta izšla v posebni knjižici kot LVII. zvezek zbirke »Zakon in uredba«, ki jo izdaja tiskarna »Merkur« d. d. v Ljubljani. Zakon o volitvi narodnih poslancev je prirejen v prečiščenem besedilu, na ustreznih mestih pa so dodana tudi vsa tolmačenja ministrstva za pravosodje. Razen tega obsega knjižica tudi vse odločbe, obrazce itd., ki se nanašajo na zakon. Knjižico, ki jo je prav skrbno priredil g. Robert Pohar, urednik »Služ-

KINO SLOGA
 Telefon 27-80
 Danes ob 16, 19 in 21 uri premiera slikovitega in globoko pretresljivega filma
NA DNU
 Po istoimenskem romanu slavnega ruskega pisatelja MAKSIMA GORKEGA
 Danes ob 14.30 in jutri ob 10.30 po znižanih cenah ob Din 2.50 dalje GRACE MOORE v prekrasnem filmu **Poj le meni!**

na ura v čast Srca Jezusovemu, 3. slovesne liturgije Srca Jezusovega. Vmes ljudsko petje in darovanje za Baragovo semenišče. Podobne pobožnosti naj bi kat. organizacije z vednostjo in priporočilom škofijskega ordinariata organizirale tudi v župnijah na deželi. Ze sedaj vabimo vernike, posebno kat. žene in dekleta k tej lepi in pomembni pobožnosti. — **Katoliška akcija** za dekleta.

1 **Mestno zdravniško službo** opravlja od sobote ob 20 do ponedeljka ob 8 dr. Z. Itko. Pletersnikova ul. št. 13, telefonska številka 47-64.

1 **Odpuved promenadnega koncerta.** Zaradi smrti Nj. Visočanstva kneza Arseno odpoveduje turistični odbor za mesto Ljubljano drveni ob 18.30 napovedani promenadni koncert v Zvezdi.

1 **Obiščite rajstavo:** »Otrok v sliki in plastiki« v Jakopičevem paviljonu. Odprta vsak dan od 9 zjutraj do 18 zvečer.

1 **»Sedejeva družina«** sporoča svojim članom, da bo maša zadušnica za pokojnega župnika, g. Naceta Lebana v ponedeljek, dne 24. t. m. ob 7 zjutraj v frančiškanski cerkvi pred stranskim oltarjem sv. Križa. Pridite, da pomolimo za dušo blagopokojnega. Odbor.

Danes ob pol 5 popoldne
misijonska prireditev
 za srednješolce in akademike
 v frančiškanski dvorani. — Vstopnina 2 din.

1 **Braniborova reklamna akcija** je tik pred zaključkom. Odziv s strani naših pridobitnikov je tako velik, da se vodstvo narodno-obrambne društva BRANIBOR nadeja 100 odstotnega uspeha. Še danes pa je čas, da se priključijo k sodelovanju pri tej edinstveni akciji še vsi oni pridobitni krogi, ki kaj dajo na moderno in prodorno reklamo. Zato je vreden več pozornosti naše javnosti letak, ki je priložen ljubljanski nakladi našega lista. Braniborova akcija je koristna za vse. Onim, ki bodo poskusili svojo srečo, pa bo Branibor razdelil 10.000 dobitkov v vrednosti nad 200.000 dinarjev. Skupnih srečk bo 30.000 in se bodo prodajale po ljubljanskih ulicah danes in jutri. Cena 2 dinarja. Segajte pridno po njih!

1 **Zatemnjevanje Ljubljane.** Lepenko in papirje za zastiranje oken dobite v trgovini **Bonač, nasproti pošte.**

1 **Kedjišče**, novo otvoreno, priporoča gostilna Martinc, Zg. Siska.

1 **Združeni ljubljanski šahovski klub** priredijo drveni točno ob 19.15 na verandi gostilne pri »Jerici« (Perles) poleg glavne pošte svoj prvi propagandni brzturmir. Borilo se bo vseh sedem ljubljanskih šahovskih klubov in če nastopi državni vrvak z dvojnimi mostvom, bo sedlo za šahovnice 64 najboljših ljubljanskih šahistov. Vstopnine in prijave ne bo!

Za dom in gostinski obrat
MOTOHOVO KAVO
 Vodnikov trg 5 tel. 25-77 Krekov trg 11 tel. 23-48

1 **Maksim Gorki »Na dnu«** v kinu Sloga. Po Gogoljevem romanu »Taras Buljbi« prinaša danes kino Sloga znamenito literarno delo ruskega pisatelja Maksima Gorkega »Na dnu«. Film so izdelali Francozi in sicer tako živo in pretresljivo, da je sam avtor romana Maksim Gorki priznal veličino tega filmskega umotvora. Film nam slika odlomek iz sedanjega življenja visoke družbe ter najnižjih plasti naroda, živčih v bedi in pomanjkanju. Najboljši igralci francoskega filma Jean Gabin, Suzy Prim, Louis Jouvet, Vladimir Sokolov itd. so ustvarili pod spretno režijo Jerna Renoira res klasično delo, ki je brezdvomno v ponos francoske filmske produkcije. K premeri tega lepega filma vabi kino Sloga vse ljubitelje modernih literarnih filmskih del.

Izjava finančnega ministra

Davek agrarnih subjektov

Belgrad, 21. okt. m. Na zadnji seji je ministrski svet na podlagi pooblastil v finančnem zakonu za leto 1938-39 sprejel uredbo o ureditvi samoupravnih občinskih in banovinskih doklad na zemljišča agrarnih subjektov. Vsem krajevnim agrarnim interesentom, obrtnikom, prostovoljcem, optantom, kolonistom in drugim agrarnim interesentom, katerim je bila dana zemlja po predpisih zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih ali po prejšnjih časovnih zakonih, se črtajo s ta uredbo vse občinske in banovinske doklade, dolgovane do 1. januarja 1938. Ti dolgovi znašajo skupno 78.171.770 din, od čegar odpade na banovinske doklade 16.399.997, na občine pa 61.771.773 din. Kraljeva vlada je storila že preje celo vrsto ukrepov za znižanje državnih davkov na zemljišča. Znano je znižanje čistega katastrskega doprinosa kot davčne osnove za leto 1935 za 20%, v nadaljnjih letih pa za eno tretjino. Poleg tega je dovoljen tudi odpis davčne razlike, v kolikor se ta pojavlja, ko se izvrši katastreko merjenje in planiranje zemljišč v krajih, kjer se izvaja novo merjenje. Letni učinek prvih olajšanj znaša 167 milijonov din. Odpisane davčne razlike so znesle doslej že 50 milijonov din. S to uredbo se daje novo olajšanje in še znatna pomoč omenjenim agrarnim interesentom. Njihova gospodarstva, ki se ustanavljajo, ter investicije za potrebni inventar, gradbo hiš itd., zahtevajo sorazmerno velike denarne žrtve. Odpis dolgov na samoupravnih davkih jih bo osvobodil težkih obvez, ki so bremenila njihova gospodarska posestva. Da se zagotovi pomoč in gospodarski dvig ter krepitev teh naših malih nacionalnih gospodarstev, je v tej uredbi poleg odpisa davkov, ki so se nabrali, določena še znatno olajšanje davkov še za nadaljnjih osem let. Doklade banovin in občin (mest) se bodo lahko izterjavale v tem času največ do 50% od predpisane in odobrene s plačnega letnega odstotka. Enoletna zadolžitve agrarnih interesentov z banovinskimi dokladi je bila 3.489.093 din, a z občinskimi dokladi 13.278.184, vsega 16.767.277 din. Zaradi tega bo vsakoletna zadolžitev v teku prihodnjih osem let znašala okoli 8 milijonov din ali za vseh osem let okoli 64 milijonov din. Dolo-

1 **Po dežju mnogo gob.** Petkov jutranji dež je ugodno vplival na rast jurčkov in drugih gob. Zato je bil večerajšnji trg prav dobro založen z jesenskimi gobami. Cene so zaradi obilice gob padle. Jurčki so bili po 4 din merica, poprej 5 din, kg 12 din, poprej 14 din. Sivke, ki jih je bilo na izbiro, so bile po 2 din liter.

1 **Ribijski trg.** Večerajšnji ribji trg je bil z morskimi ribami srednje založen. Dovoz je znašal do 300 kg. Po dolgem času so bile naprodaj velike sardele po 14 din, sardele po 12 din. Prejšnji teden je bilo pomanjkanje skuš, večeraj so bile te ljubljancem priljubljene morske ribe po 16 din kg. Tun je bil po 30, osliči 24, barboni in trilje po 40, zobotci po 32 din. Cene sladkovodnim ribam so bile neizpremenjene. Ščuke po 16, postrvi po 40 din, dunavske postrvi po 20 din. Prava redkost so bile »kečige«, vlovljene v Donavi in pripeljane iz Novega Sada. Bile so po 28 din kg. Ta riba je prav dobra in okusna.

1 **Ljubljanski musliman!** Mestno poglavarstvo poziva vse v Ljubljani živeče osebe islamske veroizpovedi, da se zglijajo zaradi popisa najkasneje do vključno 5. novembra 1938 v mestnem statističnem uradu (Gosposka ul. 15 — prej Auerspergova palača) v uradnih urah ali pa, da pošljejo v istem roku na gornji naslov svoje sledeče osebne podatke: 1. priimek in ime; 2. poklic in zaposlitev z označbo delodajalca; 3. bivališče z navedbo, od kdaj stanuje v tem bivališču; 4. imena staršev; 5. kraj in čas rojstva; 6. spol; 7. zakonsko stanje.

Gledališče

Drama. Sobota, 22. oktobra ob 20: »Trideset sekund ljubezni. Premiera. Premierski abonma. — Nedelja, 23. oktobra ob 15: »Veriga«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Žena na Niskavuriju. Izven. — Ponedeljek, 24. oktobra: Zaprt.

Opera: Sobota, 22. oktobra ob 20: »Na sinjem Jadranu«. Red B. — Ponedeljek, 23. oktobra ob 20: »Grofica Marica«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek, 24. oktobra: Zaprt.

Prireditve in zabave

Koncert violinista Zlatka Balokoviča, ki je bil napovedan za ponedeljek, 24. t. m., se ne bo vršil. Kupljene vstopnice naj se vrnejo Matični knjigarni.

Sestanki

»Sedejeva družina« v Ljubljani javlja svojim članom, da bo letni občni zbor v soboto, dne 5. novembra 1938 ob 8 zvečer v Rokodelskem domu z običajnim dnevnim redom. (Odbor.)

Kino

Zvočni kino Vič: Drveni ob 8.30 vas bo zabavala Anny Ondra v svojem najlepšem filmu »Medeni tedni«. Za dodatek najnovejši zvočni tednik.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Poizvedovanja

Zgubil se je zlat obesek za moško uro. Najditelja prosim, naj vrne proti nagradi v upravo »Slovenca«.

Sneberje-Zadobrova

Dramatični odsek »Pevskega društva« uprizori jutri, v nedeljo ob 3.30 popoldne igro v petih dejanjih »Razbojnik«. Pred praznikom Vseh svetnikov 30. t. m. popoldne ob 3.30 pa uprizori nad vse primerno žalogrigo »Mlinar in njegova hči«.

čena je gotova nadoknada za občine, ki bodo oškodovane s črtanjem tozadevnih občinskih doklad. Ta nadoknada se bo dala samo za polovico tekočih zadolžitve občinskih doklad zaradi tega, ker je gospodarska okrepitev siromašnih kmetov po agrarni reformi kakor tudi naseljevanje prostovoljcev in kolonistov v velikem interesu same občine. Na ta način se bo razdelila izguba na občinskih dohodkih, ki se bo sporočila v proračunu interesiranim občinam. Poudarjamo tukaj tudi dejstvo, da je državni davek na zemljišča našim prostovoljcem zaradi njihove gospodarske povzdige bil za nekaj časa popolnoma ukinjen. S tem ukrepom bodo poleg tisočev agrarnih subjektov naši prostovoljci deležni novih blagodat, ki jih jim prinaša najnovejša uredba vlade g. dr. Milana Stojadinoviča.

Knez Arsen na zadnji poti v Jugoslavijo

Pariz, 21. okt. TG. Danes ob 15 popoldne je bila krsta s truplom kneza Arzena prepeljana iz njegovega pariškega stanovanja na lyonski kolodvor, odkoder jo bodo prepeljali v Jugoslavijo. Pokojnemu hrabremu knezu je bila postavljena častna vojaška četa, ki mu je izkazala zadnjo čast. Navzočni so bili: zastopnik predsednika francoske republike Lebruna, več francoskih ministrov in poslanikov ter številno občinstvo. V častnem številu so se poslovlili od pokojnika tudi bivši francoski bojevniki, ki so se borili na nekdanjih srbskih frontah. Francoski generalni štab je zastopal maršal G. Amelin. Navzočna je bila tudi številna jugoslovanska kolonija v Parizu. Ob zvokih marseljske, jugoslovanske himne in zadnje žalne koračnice je bila krsta s truplom kneza Arzena položena v vagon. Z istim vlakom so odšli v Jugoslavijo tudi spremljevalci krste, to je naš vojaški ataše v Parizu, general Glisic, generalstabni kapetan Plavšič in tajnik našega poslanstva Djurašković.

Za časopisno še radijska vojna proti Litvi

Kaunas, 21. okt. TG. Nemškimi in poljskim listom so se v kampanji proti Litvi pridružile tudi nemške in poljske radijske postaje. Očitno želi Poljska s poljsko narodno manjšino v Litvi urediti vprašanje tako, kakor ga je uredila s poljsko manjšino v Tješinu. Nemčija pa namestila z Litvo očitno napravi enako likvidacijo razmer glede Klajpede (Memela), kakor jo je naredila s CSR glede Sovjetov.

Willy Fritsch, Gusti Huber in Georg Alexander — vas bodo zabavali v duhoviti, smešopolni komediji:
AMOR V FRAKU
 DAS MÄDCHEN VON GESTERN NACHT
KINO MATICA 21-24
 ob 16., 19. in 21. uri!
 2 zvočna tednika!